

Univerzita Palackého v Olomouci

Fakulta tělesné kultury

DIPLOMOVÁ PRÁCE

2024

Jakub Jaroš

Univerzita Palackého v Olomouci
Fakulta tělesné kultury

Příčiny poklesu počtu hráčů fotbalu v přechodu do dorostenecké
kategorie na Znojemsku
Diplomová práce

Autor: Jakub Jaroš, Tělesná výchova pro vzdělávání / Matematika pro vzdělávání PDF

Vedoucí práce: Mgr. Michal Hrubý

Olomouc 2024

Bibliografická identifikace

Jméno a příjmení autora: Jakub Jaroš

Název závěrečné písemné práce: Příčiny poklesu počtu hráčů fotbalu v přechodu do dorostenecké kategorie na Znojemsku

Pracoviště: Katedra sportu

Vedoucí: Mgr. Michal Hrubý

Rok obhajoby: 2024

Abstrakt: Fotbal, jako dlouholetá tradice a oblíbená míčová hra po celém světě, čelí v současné době výraznému poklesu počtu hráčů. Tato situace postihuje i několik klubů na Znojemsku, kde dochází k výraznému úbytku hráčů při přechodu ze starších žáků do dorosteneckých soutěží. Cílem této práce je identifikovat hlavní příčiny tohoto poklesu a analyzovat faktory, které ovlivňují rozhodnutí mladých hráčů ukončit svou fotbalovou kariéru v tomto přechodném období. Anketa bude použita k získání informací od 38 trenérů, kteří aktivně vedou nebo vedli hráče v těchto věkových kategoriích. Data budou analyzována podle aktuální aktivity trenérů, pohlaví, věku a klubové příslušnosti. Výsledky budou prezentovány v grafické a tabulkové formě s využitím programů Microsoft Office Excel, Word a Google Forms. V této práci rovněž využiji rozhovor s trenérem mládeže, který poskytne další hloubku a názor na aktuální vývoj fotbalové mládeže na Znojemsku. Tato práce poskytne důležité informace a náhledy do problematiky úbytku hráčů ve fotbalových klubech na Znojemsku.

Klíčová slova: Fotbal, pokles hráčů, Znojemsko, anketa, příčiny, kluby

Souhlasím s půjčováním závěrečné písemné práce v rámci knihovních služeb.

Bibliographical identification

Author's first name and surname: Jakub Jaroš

Title of the thesis: Reasons for the decrease in the number of football players in the transition to the youth category in Znojmo

Department: Department of sport

Supervisor: Mgr. Michal Hrubý

The year of presentation: 2024

Abstract: Football, as a long-standing tradition and popular ball game worldwide, is currently facing a significant decline in the number of players. This situation also affects several clubs in the Znojmo region, where there is a noticeable decrease in players transitioning from older youth categories to youth competitions. The aim of this study is to identify the main causes of this decline and analyze the factors influencing the decisions of young players to end their football careers during this transitional period. A standardized questionnaire will be used to gather information from 38 coaches actively leading or having led players in these age categories. Data will be analyzed based on the current activity of coaches, gender, age, and club affiliation. The results will be presented in graphical and tabular form using Microsoft Office Excel, Word, and Google Forms. In this work, I will also utilize an interview with the youth coach, providing additional depth and insights into the current development of youth football in the Znojmo region. This work will provide essential information and insights into the issue of player decline in football clubs in the Znojmo region.

Keywords: Football, player decline, Znojmo region, survey, causes, clubs

I agree with the thesis paper to be lent within the library service.

Prohlašuji, že jsem závěrečnou písemnou práci zpracoval samostatně s odbornou pomocí Mgr. Michala Hrubého a pana docenta Arnošta Svobody, uvedl všechny použité literární a odborné zdroje a řídil se zásadami vědecké etiky.

V ... dne

Děkuji Mgr. Michalu Hrubému za jeho odbornou podporu, trpělivost a cenné rady, které mi výrazně pomohly při zpracování této diplomové práce. Dále patří mé díky i panu doktoru Arnoštu Svobodovi a paní docentce Janě Vašíčkové.

OBSAH

1 ÚVOD	1
2 PŘEHLED POZNATKŮ	2
2.1 Obecná charakteristika fotbalu.....	2
2.2 Historický vývoj fotbalu v ČR.....	4
2.3 Role fotbalu ve společnosti.....	7
2.3.1 Dynamika současných jevů ve fotbale.....	7
2.3.2 Organizace podporující fotbal v ČR.....	8
2.3.3 Mládežnický fotbal a jeho role ve společnosti.....	10
2.4 Současný stav mládežnického fotbalu v ČR.....	11
2.4.1 Charakteristika věkového období 13-17 let.....	11
2.4.2 Kategorie starší žáci a mladší dorost.....	12
2.4.3 Aktuální iniciativy pro podporu mládežnického fotbalu.....	13
2.4.4 Systémové opatření pro podporu mládežnického fotbalu v ČR.....	15
2.4.5 Počet registrovaných hráčů a členů v ČR.....	18
2.4.6 Současný stav fotbalového prostředí na Znojemsku.....	20
2.5 Klasifikace příčin úbytku počtu hráčů mládežnické kategorie.....	22
2.5.1 Problematika přechodu hráčů do dorosteneckých kategorií.....	22
2.5.2 Vliv vnějších faktorů na ukončení hráčské kariéry.....	24
2.5.3 Vliv vnitřních faktorů na ukončení hráčské kariéry.....	25
2.5.4 Role podpůrných činitelů v ukončení hráčské kariéry.....	27
2.5.5 Porovnání s mezinárodním standardem.....	28
3 CÍLE	32
3.1 Hlavní cíl práce.....	32
3.2 Dílčí cíle.....	32
3.3 Výzkumné otázky.....	32
4 METODIKA	33
4.1 Design.....	33
4.2 Výzkumný soubor.....	33
4.3 Metody sběru dat.....	33
4.4 Statistické zpracování dat.....	35
5 VÝSLEDKY	36
5.1 Vyhodnocení počtu registrovaných hráčů na Znojemsku.....	36
5.2 Vyhodnocení kvantitativního výzkumu (anketa).....	38
5.2.1 Vyhodnocení oddílu úvodní informace.....	38
5.2.2 Vyhodnocení oddílu trenérská podpora a motivace.....	44
5.2.3 Vyhodnocení oddílu konkurenční aktivity a zájmy.....	51
5.2.4 Vyhodnocení oddílu příčiny ukončení účasti hráčů fotbalu.....	53
5.2.5 Vyhodnocení oddílu závěrečná otázka.....	56
5.2.6 Vyhodnocení oddílu hodnocení ankety.....	57
5.3 Vyhodnocení kvalitativního výzkumu (řízený rozhovor).....	58
6 DISKUZE	62
7 ZÁVĚRY	66
8 SOUHRN	68

9 SUMMARY	69
10 REFERENČNÍ SEZNAM.....	70
11 PŘÍLOHY	76

1 ÚVOD

Tato práce zkoumá problémy spojené s poklesem počtu fotbalových hráčů v přechodu do dorostenecké kategorie na Znojemsku. Dvě klíčové motivace stály za výběrem tohoto tématu. První z nich byla má osobní zkušenost s postupným úbytkem hráčů v klubech, kde jsem hrával. Se značným poklesem jsem se setkal také ve vrcholné soutěži dorosteneckého týmu fotbalového klubu 1. SC ZNOJMO. I přes vyšší soutěžní úroveň opouštělo stále více hráčů klub, přecházejíc k okolním týmům nebo úplně ukončující svou fotbalovou činnost.

Druhou motivací byla trenérská praxe, kde jsem byl svědkem výrazného úbytku hráčů, dokonce i u dětí v nižších věkových a soutěžních kategoriích. Mnoho vesnických a předměstských klubů muselo sloučit své síly, aby předešly zániku fotbalu v dané oblasti.

Podle Syrůčka (2018) je stále patrný nárůst jedinců, kteří ukončují svou fotbalovou kariéru, což vedlo k ukončení více než 350 týmů a ztrátě téměř poloviny fotbalistů v České republice mezi lety 2015 a 2017. Tato situace postihuje různé soutěže, a v některých případech dochází k odhlášení týmů i v jejím průběhu s následným uložením vysokých pokut.

Perič a Březina (2019) upozorňují na největší pokles hráčů fotbalu v přechodném období ze starších žáků do dorosteneckých soutěží. Tato studie se pokusí prozkoumat tento jev podrobněji a poskytnout konkrétní příklady důvodů, proč mladí hráči na Znojemsku ztrácejí zájem o fotbal.

Hlavním cílem této práce je identifikovat konkrétní příčiny, proč děti v Znojemsku v současné době opouštějí fotbalovou činnost a ztrácejí o něj zájem.

Práce se bude skládat z části teoretické a praktické. V teoretické části budou zkoumány základy této problematiky, včetně relevantních poznatků, zájmu o fotbal a charakteristiky respondentů. Tato část vychází z odborné literatury, výzkumů a studií. V praktické části bude provedeno kvantitativní šetření s použitím ankety, a navíc budou zahrnuty i výsledky rozhovoru s trenérem mládeže na Znojemsku. Následně budou prezentovány oba typy dat včetně výsledků a celkového shrnutí.

2 PŘEHLED POZNATKŮ

2.1 Obecná charakteristika fotbalu

Fotbal, s ohledem na svou historii, charakter, celkovou dostupnost a popularitu, patří mezi nejoblíbenější a nejrozšířenější kolektivní sporty po celém světě a zaujímá významné postavení v oblasti tělovýchovy a společenského dění. Cílem v tomto sportu je vstřelit soupeři co nejvíce gólů v rámci pravidel a zároveň jich co nejméně obdržet (Votík & Zalabák, 2000).

Tato sportovní míčová hra, kde dva týmy soutěží o co nejvíce vstřelených branek a co nejméně obdržených, láká velké množství hráčů i diváků na tribunách a před televizními obrazovkami (Weisser, 2013).

S rostoucí důrazem na hráče a vyšší nároky na intenzitu a dokonalost provedení ve vývojové etapě fotbalu se zvyšuje psychická zátěž na hráče, zejména v oblasti tvůrčího myšlení, vnímání a orientačních schopností (Votík, 2016).

Fotbal je také vnímán jako odpočinková aktivita v rámci rekreačních, rekondičních a volnočasových aktivit, charakterizovaná vysokou intenzitou, náročností a objemem herního děje (Votík, 2005).

Charakteristika fotbalu jako různorodé, náročné a složité činnosti, podložené vědeckými tréninkovými procesy, umožňuje zhodnocení systematické práce v rámci fotbalových talentů (Perič & Březina, 2019).

Fotbalové kluby, jako základní stavební jednotky fotbalu, jsou klíčové pro účast v místním amatérském fotbale, na regionální úrovni se sdružují do okresních a krajských fotbalových svazů a jsou často organizovány jako právní spolky nebo obchodní společnosti (Maisner et al., 2019).

V další části této práce se zaměříme na specifické věkové kategorie, jimiž se zabýváme, konkrétně starší žáky (U14-U15) a mladší dorostence (U16-U17). Tyto kategorie byly vybrány z důvodu statisticky zaznamenaného největšího poklesu počtu hráčů. Soutěže organizované pod záštitou fotbalové asociace České republiky (dále jen FAČR) jsou strukturovány podle řídicích orgánů, jako například Čech a Moravy a zahrnují aktuální mládežnické soutěže na Znojemsku. Zde si uvedeme jejich dělení v jednotlivých soutěžních kategoriích včetně aktuálních soutěží mládeže na Znojemsku.

Mistrovské soutěže starších žáků:

1. Česká liga SpSM U15
2. Moravskoslezská liga SpSM U15
3. Česká liga SpSM U14
4. Moravskoslezská liga SpSM U14
5. Moravskoslezská divize
6. Soutěže žáků starších dle rozpisu soutěží krajského fotbalového svazu
7. Soutěže žáků starších dle rozpisu soutěží Pražského fotbalového svazu
8. Soutěže žáků starších dle rozpisu soutěží okresního fotbalového svazu

Mistrovské soutěže mladšího dorostu:

1. Celostátní liga mladšího dorostu
2. Česká liga mladšího dorostu
3. Moravskoslezská liga mladšího dorostu
4. Česká divize mladšího dorostu
5. Moravskoslezská divize mladšího dorostu
6. Soutěže mladšího dorostu dle rozpisu soutěží krajského fotbalového svazu
7. Soutěže mladšího dorostu dle rozpisu soutěží Pražského fotbalového svazu
8. Soutěže mladšího dorostu dle rozpisu soutěží okresního fotbalového svazu

V současné době na Znojemsku probíhají následující soutěže pro **starší žáky/žačky** a **mladší dorostence/dorostenky** (v závorce jsou uvedené počty týmů v dané soutěži/počet týmů Znojemska hrajících v těchto soutěžích):

- 1. liga starších žáček Morava (11/1)
- 2. liga dorostenek Morava (7/1)
- Moravskoslezská liga mladšího dorostu (16/1)
- Moravskoslezská divize mladšího dorostu (16/1)
- Moravskoslezská divize starších žáků U15 sk. D (10/1)
- 1. třída dorostu skupinu B (14/5)
- 1. třída starších žáků skupina A (14/2)
- BERK BT Okresní přebor dorostu (9/9)
- STARNET Okresní přebor žáků (11/11)

V těchto soutěžích se mistrovská utkání hrají v systému každý tým s každým, a to dvoukolově v průběhu podzimní a jarní části soutěžního ročníku. Mezi týmy účastníci se nejvyšších soutěží v tomto regionu patří FK Znojmo mládež z. s. a 1. SC Znojmo – mládež, spolek. Pro detailní informace týkající se jednotlivých statistik, historie, klubů a týmů, hráčů, rozhodčích, soutěží, výsledků, členství, povinností a práv členů, pravidel a aktuálních informací lze navštívit oficiální stránky Fotbalové asociace České republiky (FAČR, 2023a).

2.2 Historický vývoj fotbalu v ČR

Historie českého fotbalu je jako vzácná kniha plná příběhů o odvaze, vášni a sportovním umění. Každý zápis v této knize nese důležitá data o vzniku a vývoji této krásné hry, včetně proměn v národní lásku k tomuto sportu. Fotbal v České republice není jen hrou, ale klíčovým prvkem, který ovlivňoval naše generace. V této kapitole se podíváme na významné mezníky, klíčové postavy a události. Věřím, že stručný přehled a pochopení naší bohaté historie nám pomohou lépe porozumět současnému stavu fotbalu a připravit se na to, co nás v blízké budoucnosti může čekat na fotbalových hřištích.

První zmínky o fotbalu v Českých zemích pochází z Roudnice nad Labem, kde v roce 1886 na místním gymnáziu začal tělocvikář pan Jan Sommer představovat novou sportovní hru svým žákům, kterou se seznámil v zahraničí. Tato nová kolektivní hra rychle získala popularitu nejen mezi mládeží v Roudnici, ale také mezi členy místního sokolského a veslařského oddílu, a dokonce i mezi studenty pražských středních škol. Později se fotbal stal oblíbeným i v Čechách, a brzy bylo odehráno první utkání mezi sokoly a veslaři, které vyhráli Veslaři 1:0. Podrobnosti o pravidlech této hry z tohoto období však nejsou známy (Macho, 1996).

Josef Rössler se stal klíčovou postavou českého fotbalu a společně s Karlem Hammerem přeložili pravidla z anglické fotbalové asociace. Tento překlad byl publikován v časopise Sportovní obzor a Maxmilián Švagrovský v článcích dodatečně vysvětlil rozdíl mezi fotbalem a rugby, aby uklidnil společnost ohledně tvrdosti tohoto sportu. V letech 1892 a 1893 vznikly slavné české fotbalové kluby, Sparta a Slavia, a v roce 1896 byla zahájena první česká soutěž, na níž se podílely oba tyto týmy (Macho, 1996).

V roce 1899 proběhlo první mezinárodní utkání mezi Prahou a Vídní, a následně mezi Slávií, Oxfordem a Berlínem. V roce 1901 byl založen Československý fotbalový svaz, a v roce 1923 se stal členem FIFA. V roce 1925 byla zahájena soutěž na ligové úrovni s názvem 1. asociální liga, což byl první oficiální ročník společné Československé fotbalové ligy (Bedřich, 2006).

Na schůzi v roce 1901 zasedalo 17 klubů a kroužků. V tehdejší době se jednalo o tyto kluby a kroužky: Athletic-Club Praha, ČAFC Královské Vinohrady, FK Vyšehrad, SK Olympia Praha, SK Olympia v Košířích, Hradčanský Fotbalový kroužek, SK Horymír Praha, SK Union na Žižkově, AFK Karlín, SK Meteor v Praze, Malostranský Fotbalový kroužek, AC Sparta Praha, SK Slavia v Praze, Fotbalový kroužek Česká vlajka Letná, SK Plzeň, FC Union Plzeň a Český Athletic Club v Roudnici nad Labem (Fotbal.cz, 2021).

Československo zaznamenalo úspěchy ve fotbale, včetně vítězství na olympiádě v Moskvě v roce 1980. Po rozpadu Československa v prosinci roku 1992 vznikly nové soutěže a ligy v Česku a na Slovensku. Národní tým České republiky dosáhl úspěchů, včetně stříbrné medaile na Euru v Anglii v roce 1996, vítězství v roce 2008 ve Švýcarsku a bronzové medaile v roce 2004 v Portugalsku. Tato období úspěchů vedla ke zvýšené popularitě fotbalu v zemi a v roce 2011 k nárůstu zájmu o fotbalové kluby. Nicméně v současné době dochází k postupnému úpadku a poklesu počtu hráčů (Fuczik, 2017).

Český fotbal nasbíral od svého založení celou řadu úspěchů, tuto slávu dále podporují významná jména jako Josef Bican, držitel Zlatých míčů Josef Masopust, Pavel Nedvěd či český brankář Petr Čech. Takto známých a skvělých fotbalistů bychom mohli jmenovat celou řadu, mnohé také připomíná Sín slávy v sídle na pražském Strahově, která byla v roce 2021 doplněna o fakta z naší historie a slavných výročí (Fotbal.cz, 2021).

Zde naleznete detailní seznam událostí českého fotbalu (Tabulka 1) v mnou vytvořené tabulce pro snadnější přehled. Tabulka 1 shrnuje vývoj českého fotbalu od jeho prvních zmínek na našem území v roce 1886 až po roky založení klubových velikánů jako je Slavia a Sparta. Poskytuje také údaje o vzniku a názvech jednotlivých fotbalových svazů, fotbalových úspěších až po současnost. Data jsou k nalezení na oficiálních stránkách Uefa.com, kam se každoročně zapisují významná data, úspěchy či aktuální informace o fotbalovém dění ve světě (UEFA, 2023).

Tabulka 1*Události v Českém fotbale od roku 1896 převzaté z UEFA*

Rok	Události ve vývoji fotbalu v České republice
1886	První písemné zmínky o fotbale v Roudnici nad Labem
1892	Založení prvního fotbalového klubu SK Slavia Praha
1894	Založení AC Sparta Praha z Královských Vinohradů
1896	Vznik první české fotbalové soutěže
1899	První mezinárodní utkání Prahy s Vídní
1901	Spojení 13 klubů a vznik Českého fotbalového svazu
1907	Asociace se připojuje k FIFA
1920	Československá reprezentace 2. místo na turnaji v Antverpách
1921	Vznik Československé fotbalové asociace
1923	Československá fotbalová asociace vstupuje do FIFA
1925	Vytvoření 1. asociční ligy
1927	Sparta první vítěz soutěže střeoevropských týmů Mitropa Cup
1934	Účast Československa ve finále mistrovství světa v Itálii
1945	Založení Československého fotbalového svazu
1954	Asociace je zakládajícím členem UEFA
1960	Československo 3. místo mistrovství Evropy UEFA
1964	Olympijské stříbro pro Čechy v Tokiu
1969	Vznik výboru Československého fotbalového svazu tělovýchovy
1976	Československo získalo titul EURO (penalta Panenka)
1980	EURO 3. místo a získání zlatých medailí na olympiádě v Moskvě
1982	Mistrovství Evropy do 18 let - 2. místo Československa
1983	Mistrovství Evropy do 18 let - 2. místo Československa
1989	Přeměna Československé fotbalové asociace
1990	Vítězství Československa na mistrovství Evropy do 16 let
1992	Rozpad Československé republiky
1993	Vznik názvu Českomoravského fotbalového svazu
1993	Debut České reprezentace žen proti Slovensku
1994	Asociace je přijata do UEFA
1994	První oficiální utkání České reprezentace mužů proti Turecku
1996	Získání stříbrných medailí na mistrovství Evropy v Anglii
2001	Evropské finále do 18 let - 2. místo České republiky
2002	Evropský titul týmu do 21 let
2004	Získání stříbrných medailí na mistrovství Evropy v Portugalsku
2007	Získání stříbrných medailí na mistrovství světa do 20 let
2008	Získání bronzových medailí na mistrovství Evropy ve Švýcarsku
2011	Vznik názvu Fotbalová asociace České republiky (FAČR)
2011	Mistrovství Evropy do 19 let - 2. místo Češi
2017	Postupný úpadek a pokles počtu mladých hráčů

2.3 Role fotbalu ve společnosti

Sport hraje klíčovou roli v lidské společnosti, v následujících odstavcích se zaměříme na to, jak se současně jeví tyto hodnoty konkrétně ve fotbale a jaký je jeho vliv na komunitní společnost.

2.3.1 Dynamika současných jevů ve fotbale

Sport spojuje lidi na základě fundamentálních společenských, kulturních a výchovných hodnot. Fotbal, jako jedna z klíčových sportovních disciplín, posiluje tyto hodnoty a podporuje rozvoj mládeže a dospělých bez ohledu na rasu, pohlaví, věk nebo socioekonomické pozadí jednotlivců. Jeho vliv na formování charakteru a sociálních dovedností je nezpochybnitelný a přesahuje individuální úroveň, působící také na společenské vazby a kohezi. Fotbal je nejen prostředkem k rozvoji klíčových dovedností, ale také motivuje jednotlivce k aktivní účasti v komunitě. Jeho význam spočívá nejen v technické a taktické stránce hry, ale i v řešení konfliktů, rozvoji životních dovedností, komunikaci, rozhodování, respektu, fair-play, odpovědnosti a v neposlední řadě touha stát se lídrem či vzorem pro ostatní (Ambrozy, 2016).

Sport všeobecně, a fotbal konkrétně, má potenciál napomáhat boji proti stresu, deprivaci a vzniku nežádoucího chování. Je nástrojem pro smysluplné využití volného času a prevenci kriminality nebo užívání omamných látek. V rámci sportovní výchovy je důležité zohlednit alternativní metody tréninku, které nejen podporují sportovní výkonnost, ale také celkový rozvoj mladých hráčů. Emoční inteligence, sociokulturní a psychická příprava jsou klíčovými faktory, které mohou pozitivně ovlivnit mladou generaci, a tím i celkovou atmosféru v týmech (Slepička, 2006).

V posledních letech se objevuje několik problémů v oblasti fotbalu, které narušují kvalitu sportovního prostředí. Příkladem je přílišný důraz na fyzické predispozice a výkonnost mladých hráčů, často podporovaný rodiči a trenéry. Někteří trenéři kladou neadekvátní nároky a neberou v úvahu biologický, psychický a sociální vývoj svých svěřenců. To má negativní dopad na mladou generaci, včetně poškození jednotlivých hráčů, fotbalových klubů a celkově společnosti. Klíčovým prvkem pro zlepšení je rozvíjení emoční inteligence, sociokulturní a psychické přípravy nejen mladých hráčů, ale i jejich trenérů a manažerů. To má vliv na úspěšnost na fotbalové scéně a projevuje se v pozitivním vztahu mezi hráči, školami, kluby, trenéry, rodiči a fanoušky. Tolerance, fair-play a

pozitivní vedení by měly být zřetelné v interakcích mezi všemi aktéry, včetně rozhodčích, funkcionářů a delegátů (Buzek, 2007).

Mezi další negativní jevy patří rasismus, výtržnictví, chuligánství a korupce, které se FIFA pod vedením Seppa Blattera snaží regulovat prostřednictvím tvrdých trestů (Bedřich, 2006).

Problémem jsou také fotbaloví agenti, kteří někdy jednají v rozporu s etickými normami. Požadují nadměrné provize, neúměrné odměny a využívají různé manipulativní techniky. Je třeba, aby agenti jednali v zájmu budoucího rozvoje a růstu fotbalu v republice (Buzek, 2007).

2.3.2 Organizace podporující fotbal v ČR

V této kapitole se zaměříme na systém podpory a výchovy fotbalistů v ČR, s důrazem na klíčové instituce a organizace, které sehrávají hlavní roli v rámci podpory fotbalové mládeže. Mezi ně patří:

- **Fotbalová asociace České republiky (FAČR)**

Fotbalová asociace České republiky (FAČR) je nejvyšším fotbalovým orgánem na našem území ČR, který zastává hlavní roli v českém sportovním prostředí, organizaci, rozvoji, řízení a celkové podpory fotbalu v ČR, a to na všech výkonnostních úrovních. Má bohatě rozvinout strukturu, soustavu soutěží a propracovaný systém rozvoje hráčů, zejména mládežnických kategorií, dále také trenérů, rozhodčích a v neposlední řadě významných důležitých odborníků. Tato asociace se zaměřuje na propagaci fotbalové scény včetně podpory jejich fanoušků. Vytváří rovnoprávné podmínky a přípravu fotbalové reprezentace v soutěžích pořádaných FIFA a UEFA. Dále je FAČR členem České unie sportu a Českého olympijského výboru, kde v obou zastřešujících organizacích je zastoupení předsedou. Mimo to je partnerem pro státní instituce jako je Národní sportovní agentura nebo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy včetně i jiných sportovních svazů a organizací. Aktuálně se FAČR pyšní 358 436 registrovanými členy, z toho 171 412 muži do 18 let a 16 045 dívkami do 18 let (FAČR, 2023b).

- **Mezinárodní federace fotbalových asociací (FIFA)**

FIFA, jeden z nejvyšších orgánů světového fotbalu, má na starost řízení fotbalu a rozvíjení této hry po celém světě a sídlí ve švýcarském Curychu. Od roku 2016 se tato organizace rychle vyvíjí s cílem modernizace fotbalu a jeho globalizaci včetně zpřístupnění ve všech aspektech. Dále reguluje pravidla hry, dohlíží na přestupní transfery

hráčů, a organizuje mezinárodní soutěže, včetně mistrovství světa. V rámci současné vize dochází ke globalizaci tak, aby existovalo alespoň 50 národních týmů a 50 klubů ve všech kontinentech, které mohou soutěžit na špičkové soutěžní úrovni (FIFA, 2024).

- **Unie evropských fotbalových asociací (UEFA)**

UEFA, hlavní řídicí orgán evropského fotbalu, je zastřešující organizací pro 55 národních fotbalových asociací po celé Evropě. Jejím cílem je zabývání se otázkami týkajícími se evropského fotbalu v duchu jednoty, solidarity, míru, porozumění a fair-play bez jakékoliv diskriminace ze strany politiky, rasy, náboženství, pohlaví či jakýchkoliv jiných důvodů. Snaží se chránit etické normy a řádnou správu v evropském fotbale, udržovat vztahy spolu se všemi zúčastněnými stranami pro evropský fotbal a podporovat své členské asociace pro celkový blahobyt. UEFA je zapsána v obchodním rejstříku podle švýcarského občanského zákoníku a nachází se ve švýcarském Nyonu. (UEFA, 2019).

- **Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT)**

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy je ústředním orgánem státní správy, v jejichž čele stojí člen vlády ČR. Působnost MŠMT vymezuje zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy ČR v aktuálním znění. Investuje do tělovýchovné oblasti s cílem podporovat fyzickou aktivitu a zdravý životní styl mládeže. Podporu spolků, které mají na starost fotbalovou činnost amatérských úrovní, zajišťuje MŠMT pomocí dotací. V roce 2017 schválilo MŠMT tři dotační programy – Repre, Talent, Můj klub (MŠMT, 2017).

- **Český olympijský výbor (ČOV)**

Český olympijský výbor (ČOV) je spolkem ve smyslu zákona č. 89/2012 Sb. založeným v roce 1899, sdílejícím olympijské ideály. Dle Olympijské charty má za cíl zabezpečovat účast ČR na olympijských hrách. Jeho hlavním posláním je zastupovat zájmy českého sportu a usilovat o zlepšení financování sportu, zejména v oblasti mládeže. V této činnosti spolupracuje se všemi sportovními subjekty (ČOV, 2020).

- **Česká unie sportu (ČUS)**

Česká unie sportu (ČUS) je organizace občansky otevřená, nepolitická, nezávislá a demokratická. Je samosprávným a dobrovolným svazkem členů, kterými jsou právně, majetkově a organizačně samostatné a nezávislé právnické osoby, mezi jejichž hlavní činnosti se řadí organizování sportovní činnosti pro všechny členy včetně veřejnosti. Nejvyšším orgánem ČUS je valná hromada, která je tvořena zástupci národních sportovních svazů a zástupci SK/TJ, která se schází pravidelně jedenkrát ročně.

Organizuje a podporuje sportovní aktivity, zejména v klubech, svazech a tělovýchovných jednotách. Prostřednictvím Servisních center sportu se stará o odborný servis a podmínky pro okresní fotbalové svazy (ČUS, 2018).

2.3.3 *Mládežnický fotbal a jeho role ve společnosti*

Mládežnické kategorie tvoří základní pyramidu fotbalového systému jak v amatérských, tak výkonnostních soutěžích, a jsou klíčovým prvkem pro budoucnost fotbalového sportu. Tento sport se vyskytuje téměř v každém městě či vesnici, ačkoliv jeho role v posledních letech klesá. Z těchto kategorií mohou čerpat například nejen profesionální týmy, ale také mládežnické reprezentace. Je nezbytné udržovat a rozvíjet tuto dlouholetou tradici a budovat stále nové základy pro hráče, kteří se začlení do fotbalového systému v ČR i ve světě. Tomu předchází systém sportovních tříd a center pro mládež, kde jsou značně dostupné prostředky od státu a fotbalového svazu FAČR. Existuje také česká trenérská škola, jež má u nás i ve světě značný vliv a dosahuje řadu úspěchů (Buzek, 2007).

Lička a Magnusek (2006) zdůrazňují význam mládežnických kategorií jako klíčového faktoru pro budoucí úspěch ve fotbale. Kládou důraz na identifikaci talentů, tvůrčí práci a odpovědný přístup k mládeži.

Proces výchovy fotbalových talentů je podle Periče a Březiny (2019) dlouhý, strukturovaný a náročný. Jedná se o nedílnou součást sportovního tréninku jako celku zaměřenou na výchovu sportovců, kteří budou dosahovat maximální výkonnosti a přitahovat pozornost veřejnosti.

Autoři Warner a Knoester (2022) naznačují, že vliv fotbalu na mládež není omezen jen na hřiště, ale působí mnohostranně v různých rovinách, s třemi klíčovými dimenzemi:

- **Kulturní rovina**

V kulturní rovině se fotbal stává součástí kulturního dědictví, propojuje tradice a symboliku s oblíbenou hrou, ovlivňuje obraz hodnot a formuje pohled mladých jedinců na svět (Warner & Knoester, 2022).

- **Sociální rovina**

V sociální oblasti mediální a reklamní vliv prezentuje sportovce jako vzory, ale zájem mládeže o fotbal klesá kvůli změnám v životním stylu, technologickému pokroku a sedavému způsobu života. Fotbal se stává komerčním fenoménem, což má dopad na kluby, zejména na jejich financování a získávání sponzorů, což vede k problémům a ohrožení rozpočtů klubů (Sekot, 2008).

- **Ekonomická rovina**

Fotbal je i ekonomickým faktorem, generuje zisky, ovlivňuje investice, dotace, daně a přispívá k růstu národní ekonomiky (Sluka, 2007).

Předseda FAČR Petr Fousek (2023) zdůraznil nutnost projektu organizace soutěží z důvodů sportovních a ekonomických.

Národní sportovní agentura přispívá k řešení finančních problémů fotbalových klubů například prostřednictvím programů jako Můj klub a Kabina, které poskytují finanční podporu pro sportovní aktivity dětí a mládeže a rozvoj sportovišť (Můj klub, 2023 & Kabina, 2021).

2.4 Současný stav mládežnického fotbalu v ČR

Mládežnický fotbal v ČR představuje důležitý pilíř celkového fotbalového ekosystému. Následující kapitola se zaměřuje na analýzu současného stavu mládežnického fotbalu v ČR a jeho klíčových prvků. Od charakteristiky věkového období vybrané skupiny po konkrétní iniciativy a systémová opatření pro podporu mladých fotbalových talentů. Tato kapitola poskytne pohled na prostředí, ve kterém se formují budoucí fotbalové generace, a má za cíl poskytnout komplexní pohled na současný stav mládežnického fotbalu v ČR, od obecných charakteristik až po regionální specifika.

2.4.1 Charakteristika věkového období 13-17 let

První část kapitoly se soustřeďuje na specifika věkového období 13-17 let, klíčového v rozvoji mladých fotbalistů. Petrová a Plevová (2018) rozdělují tuto kategorii na pubescenci (11-15 let) a adolescenci (15-20 let), přičemž pubescenci člení na prepubertu (12-14 let) a fázi vlastní puberty (14-15 let). Dospívání, zahrnující různé fáze, hraje klíčovou roli v celoživotním formování osobnosti, s výrazným vlivem na psychický vývoj.

V období adolescence podle Vágnerové a Lisé (2021) můžeme pozorovat dobu bouří, vzdorů a stresů, spojenou s výrazným tělesným růstem (7-12 cm za rok) a zvýšenou úrovní pohybových schopností. Fajfer (2005) zdůrazňuje nárůst aerobní vytrvalosti, dynamické a explozivní síly, varujíc před nadměrným využíváním cvičení na anaerobní vytrvalost. Tato fáze je také spojena s psychickým vývojem, kdy mladí jedinci projevují touhu po prosazení, osamostatnění a nalezení místa ve společnosti.

Petrová a Plevová (2018) dále zdůrazňují významnou roli sociálních vazeb v procesu socializace. V období adolescence dochází k rozvoji formálně abstraktního myšlení a emoční a citové zážitky se v tomto období více diferencují a integrují.

Ve vztahu k motorickému vývoji mládeže, Vágnerová a Lisá (2021) zdůrazňuje, že senzitivní období motoriky přináší nárůst předpokladů pro vytrvalost, koordinaci, sílu, flexibilitu a rychlost. Dále dodává, že rozvoj těchto schopností vyžaduje trpělivý a systematický přístup, s důrazem na technické a taktické úkoly v rámci tréninkových jednotek.

Anglická zpráva (Lawton, R. N., 2019) ukazuje, že amatérští fotbalisté vykazují vyšší míru sebevědomí, lepší zdravotní stav, koncentraci a motivaci ve srovnání s běžnou populací.

Celkově lze konstatovat, že věkové období 13-17 let představuje kritickou fází v rozvoji mladých fotbalistů, kde je nezbytné zohlednit jejich fyzické, psychické a sociální aspekty. Kvalitní podpora a správné formování v tomto období může mít trvalý vliv na dlouhodobý sportovní a osobní rozvoj mladých fotbalistů.

2.4.2 Kategorie starší žáci a mladší dorost

Další část kapitoly se věnuje konkrétním kategoriím v daném věkovém období, zejména starším žákům a mladším dorostencům. Zabýváme se organizací těchto kategorií, pravidly a soutěžemi, které charakterizují jejich fotbalový rozvoj.

Starší žáky řadíme do staršího školního věku, jejichž věk je 12-15 let, a nacházejí se ve vývojovém období pubescence. Tyto starší žáky systém kategorizuje do U14 a U15 (Dovalil, 2002).

Přechod z mladších kategorií do starších žáků je specifický a podmíněný příchodem puberty. Trenér se stává klíčovým faktorem výchovy, který ovlivňuje celý kolektiv po rodičích (Busta, 2007).

Perič (2012) zdůrazňuje důležitost biologického věku ve srovnání s kalendářním v kontextu tělesné hmotnosti, výšky a délky končetin, což ovlivňuje výkon na hřišti. Po přechodu do dorostenecké věkové kategorie je charakteristické vlastní dospívání jedince a snaha integrovat se do skupiny vrstevníků. Dorostenecký věk, období po 15. kalendářním roku života, přináší srovnávání diferenciací mezi vrstevníky v rámci vývoje kalendářního a biologického věku.

Z taktického hlediska by měli hráči zvládat různé varianty systémových rozestavení, spolupracovat v obranných a útočných fázích, rozdělovat si role na hřišti a prohlubovat pohybové dovednosti. Fyzická příprava se postupně přesouvá od všestranného k specializovanému zatížení, což vede k nárůstu rychlosti, síly, vytrvalosti a obratnosti ve specifických podmínkách na hřišti. Po dosažení 16 let začíná růst tréninkového objemu včetně intenzity zatížení, a na konci období adolescence se hráč nachází v období maximální trénovanosti (Dovalil, 2012).

Dorostenecký fotbal se dělí na dvě základní kategorie, a to mladší (15-16 let) a starší dorost (17-18 let). Hráči v tomto období čelí rozhodnutím o svém osobním a fotbalovém životě, přičemž se často stěhují do nových škol, měst a internátů, kde zažívají nové sociální výzvy. Biologický vývoj dominuje nad psychickým a nachází se na vrcholu. Oproti mužským kategoriím jim chybí zkušenosti, rozvaha a pokora, avšak období je příznivé pro rozvoj fotbalových schopností a dovedností. Role trenéra je zde klíčová s vysokými požadavky na fotbalové a charakterové aspekty (Buzek, 2007).

V následující Tabulce 2 jsem znázornil jednotlivé fotbalové kategorie mládeže, kterými se tato práce zabývá, včetně věkového označení a přestupového věku, převzaté z oficiálních stránek asociace (FAČR, 2023c).

Tabulka 2

Rozdělení věkových kategorií dle FAČR

Kategorie	Dělení kategorie	Označení kategorie	Základní věk	Dovršený věk	Věková kategorie
Žáci	Mladší žáci	U12	11 let	12 let	U13 (do 13 let)
		U13	12 let	13 let	
	Starší žáci	U14	13 let	14 let	U15 (do 15 let)
		U15	14 let	15 let	
Dorost	Mladší dorost	U16	15 let	16 let	U17 (do 17 let)
		U17	16 let	17 let	
	Starší dorost	U18	17 let	18 let	U19 (do 19 let)
		U19	18 let	19 let	

2.4.3 Aktuální iniciativy pro podporu mládežnického fotbalu

Nyní se podíváme na aktuální iniciativy, které se zaměřují na podporování mládežnického fotbalu. Uvedeme si programy a projekty, které jsou v současnosti aktivní a jak přispívají v podpoře mládeže. Nová myšlenka s názvem Grassroots představuje alternativní program řízený FAČR, zaměřený na podporu amatérského fotbalu pro každého. V rámci tohoto konceptu existuje několik významných programů a projektů, jejichž cílem je zlepšit situaci v mládežnickém fotbale.

Členská základna FAČR v posledních letech výrazně narostla v počtu registrovaných členů a fotbalové kluby se stále nachází ve více než polovině českých obcí. Nicméně vyplývá najevo, že situace pro amatérský fotbal tak pozitivní není. Celkový počet registrovaných hráčů sice roste, ale počet fotbalových klubů setrvale klesá. Velká část věkových kategorií od mladých hráčů přes dorostence zaznamenává výrazný úbytek počtu hráčů. Důsledky této skutečnosti pro český fotbal mohou být fatální, a to především pro kluby, které nedisponují mládežnickými týmy. Tyto kluby tak nebudou mít příležitost budovat a doplňovat mužské kategorie a nebudou mít kým zaplnit soupisky. V ČR bylo v roce 2018 celkem 3649 klubů, 270 455 amatérských fotbalistů (99,65 % amatérských fotbalistů v ČR), 137 882 registrovaných amatérů v dětských kategoriích a 11 747 počet registrovaných fotbalistek (Šafránek, 2020).

- **UEFA Grow 2020**

UEFA Grow je klíčový strategický program rozvoje UEFA, který spolupracuje s členskými asociacemi k podpoře rozvoje fotbalu v Evropě. Program je zaměřený na systematický a strategický růst evropského fotbalu ve spolupráci s členskými asociacemi, aby mohly plně využít svůj potenciál na hřišti i mimo něj. Program byl zahájen po důkladné revizi evropské fotbalové scény a analýze statistik. V roce 2015 bylo na tento popud spuštěno šest pilotních projektů v Azerbájdžanu, Finsku, Maltě, Severním Irsku, Portugalsku a Slovinsku. Po úspěšné testovací fázi se program v tomtéž roku rozšířil do celé Evropy. UEFA Grow poskytuje individuální pomoc a podporu každé členské asociaci, včetně FAČR, v rozvoji amatérského fotbalu prostřednictvím školení, která jsou specificky přizpůsobená potřebám a výzvám na místním trhu. V roce 2022 došlo k restrukturalizaci a modernizaci dosavadního programu podle nové strategie (UEFA, 2022).

- **Grassroots**

Grassroots program, jako iniciativa UEFA, se zavazuje k poskytování možnosti hraní fotbalu všem bez rozdílu bez ohledu na věk, pohlaví, národnost, rasu či zdravotní stav. Program zastřešuje fotbal mládeže a rozšiřuje své aktivity na sportovní odvětví jako futsal, fotbal žen a plážový volejbal. Navíc má výrazný sociální dopad, podporuje nejen fotbal veteránů, ale také hráčů s tělesným a mentálním postižením včetně lidem bez domova. Tím se jasně prokazuje, že Grassroots program přináší možnost zapojení do fotbalu skutečně všem. Webové stránky programu pravidelně aktualizují informace o probíhajících akcích, jejich výsledcích a partnerech. K tomuto projektu se vyjádřil v rozhovoru také bývalý reprezentant Karel Poborský (Fotbal.cz, 2020).

- **Trenér mládeže**

Projekt GTM, neboli Grassroots Trenérů Mládeže, známý též jako „zapalovači“, poskytuje od svého spuštění před dvěma lety cennou pomoc ohroženým fotbalovým klubům. Tento program sdružuje přibližně osmdesát regionálních spolupracovníků Fotbalové asociace, kteří se zaměřují na kluby a trenéry v různých okresech, jež čelí potížím. Jejich hlavním cílem je obnovit zájem a vitalitu těchto klubů a podporovat mládežnický fotbal. Toho dosahují nejen zakládáním nových mládežnických týmů, ale také poskytováním návodů ohledně administrativy, trénování, získávání dotací a navazování spojení s místními školami. Tito regionální spolupracovníci fungují jako prostředníci, kteří místním předsedům ukazují cestu v administrativních záležitostech, poskytují podporu při trénování, radí v otázkách dotací a aktivně propojují kluby s místními školami. Cílem projektu GTM je tedy nejen obnovit fotbalovou činnost, ale také posílit propojení mezi kluby a komunitou (Šafránek, 2018).

- **Můj první gól**

Jedním z dílčích projektů Grassroots je Můj první gól. Zaměřuje se na začínající fotbalisty a fotbalistky, zejména na kontinuální podporu náborové činnosti fotbalových klubů a fotbalové mládeže v ČR. Primárním cílem je rozšíření členské základny FAČR a sekundárně budování pozitivní stránky fotbalu v ČR za pomoci příběhů slavných českých fotbalistů a osobností, kde spojujícím faktorem jsou právě jejich první vstřelené góly. Patronaci nad tímto projektem převzal po Tomáši Rosickém kompletní A-tým české reprezentace. Tuto náborovou akci ocenila UEFA jako nejlepší Grassroots projekt za rok 2015, a to v rámci všech jejich členských zemí. Za kalendářní rok se podařilo uskutečnit přes 150 náborových akcí, do níž se zapojilo přes 26 000 dětí (Můj první gól, 2024).

2.4.4 Systémové opatření pro podporu mládežnického fotbalu v ČR

V této podkapitole jsou popsána systémová opatření, která jsou implementována s cílem systematicky podporovat mládežnický fotbal v ČR. Dále jsou zde uvedena opatření na úrovni fotbalových asociací, klubů a škol.

FAČR vyhodnocuje a zařazuje své členské kluby do podpůrných programů s důrazem na ty, které projevují dobré předpoklady ve výchově a podpoře mladých fotbalistů. Spolupracuje s nimi v rámci svých a státních projektů, zaměřených na podporu sportovní přípravy a výchovy talentované mládeže. Tyto projekty, tj. Sportovní třídy (ST), Klubové

akademie (KA), Sportovní centrum mládeže (SCM), Sportovní střediska mládeže (SpSM) a Regionální fotbalové akademie (RFA), jsou implementovány na území České republiky (Fotbal.cz, 2022).

- **Sportovní třídy (ST)**

Sportovní třídy mají specifický režim, v němž je obsah a zátěž tělovýchovné přípravy pečlivě navržen tak, aby podporoval rovnoměrný rozvoj všech složek výchovy a vzdělávání. Toto nastavení je zároveň v souladu s pedagogickými principy. Škola adaptuje organizaci výuky s ohledem na vhodný režim pro žáky a optimální využití pracovní doby trenéra, který je zároveň vedoucím sportovních tříd (Fajfer, 2005).

ST na ZŠ jsou základním článkem péče o sportovně talentovanou mládež v ČR. Pro jejich aktivní kvalitní činnost je nutné vytvoření potřebných podmínek ze strany participujících subjektů a partnerů (ZŠ – obec, zřizovatel školy – sportovní klub – sportovní svaz – MŠMT). Tyto třídy rozvíjejí sportovní nadání žáků v příslušném druhu sportu na základě všestranné přípravy, připravují žáky pro přechod do Sportovních center (SCM), Sportovních gymnázií (SG) a do výkonnostního sportu v dorosteneckých a juniorských kategoriích. Žáci spadající do ST se zúčastňují svazových soutěží, v nichž startují za příslušné sportovní kluby (MŠMT, 2007).

- **Klubové akademie (KA)**

Pro harmonizaci a rozvoj mládežnického fotbalu je klíčové skloubení školní docházky s fotbalovým prostředím. Statut klubové akademie představuje v rámci FAČR nejprestižnější a nejvyšší formu ocenění pro mládežnické fotbalové akademie, a jeho

získání závisí na striktním splnění pevně stanovených kritérií. Toto uznání je podrobno přísnému licenčnímu procesu, které každoročně provádí FAČR. Klub je zavázán dlouhodobě zajistit precizně definované personální a technické podmínky, aby mohl úspěšně projít licenčním řízením. KA vznikající ve spolupráci s městy a příslušnými kraji představují klubový statut s cílem zkvalitnění výchovy mládeže. Tyto akademie musí splňovat stanovy a podmínky, kupříkladu v podobě rozšíření výuky TV na ZŠ. V jednom kraji se může vyskytovat jen jedna KA, která musí zajišťovat rozšířenou výuku pro 6.-9. ročník v návaznosti na systematickou sportovní přípravu na RFA (Fotbal.cz, 2018).

- **Sportovní centrum mládeže (SCM)**

Sportovní centra mládeže (SCM), druhý nejvyšší klubový statut po KA, představují společný projekt mezi jednotlivými sportovními svazy, v našem případě Fotbalovou asociací České republiky (FAČR), a Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy České

republiky. Tyto centra jsou zaměřena na podporu talentovaných sportovců studujících na středních školách v dorosteneckých kategoriích a navazují na systém Sportovních škol mládeže na základních školách. Díky spolupráci mezi sportovním klubem s statutem SCM a středními školami a odbornými učiteli v dané oblasti umožňují SCM talentovaným studentům kvalitní sportovní trénink pod vedením kvalifikovaných trenérů během školního vyučování a účast v kvalitních utkáních na republikové úrovni. Výhodou je také spolupráce se školami, zahrnující konzultace ohledně prospěchu a chování studentů s pedagogy (Fotbal.cz, 2023).

- **Sportovní střediska mládeže (SpSM)**

Sportovní střediska mládeže (SpSM) jsou nejnižším klubovým statutem, podporujícím rozvoj mládežnických talentů ve věkovém rozmezí 10-15 let. Koncepce státní podpory má za cíl rozšířit působnost všech středisek. Příprava hráčů v rámci SpSM je klíčovým prvkem výchovně-vzdělávacího procesu fotbalových klubů, propojující školní povinnosti a sportovní přípravu. Klub musí splňovat stanovená kritéria pro trénink, družstva, soutěže a trenéry. Identifikace a selekce sportovních talentů probíhají od věku šesti let. SpSM může existovat minimálně jedno v každém okresním fotbalovém svazu, zahrnující rozšířenou výuku tělesné výchovy. Do roku 2007 nesl tento statut název Sportovní třídy (Vičar, 2018).

- **Regionální fotbalové akademie (RFA)**

Fotbalová asociace republiky, Ministerstvo školství, mládeže a fondy podporují projekt zaměřený na rozvoj talentovaných hráčů v mládežnických kategoriích 14 a 15 let. Centrální projekt, vzniklý v roce 2015, směřuje k centralizaci a poskytnutí nadstandardních výchovně-vzdělávacích podmínek pro nadané jednotlivce s cílem optimalizovat jejich sportovní a osobnostní rozvoj. Regionální fotbalové akademie se zavazují k zvýšení konkurenceschopnosti na mezinárodní úrovni v mládežnických kategoriích a k zvýšení reprezentace jejich hráčů v mládežnických národních týmech (Eisner, 2019).

Pro orientaci poskytují data (Tabulka 3) z oficiálních stránek Fotbal.cz (2019) o projektech KA, SCM, SpSM a RFA na území jihomoravského kraje, s konkrétním uvedením statutu SpSM v Znojmě.

Tabulka 3

Statut KA, SCM, SpSM a RFA v jihomoravském kraji

Kraj	Počet KA	Počet SCM	Počet SpSM	Počet RFA
Jihomoravský	1	1	8	1

2.4.5 Počet registrovaných hráčů a členů v ČR

V této podkapitole se zaměříme na počet registrovaných hráčů a členů fotbalu v České republice, s důrazem na mužské i ženské kategorie. Zaměříme se na vývoj členského stavu v posledních obdobích a specificky se budeme soustředit na Jihomoravský kraj, kde uvedeme rozložení registrovaných hráčů podle věkových kategorií.

Pro vizualizaci mládežnické situace v ČR můžeme uvést následující porovnání (Tabulka 4, 5 a 6) vyobrazující počty registrovaných hráčů v kategoriích žáků/žaček U12-U15 a dorostenců/dorostenek U16-U19 za rok 2017 a 2018. Dále jsou zde také znázorněny počty registrovaných členů mužských a ženských kategorií (Fotbal.cz, 2018b).

Tabulka 4

Počet členů mládežnických kategorií v roce 2017

Počet členů mládežnických kategorií v roce 2017						
	Muži		Ženy		Celkem	
Kategorie	Členové	Hráči	Členové	Hráčky	Členové	Hráči/hráčky
Žáci U12-U15	47 118	46 484	3 430	3 280	50 548	49 764
Dorost U16-U19	34 964	34 747	2 012	1 912	36 976	36 659

Tabulka 5

Počet členů mládežnických kategorií v roce 2018

Počet členů mládežnických kategorií v roce 2018						
	Muži		Ženy		Celkem	
Kategorie	Členové	Hráči	Členové	Hráčky	Členové	Hráči/hráčky
Žáci U12-U15	47 248	46 634	3 452	3 323	50 700	49 957
Dorost U16-U19	34 755	34 533	1 996	1 927	36 751	36 460

Tabulka 6

Srovnání počtu členů mládežnických kategorií - 2017 a 2018

Srovnání počtu členů mládežnických kategorií - 2017 a 2018						
	Muži		Ženy		Celkem	
Kategorie	Členové	Hráči	Členové	Hráčky	Členové	Hráči/hráčky
Žáci U12-U15	130	150	22	43	152	193
Dorost U16-U19	-209	-214	-16	15	-225	-199

Tabulka 7 nám vyobrazuje celkové počty registrovaných hráčů a členů v ČR včetně jejich porovnání za roky 2016, 2017 a 2018. Jsou zde zvýrazněny i změny v daných počtech (Fotbal.cz, 2018b).

Tabulka 7

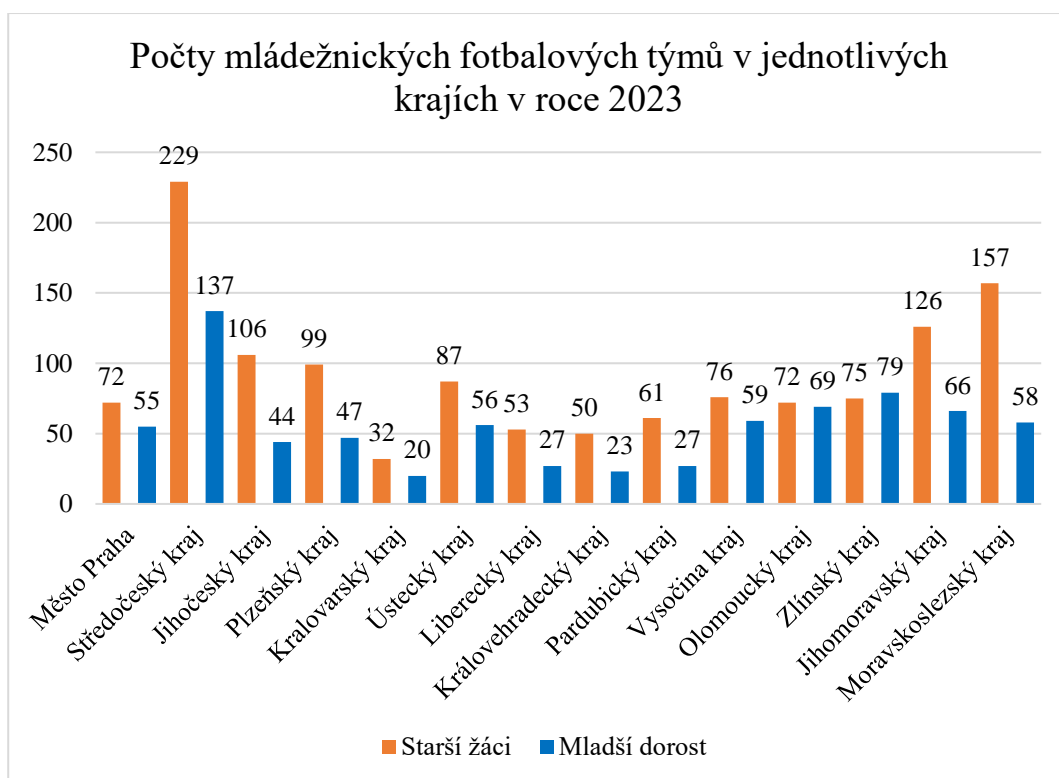
Celkové počty členů a hráčů v ČR za rok 2016, 2017 a 2018

Celkové počty členů a hráčů v ČR za rok 2016, 2017 a 2018					
	2016	2017	Změna	2018	Změna
Počet členů	329 330	332 966	3 636	327 431	-5 535
Počet hráčů	305 376	309 210	3 834	300 775	-8 435

Nadcházející graf (Obrázek 1) zaznamenává počet týmů starších žáků a mladších dorostenců v jednotlivých krajích ČR. Graf znázorňuje početní rozdíly počtu týmů za jednotlivá období a zahrnuje mládežnické týmy ČR v kategoriích starších žáků a mladších dorostenců ze všech krajů včetně okresů, které se zúčastní okresních přeborů a soutěží včetně krajských přeborů a soutěží. Data byla převzata z rozcestníku soutěží v oficiálních archivech FAČR, které byly v letošním roce 2024 aktualizované (FAČR, 2024).

Obrázek 1

Počty mládežnických týmů v jednotlivých krajích 2023

Následující Tabulka 8 znázorňuje porovnání počtu registrovaných hráčů jednotlivých krajů ČR v kategoriích starší žáci/žačky a mladší dorostenci/dorostenky za roky 2016, 2017 a 2018. Tabulka 9 nabízí porovnání a přehled počtu registrovaných hráčů v mládežnických kategoriích do 18 let, a to mužů a žen za roky 2019, 2021 a 2022. V obou tabulkách je specificky zvýrazněn jihomoravský kraj (Fotbal.cz, 2024).

Tabulka 8

Počet registrovaných mládežnických hráčů v jednotlivých krajích za rok 2016, 2017 a 2018

Registrace starších žáků a mladších dorostenců podle krajů za rok 2016, 2017 a 2018												
Kraj	2016				2017				2018			
	Starší žáci		Mladší dorost		Starší žáci		Mladší dorost		Starší žáci		Mladší dorost	
	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy
Hl. město Praha	1559	88	1365	106	1778	117	1433	125	1936	116	1550	129
Středočeský	3202	170	2784	155	3270	190	2851	149	3501	212	2934	156
Jihočeský	1420	87	1274	74	1412	74	1302	80	1502	98	1275	72
Plzeňský	1234	79	1123	84	1264	75	1129	67	1327	84	1125	75
Karlovarský	598	36	527	31	600	29	515	31	540	17	498	19
Ústecký	1452	64	1282	72	1408	77	1312	72	1474	89	1269	45
Liberecký	867	41	659	37	781	39	671	25	809	59	662	29
Královehradecký	1084	82	1017	74	1118	101	939	74	1178	110	982	82
Pardubický	1088	64	930	62	1095	66	951	55	1092	82	984	58
Vysočina	1265	118	1144	74	1254	93	1134	99	1303	92	1149	94
Jihomoravský	2479	156	2206	128	2459	168	2226	144	2523	195	2195	145
Olomoucký	1311	80	1210	66	1326	109	1179	64	1346	109	1233	88
Zlínský	1638	140	1616	125	1644	142	1611	123	1689	147	1593	152
Moravskoslezský	2326	141	2329	122	2385	152	2306	148	2431	168	2181	162
Celkem	21523	1346	19466	1210	21794	1432	19559	1256	22651	1578	19630	1306

Tabulka 9

Porovnání počtu registrovaných hráčů mládeže v jednotlivých krajích za rok 2019, 2021 a 2022

Registrace mládeže (muži/ženy) podle krajů za roky 2019, 2021 a 2022										
Kraj	2019		2021		Rozdíl 2019/2021		2022		Rozdíl 2021/2022	
	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy
Hl. město Praha	12153	687	11110	774	-1043	87	13339	882	2229	108
Středočeský	21432	1192	19704	1441	-1728	249	23476	1830	3772	389
Jihočeský	8758	544	8072	680	-686	136	9412	760	1340	80
Plzeňský	7696	485	6700	517	-996	32	7883	585	1183	68
Karlovarský	3255	145	2982	178	-273	33	3324	212	342	34
Ústecký	8487	458	7229	520	-1258	62	8448	571	1219	51
Liberecký	4467	315	4081	361	-386	46	4782	398	701	37
Královehradecký	6602	551	5798	576	-804	25	6841	670	1043	94
Pardubický	6837	451	6208	502	-629	51	7221	586	1013	84
Vysočina	6858	470	6105	496	-753	26	6995	589	890	93
Jihomoravský	14349	834	12753	937	-1596	103	15386	1233	2633	296
Olomoucký	8150	564	6941	562	-1209	2	8241	611	1300	49
Zlínský	9412	758	8443	843	-969	85	9814	884	1371	41
Moravskoslezský	13201	624	11564	749	-1637	125	13794	932	2230	183
Celkem	131657	8078	117690	9136	-13967	1062	138956	10743	21266	1607
	139735		126826		-12905		149699		22873	

2.4.6 Současný stav fotbalového prostředí na Znojemsku

V závěrečné části kapitoly se zaměříme na konkrétní region Znojensko a jeho současný stav fotbalového prostředí v daných věkových kategoriích. Ukážeme si jednotlivá specifika, odlišnosti a jakou roli hraje sport v tomto městě.

Město Znojmo, nacházející se v Jihomoravském kraji s rozlohou 65,9 km² a 34 tisíci obyvateli, leží přibližně 8 km od hranic s Rakouskem a 65 km od krajského města Brna. Strategický plán podpory města Znojma na období 2024-2030, vydaný v září roku 2023, definuje strategii v oblasti rozvoje a podpory sportu. Tento dokument stanovuje prioritní aspekty, strategické cíle a opatření zaměřená na lepší dostupnost sportovních zařízení pro občany a návštěvníky města. Mezi cíle města patří finanční podpora výkonnostního sportu, podpora sportovních organizací a akcí s různorodým charakterem, sportovním i nesportovním (Znojmo City, 2023).

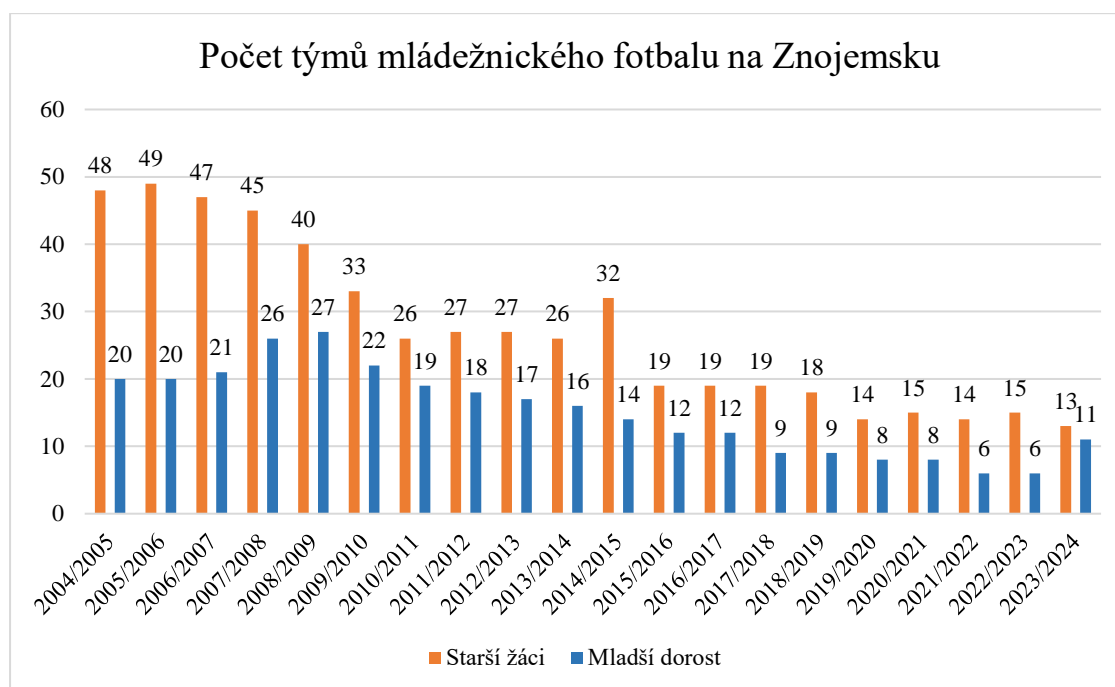
Město Znojmo podporuje rozvoj spolupráce různých sportovních subjektů a disponuje až 20 sportovišti, kde lze provozovat 23 různorodých sportovních aktivit. Tyto sportoviště jsou umístěna nejen v samotném městě, ale také v okolních obcích, které spadají pod jurisdikci města (Znojmo City, 2023).

Pro potřeby fotbalu ve Znojmě jsou k dispozici Městský stadion, umělé hřiště, hřiště „Čafka“ nebo sportovní hala „Manhattan“. Městský stadion nabízí travnatou plochu s běžeckým atletickým oválem, která je vybavena vyhříváním a nočním osvětlením. Uvnitř stadionu je komplexní fotbalové zázemí vybavené místnostmi pro delegační činnost sportovců. Umělé hřiště slouží především jako tréninková plocha s možností využití nočního osvětlení. Hřiště Kpt. Otm. Chlupa (dále jen „Čafka“) slouží jako fotbalové zázemí pro mládež a sportovní hala F. J. Curie (dále jen „Manhattan“) slouží pro sportovní in-doorové účely jako například futsal (Sportoviště Znojmo, 2024).

Následující graf (Obrázek 1) nám vyobrazuje fotbalovou situaci počtu mládežnických týmů na Znojensku od roku 2004 po současný rok 2024. V grafu jsou zahrnuty týmy hrající různé výkonnostní soutěže, a to přes okresní, krajské až po nejvyšší soutěž Moravy a Slezska. Můžeme vidět postupný úbytek počtu fotbalových týmů, které se pravidelně účastní soutěží v tomto regionu. Data byla převzata z oficiálních stránek FAČR po konzultaci s vedením na OFS Znojmo (FAČR, 2023a).

Obrázek 2

Počet týmů mládežnického fotbalu na Znojemsku

2.5 Klasifikace příčin úbytku počtu hráčů mládežnické kategorie

V této kapitole se zaměříme na podrobnou klasifikaci potenciálních faktorů, které negativně ovlivňují pokles počtu mladých fotbalistů. Prozkoumáme vnější i vnitřní faktory a zahrneme i podpůrné činitele, které ovlivňují tuto problémovou oblast. Během klasifikace detailně zkoumáme jednotlivé možné příčiny a determinanty spadající do těchto oblastí, jež stojí za rozhodnutím hráčů ukončit svou fotbalovou kariéru. Podle nejnovějších studií patří mezi nejčastější důvody ukončení fotbalové kariéry mládeže následující příčiny, které jsou rozřazeny do tří kategorií (viz kapitoly 2.5.2, 2.5.3 a 2.5.4) pro lepší přehlednost.

2.5.1 Problematika přechodu hráčů do dorosteneckých kategorií

Do určité míry se dá říci, že pokles počtu hráčů na amatérské úrovni ve fotbale je začarovaným kruhem. V momentě, kdy fotbalový klub nemá dostatečný počet svých mládežnických oddílů, nedostává daný klub potřebnou finanční podporu od FAČR, a tudíž není možné situaci zlepšit. Mladí hráči tak nemají mnohdy jinou možnost než ukončit fotbalovou činnost nebo přejít do jiného klubu.

Problémová situace napříč evropskými asociacemi je obdobná jako u nás a daný problém navíc umocnilo covidové období. Tehdejší opatření a nařízení mohla vést v sezóně 2019/2020 k hlavním důvodům ukončení fotbalové činnosti mnoha klubů a hráčů. V této sezóně došlo k přerušení soutěže, kdy po odehrání podzimní části došlo k následnému zrušení druhého jarního kola a dohrání sezóny. Podobně tomu tak bylo i v nadcházející sezóně 2020/2021, kdy byla podzimní část odehrána ale posléze jarní část opět ne. Došlo k anulování dosavadních výsledků jakoby dané sezóny ani neproběhly (Schüttler et al., 2021).

Votík a Mestek (2017) ve svém článku doplňují tuto problematiku o přechodu hráčů do starších kategorií tím, že dle něj se jedinci v přechodovém období dostávají do prostředí s obrovskou konkurencí starších, fyzicky vyspělejších a zkušenějších hráčů. Začne selhávat princip fair-play, hráči se ocitnou před volbou, zda je pořád pro ně fotbal zábavou či naopak povinností a jestli jim tato skutečnost vůbec za to stojí. Dále zmiňují, že tímto upadá zájem o fotbal a že děti si už ani nechodí zakopat ven ve svém volném čase, což vede k úpadku a nemožnosti věnování se sportu i na organizované úrovni. Dále zmiňuje fakt, že na úbytek hráčské sféry má vliv demografický vývoj, kdy současná populace stárne a lidé začínají migrovat z vesnic do měst.

Sekot (2008) popisuje, že i ve sportu na rekreační úrovni slábne zaměření na soudržnost, a naopak se zvyšuje důraz na uspokojení svých potřeb. Říká také, že technologicky podmíněné sporty jsou v dnešní době populárnější a táhnou k sobě větší počet příznivců, což může být další faktor nedostatku zájmu mládeže o fotbal. Tento sport tak není jedním z nejpopulárnějších a nejrozšířenějších, jak tomu bylo dříve.

Ve studii Crane a Temple (2015) jsou uvedeny výsledky několika studií, které se zabývají problematikou ukončení fotbalové aktivity hráčů. Mladí hráči jsou motivováni vůči hře s tím, že půjde o zábavu, soutěžení, určitou výzvu, možnost zjištění svých fotbalových dovedností a získání kondiční zdatnosti. Ve výsledcích je uvedeno, že počet hráčů mládežnických kategorií, jež skončil předčasně s hraním fotbalu, se pohyboval v rozmezí 18-36 %, a dokonce u cestujících jedinců narostl počet až na 60 %. Dále je zde pospáno, že je vyšší úbytek počtu hráčů mezi sezónami než během průběhu jednotlivých sezón. Mezi nejčastější důvody pak patří nedostatečná kvalita tréninků, nízké vnímání svých schopností, interakce mezi vrstevníky či trenéry, nedostatek času ve hře, pocit nadměrného úsilí pro minimální odměnu a nedostatek zábavy.

Witt a Dangi (2018) popisují další zjištěné příčiny předčasného ukončení aktivní činnosti jedinců mladších fotbalových kategorií. Řadí sem například nervozitu či úzkost z nadměrné kritiky ať už ze stran rodičů, trenérů či dokonce některých spoluhráčů a fanoušků. Dále zmiňují pocit ztráty kontroly nad svou vlastní motivací, nedostatek času k provozování dalších aktivit a jejich skloubení. V některých případech došlo ke zranění během aktivní fotbalové činnosti a následnému skončení v klubu. Někteří jedinci projevovali známky vyhoření spojené s fyzickým přetížením svalů a u některých jedinců byla hlavní příčina nedostatek herních příležitostí, kdy nebyli postaveni ve hře trenérem. V neposlední řadě se vyskytoval u mládeže pocit, že jsou až nadměrně svazování pravidly a nemají dostatek prostoru pro vlastní kreativitu. A jako poslední v žebříčku se umístila finanční role fotbalu, kde náklady byly pro některé jedince a jejich rodiče příliš vysoké.

2.5.2 Vliv vnějších faktorů na ukončení hráčské kariéry

Sociální a ekonomické faktory

- **Sociální tlak**

V nedávné studii (Møllerløkken et al., 2015) je zdůrazněno, že mezi klíčové aspekty tréninkového procesu mládeže patří pocit bezpečí. Tento pocit je však často potlačován sociálním tlakem, což následně vede ke ztrátě motivace a zájmu o fotbal. Respondenti této studie ve svých anketách a rozhovorech uváděli, že se cítí unaveni z fotbalového prostředí. Klíčovým faktorem, který vedl k ukončení jejich fotbalové kariéry, byl celkový přístup, ukončení aktivní činnosti spoluhráčů, nedostatek týmové spolupráce, a především tlak a přílišné požadavky ze strany trenérů, vrstevníků a rodičů.

- **Finanční omezení**

Jako faktor ovlivňující ukončení fotbalové činnosti mládeže byl ve studii (Crossan et al., 2022) identifikován nedostatek podpory související s nedostatečnými finančními prostředky. Testovaní respondenti uváděli, že jim chyběly finanční prostředky a podpora ze strany rodičů a klubů k pokračování hraní fotbalu. Někteří z nich také zdůrazňovali, že v porovnání s náklady spojenými s fotbalem, včetně potřebného vybavení a členských příspěvků, jim přinášelo menší potěšení než fyzické, psychické a finanční úsilí, které vkládali do hry.

Životní styl a konkurenční aktivity

- **Konkurenční aktivity**

Jako nejčastější konkurenční aktivity ovlivňující pokles zájmu mladých fotbalistů byly ve studii (Jonsson & Lindgren, 2022) identifikovány sporty jako lední hokej a florbal. Respondenti také sdíleli, že se věnovali oběma sportům současně, ale během tréninkových příprav měli obtíže s udržením fotbalové praxe. Jeden z účastníků dokonce sdělil, že během přípravy v obou sportech se musel rozhodnout, kterému z nich se bude plně věnovat. Z toho vyplývá, že účastníci neměli možnost provozovat oba sporty zároveň, což vedlo k ukončení činnosti jedné z aktivit. Statistiky naznačují, že ve většině případů respondenti volili spíše druhý sport než fotbal. Podle jejich výpovědí jim přišlo, že vynaložený čas a úsilí na tento sport jsou lépe investovány, například ve florbale.

- **Užívání alkoholu, cigaret, drog či jiných omamných látek**

Jednou z oblastí, které se v poslední době věnuje větší pozornost, je užívání drog, tabákových výrobků, marihuany a dalších omamných látek včetně alkoholu mezi mládeží ve sportovní oblasti. Aktuální studie (Murray et al., 2021) přináší systematický přehled 17 longitudinálních studií zkoumajících vztah této problematiky. Výsledky naznačují, že účast ve sportu je spojena s užíváním alkoholu a omamných látek, přičemž 82 % zahrnutých studií identifikuje výrazně pozitivní vztah. Průzkum též odhalil, že účast ve sportu může snížit celkové riziko nelegálního užívání drog, zejména během střední školy. Dále naznačuje, že toto období může být kritické pro snižování nebo prevenci užívání drog prostřednictvím sportu. Získaná data také ukazují, že alkohol je častěji spojen s kolektivními sporty, kdežto tabákové výrobky naopak s těmi individuálními. Jako další faktor ovlivňující ukončení hráčské kariéry byl zmíněn například zájem o druhé pohlaví.

2.5.3 Vliv vnitřních faktorů na ukončení hráčské kariéry

Faktory spojené s tréninkem

- **Motivace a nedostatek času**

Jedním z hlavních důvodů úbytku počtu mladých hráčů byl zaznamenán ve studii (Bergin & Lagestad, 2023), kde ze získaných odpovědí mladých respondentů vyplynulo, že měli nedostatek ambicí. Tento jev vedl k ukončení fotbalové činnosti několika hráčů, což postupně negativně motivovalo i další spoluhráče k odchodu. Rozdíl byl patrný mezi snahou stát se profesionálním fotbalistou a hraním fotbalu čistě pro zábavu. Ti jedinci, kteří toužili po profesionální sportovní kariéře, měli vyšší procentuální statistiku ukončení

své aktivity než jedinci, kteří se věnovali fotbalu jen pro své potěšení. Dalším faktorem byla časová náročnost tohoto sportu, jak zdůraznil jeden respondent. Sdělil, že fotbal mu zabíral hodně volného času a s dojížděním na vzdálené tréninky, a ještě vzdálenější venkovní utkání mu postupně bere chuť dál pokračovat. Zjistil, že není schopen věnovat čas i jiným aktivitám ve svém zbylém volném čase, a tak se rozhodl od fotbalu odejít.

- **Náročnost tréninkových jednotek**

Hlavním ovlivňujícím faktorem v této oblasti, jak naznačuje předchozí studie, zůstává náročnost fotbalového prostředí. Z odpovědí vyplynulo, že nedostatek dovedností byl klíčovým faktorem vedoucím k ukončení hráčské kariéry. Jeden z respondentů poznamenal, že jeho spoluhráči byli fyzicky větší, silnější a rychlejší, což vedlo k takové skutečnosti, že se do hry zapojoval méně a nakonec rezignoval. Dále získané odpovědi ukázaly, že trenéři a rodiče měli příliš vysoká očekávání vůči svým svěřencům, a to jako zkoumaným respondentům. Hlavním cílem se zdály být spíše výsledky ve hře než rozvoj hráčů. Náročnost soutěže a nedostatečná fyzická připravenost pro tuto úroveň vedly k tomu, že řada respondentů buď přešla do jiných klubů, nebo skončila s fotbalovou činností úplně.

Psychologické a zdravotní faktory

- **Psychologické aspekty výkonů hráčů**

Buzek (2007) identifikuje důležitost psychologického aspektu v kontextu fotbalu a rozlišuje ji mezi dvěma odlišnými situacemi vznikající ve fotbale. Jedná se o tréninkový proces a samotná utkání. Autor zdůrazňuje, že v několika případech dochází k výkyvům mezi výkonem na trénincích a v průběhu na fotbalových utkání. Tento rozdíl může být přičítán nedostatečné psychické odolnosti hráčů vůči tlaku vyplývajícímu z prostředí během utkání. Buzek dále uvádí, že výzkum ukázal, že aplikace psychologických metod má výrazný vliv na motivaci a výkon hráčů nejen během tréninkových jednotek, ale také v průběhu samotných fotbalových utkání. Psychologické metody nejen motivují hráče, ale také pozitivně ovlivňují individuální přístup, komunikaci, řešení konfliktů, motorické učení, budování sociálních vztahů a kolektivní týmovou spolupráci.

- **Zranění a obavy o zdraví**

Ve studii (Crane & Temple, 2015) se na druhém místě umístila problematika zranění a obav o ně. Respondenti uváděli, že během své aktivní činnosti utrpěli různá zranění, která jim následně znemožnila pokračovat. Někteří z dotazovaných vyjádřili obavy o své zdraví, zejména v kontextu klubu, tvrdosti soutěže a náročnosti tréninkových jednotek.

2.5.4 *Role podpůrných činitelů v ukončení hráčské kariéry*

Vliv role trenéra, rodiny a školy

- **Role trenéra mládeže**

Vliv fotbalového trenéra na hráče je nezpochybnitelný. Trenér působí nejen jako vzor a profesionál ve svém oboru, ale také jako psycholog ovlivňující harmonizaci hráčské osobnosti. Plachý a Procházka (2014) zdůrazňují důležitost výchovného procesu před výkonem a výsledky.

Trenér hraje klíčovou roli v poskytování kvalitních sportovních zážitků a v rozvoji mladých fotbalistů. Je doporučováno, aby trenéři disponovali zkušenostmi, znalostmi a schopnostmi práce s mládeží. Jeho vliv na hráčskou motivaci je nesmírný. Trenéři spolu s rodiči tvoří dva hlavní vzory pro fotbalovou mládež a utvářejí vhodné motivační klima. Proto je klíčová správná komunikace mezi těmito subjekty (Bean et al., 2021).

Ve studii (Jonsson & Lindgren, 2022) se dále ukázalo, že někteří mladí hráči vnímali nedostatečné povzbuzení a motivaci od svých trenérů. Chyběla jim dostatečná zpětná vazba včetně rad a tipů, což vedlo k jejich inaktivitě, a nakonec i ukončení činnosti. Další zjištění naznačila, že mladí hráči mnohdy působili ve starších věkových skupinách, což znamenalo tlak a náročné požadavky ze strany trenéra v daném prostředí.

Podle studie (Crossan et al., 2022) je důležité klást důraz na interpersonální vztahy související s hráčským klimatem. Studie označuje tuto oblast za nejvýznamnější faktor vedoucí k úbytku zájmu mládeže o český fotbal. Kvalitní trenér mládežnického fotbalu by měl mít vhodné trenérské vzdělání, být obeznámen se současnými problémy a aktivně podporovat zájem o fotbal.

- **Role rodičů/rodinné prostředí**

V rodinné sféře se často vyskytují konflikty mezi rodiči a dospívajícími, kteří se snaží získat co nejvíce nezávislosti a omezit svou podřízenost. Rodiče zároveň představují pro dospívající vzor, který mohou vnímat jako nekritický nebo naopak kritický. Tato fáze vývoje může být charakterizována rozporuplnými pocity na obou stranách (Vágnerová & Lisá, 2021).

Rodiče mají vliv na své děti v rámci sportovních aktivit, jako je účast ve fotbalových klubech. Ovlivňují výběr klubů, zajišťují dopravu na tréninky a utkání a hradí členské příspěvky. Toto zastoupení a zapojení rodičů musí být vyvážené, protože přílišné nebo

naopak nedostatečné zapojení může být nežádoucí pro účast a podporu fungování klubů a jejich dětí (Strandbu et al., 2019).

Kromě toho je klíčový i styl zapojení rodičů, protože vhodné povzbuzování, podpora a pochvala ze strany rodičů zvyšují motivaci a radost, zatímco příliš velký tlak a stres vnímaný ze strany rodičů může mít opačný účinek. Tato dynamika hraje důležitou roli v procesu sportovního rozvoje mladých hráčů (Sanchez-Miguel et al., 2013).

- **Školní povinnosti**

Nástup na první stupeň základní školy přináší setkání dětí s tělesnou výchovou, kde učitel hraje klíčovou roli. Cílem je zajistit pestré a zábavné hodiny ovlivňující motivaci a přístup k pohybovým aktivitám i v budoucnosti. Mladí jedinci však projevují klesající zájem o pohyb, což ovlivňuje úbytek organizovaných sportovních aktivit a snížený zájem o tradiční sporty (Sekot, 2006).

Na druhém stupni povinné školní docházky hraje tělesná výchova důležitou roli v motivaci k pohybu. Výchova ke zdraví může být součástí výuky na některých školách. Třída na této úrovni je pro dospívající jedince klíčová pro rozvoj identity a pocit úspěchu (Vágnerová & Lisá, 2021).

Skolbení školní docházky a fotbalu vyžaduje rodičovskou podporu. Komunikace mezi dítětem, rodiči, učiteli a trenérem je klíčová pro správnou motivaci dítěte ke splnění školních povinností a sportovních aktivit. Upřednostňování fotbalu před povinnostmi může negativně ovlivnit vývoj osobnosti mladého jedince. Motivace dětí k pohybu také závisí na aktivitách rodičů. Rodiče by měli být vzorem a podporovat zdravý životní styl. Přílišné zapojení do jedné činnosti může omezit socializaci a čas dětí. Nadměrný tlak na sport může snižovat čas na studium a získávání dobrých známek (Montesano et al., 2017).

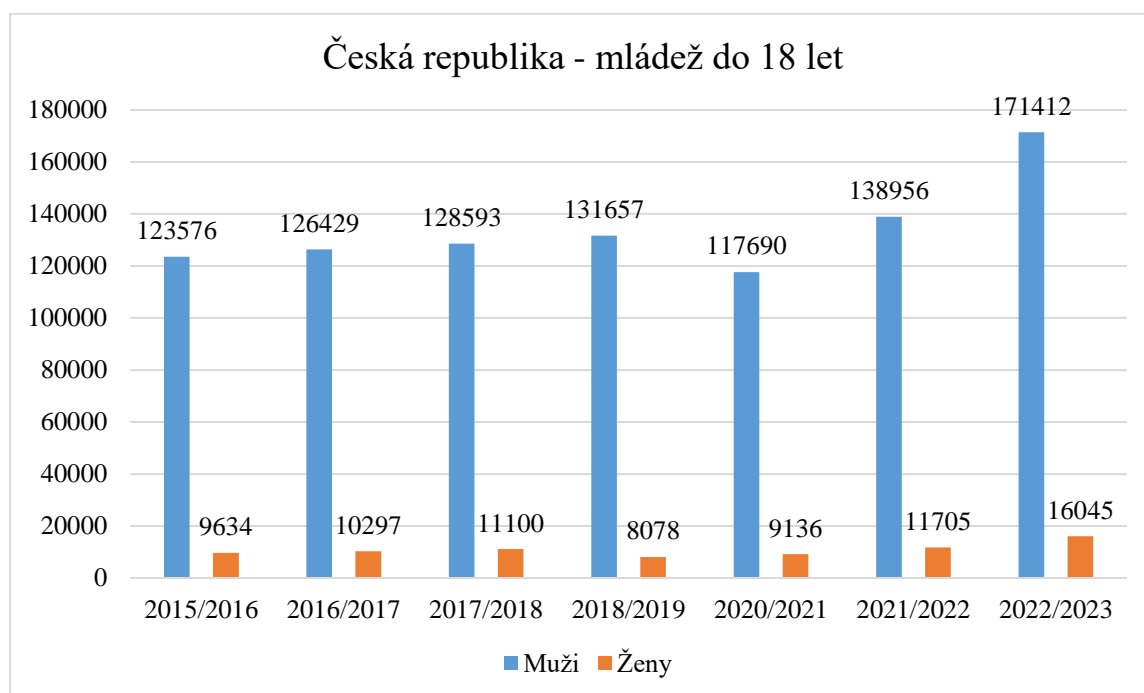
2.5.5 Porovnání s mezinárodním standardem

Následující data (Obrázek 3, 4, 5, 6 a 7) byla získána prostřednictvím kontaktu s jednotlivými fotbalovými asociacemi vybraných zemí, které spadají pod UEFA. Tato data jsou ukazatelem fotbalového vývoje mládeže do 18 let (muži i ženy) včetně dětí i v jiných státech pro větší přehlednost a představu, neboť poskytují přímý pohled do statistik těchto zemí a umožňují nám srovnání situace napříč různými regiony a fotbalovými kulturami. Po kontaktu s UEFA a obdržení odkazu na oficiální webovou stránku s uvedením odkazu na jednotlivé státy a jejich výroční zprávy se obdržela následující data (UEFA, 2024).

Na Obrázku 3 můžeme vidět počty registrovaných hráčů v 7 sezónách. Celkový počet mužů a žen v jednotlivých sezónách činí následující hodnoty: 2015/2016 – 133 210, 2016/2017 – 136 726, 2017/2018 – 139 693, 2018/2019 – 139 735, 2020/2021 – 126 826, 2021/2022 – 150 661 a 2022/2023 – 187 457. Můžeme vidět, že nejvyšší úbytek počtu registrovaných hráčů a hráček do 18 let byl mezi sezónami 2018/2019 a 2020/2021, kdy úbytek činil 12 909 hráčů a hráček. Je dosti pravděpodobné, že v tomto období hrálo svoji roli pandemické onemocnění Covid-19.

Obrázek 1

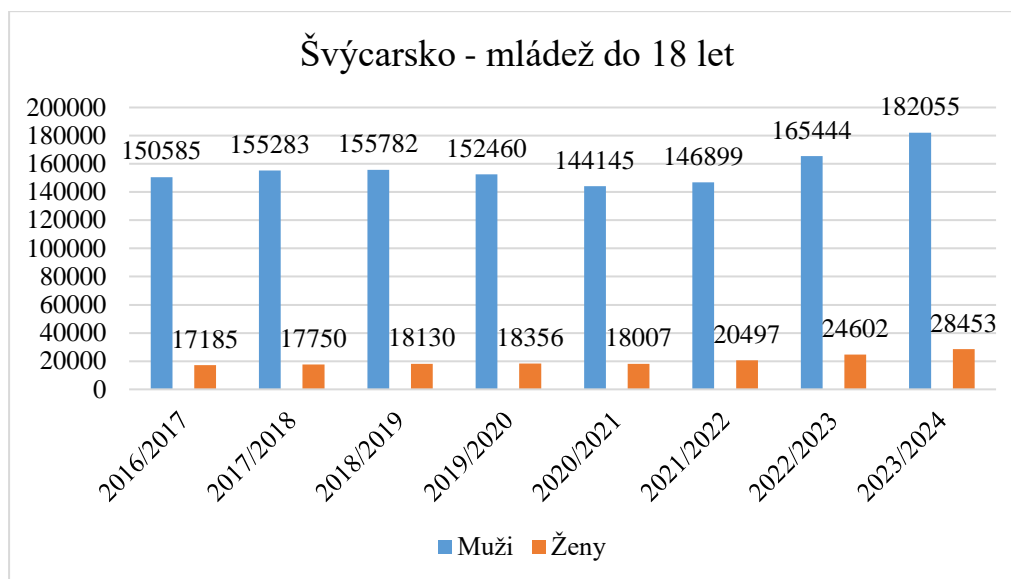
Počet hráčů mládeže do 18 let v České republice za jednotlivá období

Počet registrovaných hráčů a hráček do 18 let ve Švýcarsku (Obrázek 4) znázorňuje přehledný počet registrovaných hráčů a hráček od sezóny 2016/2017 po tu současnou 2023/2024. Procentuálně zaznamenalo Švýcarsko mezi sezónami 2016/2017 až 2020/2021 úbytek počtu hráčů o 3,35 %, konkrétně došlo k úbytku o celkem 5 618 hráčů a hráček. Nicméně v porovnání sezón 2016/2017 až 2023/2024 došlo k celkovému nárůstu o 25,5 %, tedy o 42 738 hráčů do 18 let.

Obrázek 2

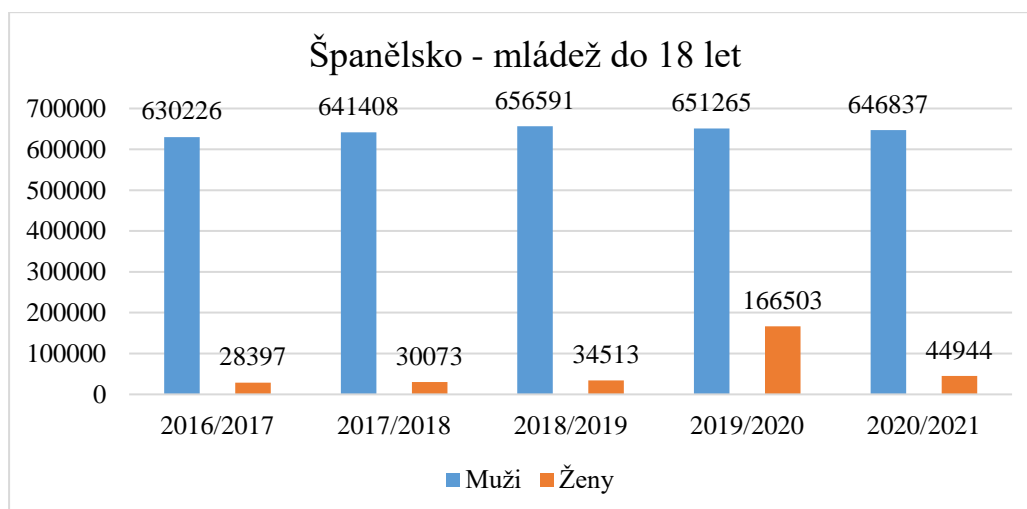
Počet hráčů mládeže ve Švýcarsku za jednotlivá období

Ve Španělsku nedocházelo mezi muži do 18 let k výraznějším výkyvům v počtu registrovaných hráčů (Obrázek 5) mezi sezónami 2016/2017 až 2020/2021. U žen do 18 let byl nejvyšší zaznamenaný nárůst v počtu registrovaných hráček v sezóně 2019/2020, kdy po této sezóně opět došlo k rapidnímu poklesu. Rozdíl mezi sezónami 2018/2019 a 2019/2020 činil nárůst o 131 990 hráček a mezi sezónami 2019/2020 a 2020/2021 činil naopak pokles o 121 559 registrovaných hráček do 18 let. Příčina takto enormního rozdílu může být způsobena špatně zadanými hodnotami v zápisu výroční zprávy tohoto státu, dostupným na oficiálních stránkách.

Obrázek 3

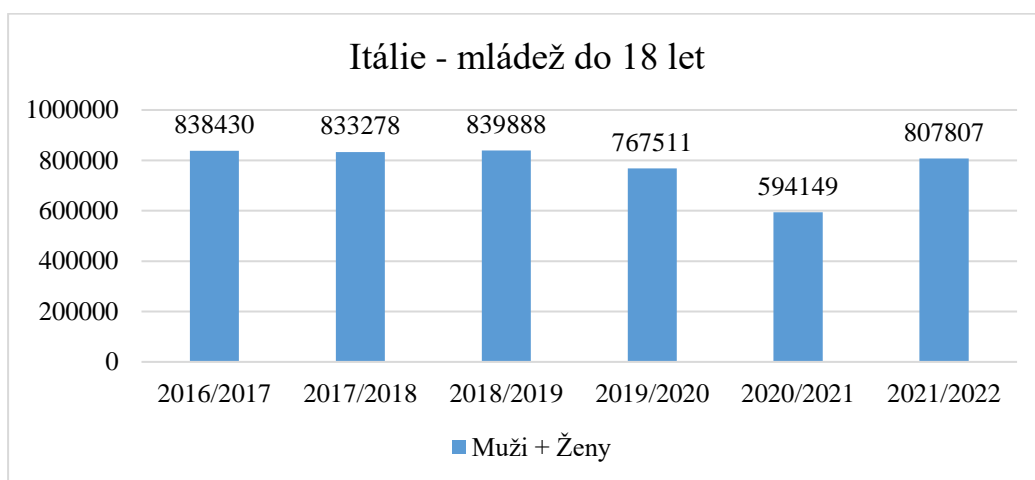
Počet hráčů mládeže ve Španělsku za jednotlivá období

Obrázek 6 ukazuje počet registrovaných hráčů do 18 let mužů a žen dohromady za jednotlivé sezóny 2016/2017 až 2021/2022. Na oficiálních stránkách byly dostupné pouze tyto hodnoty, kde se vyskytují počty registrovaných hráčů mužů a žen dohromady. Největšího úbytku počtu hráčů je zaznamenáno v sezóně 2020/2021 stejně jako v České republice. Rozdíl mezi sezónou 2019/2020 a 2020/2021 činil pokles o 173 362 hráčů a hráček, nicméně v sezóně 2021/2022 došlo opět k nárůstu počtu registrovaných hráčů a hráček, a to celkem o 40 296. I zde bylo na oficiálních stránkách zmíněn Covid-19.

Obrázek 4

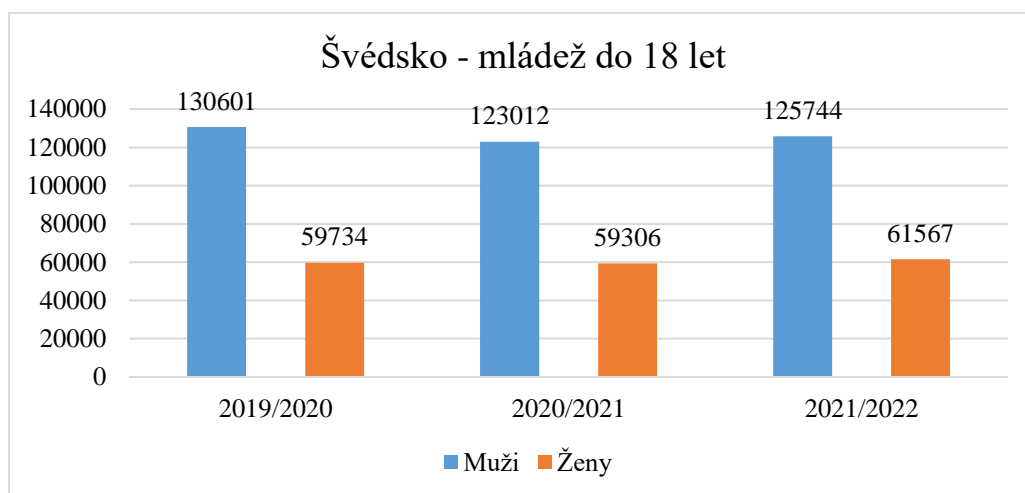
Počet hráčů mládeže v Itálii za jednotlivá období

Podařilo se sehnat data o fotbalové situaci ve Švédsku za tři sezóny z výročních zpráv (Obrázek 7). Počet registrovaných mužů a žen do 18 let je víceméně stabilní. Z grafu je patrné, že v tomto státu nedošlo u nastíněných sezón k výraznějším výkyvům v počtu registrovaných hráčů a hráček.

Obrázek 5

Počet hráčů mládeže ve Švédsko za jednotlivá období

3 CÍLE

3.1 Hlavní cíl práce

Hlavním cílem tohoto projektu je zjistit, identifikovat a analyzovat příčiny poklesu počtu hráčů fotbalu během přechodové fáze ze starších žáků do dorosteneckých soutěží a ukončení jejich fotbalové aktivity na Znojemsku.

3.2 Dílčí cíle

- 1) Porovnat aktuální počet hráčů na Znojemsku se situací s dřívějším obdobím.
- 2) Identifikovat hlavní faktory ovlivňující rozhodnutí mladých hráčů ukončit fotbalovou aktivitu během přechodu ze starších žáků do dorostu.
- 3) Porovnat získané výsledky s relevantními údaji Fotbalové asociace České republiky.

3.3 Výzkumné otázky

- 1) Jaký je současný stav mladých hráčů, zejména pokud jde o počet starších žáků a mladších dorostenců ve srovnání s předchozími obdobími?
- 2) Které hlavní faktory vedou respondenty k ukončení své fotbalové aktivity v průběhu účasti ve starších žácích, mladších dorosteneckých soutěžích nebo v průběhu mezi těmito kategoriemi?
- 3) Jaké návrhy či opatření by respondenti navrhovali ke zlepšení podmínek a prevenci úbytku počtu hráčů v kategoriích starších žáků a mladších dorostenců?

4 METODIKA

4.1 Design

Tato práce bude zpracována na základě získaných dat od FAČR a ankety, která bude posléze rozšířena o rozhovor s trenérem mládeže. Hlavním účelem bude zjistit příčiny poklesu hráčů fotbalu žákovské a dorostenecké kategorie a důvod ztráty zájmu z řad dětí v tomto období. Anketa bude realizována anonymní formou a bude určena pro bývalé či současné trenéry, kteří vedou nebo vedli mladé fotbalisty ve věkovém období od 13 do 17 let v jednotlivých fotbalových klubech na Znojemsku. V anketě bude obsaženo celkem 31 otázek zaměřených na danou problematiku a posléze budou vyhodnoceny a porovnány jednotlivé odpovědi na základě jednotlivých kritérií.

4.2 Výzkumný soubor

Výzkumnému souboru bude náležet celkem 38 respondentů. Pro získání odpovědí byla použita metoda kvantitativního výzkumu formou ankety, kdy byla oslovena komise mládeže Znojemska, která posléze distribuovala anonymní ankety pomocí e-mailů s internetovým odkazem určeným pro trenéry ve všech 65 oddílech v daném okrese. Anketa byla určena trenérům působících ve věkové kategorii 13-17 let, kteří měli nebo mají zkušenost s vedením mladých fotbalistů. Na internetové stránce budou uvedeny informace týkající se této studie zabývající se problematikou poklesu hráčů fotbalu. Dále také budou obsahovat informace týkající se podmínek pro vyplnění jednotlivých odpovědí převážně uzavřeného charakteru.

4.3 Metody sběru dat

Metody sběru dat byly pečlivě navrženy a implementovány s cílem získat co nejpřesnější a relevantní informace pro účely výzkumu. Prvním krokem bylo vytvoření ankety, která by obsahovala klíčové otázky zaměřené na zkoumané téma. Proces tvorby ankety byl rozdělen do několika fází, aby byla zajištěna maximální efektivita a přesnost.

Nejprve jsem provedl důkladný průzkum literatury a studií týkajících se mého výzkumného tématu, abych identifikoval relevantní aspekty a otázky. Poté jsem se poradil s odborníky v oboru, konkrétně s paní docentkou Vašíčkovou a panem doktorem Svobodou, a konzultoval potřebné informace a přístupy.

Následně jsem sestavil první verzi ankety obsahující 31 otázek, které pokrývaly širokou škálu témat souvisejících s cíli výzkumu. Většina otázek byla uzavřeného typu, aby bylo možné snadno analyzovat a interpretovat data, avšak několik otázek bylo formulováno jako otevřené, aby respondentům umožnilo vyjádřit své názory a postřehy.

Dalším krokem bylo provedení retestu, kde jsem na vzorku 5 respondentů ověřil srozumitelnost a přesnost ankety. Tato fáze byla klíčová pro identifikaci případných nedostatků nebo nejasností v otázkách, které by mohly ovlivnit validitu výsledků.

Po úpravách na základě výsledků retestu jsem připravil finální verzi ankety. Elektronická forma ankety byla vytvořena pomocí softwaru Google Forms, což umožnilo snadný a rychlý přístup respondentů k vyplnění. Anketa byla strukturována tak, aby bylo možné její vyplnění v co nejkratším čase, zatímco současně poskytovala dostatečně podrobné informace pro účely výzkumu.

Pro zajištění dostupnosti ankety jsem vytvořil elektronický odkaz (<https://forms.office.com/e/rJjMxCqJuE>), který jsem distribuoval respondentům prostřednictvím oslovení sekretariátu OFS Znojmo, který po domluvě rozeslal hromadný e-mail určený trenérům ze všech 65 oddílů v tomto okrese. Tento odkaz umožnil respondentům snadný přístup k anketě a zvýšil tak pravděpodobnost účasti.

Finální anketa se skládá celkem z 6 oblastí, a to úvodních informací o respondentech, trenérské podpoře a motivaci, konkurenčních aktivitách a zájmech, příčinách ukončení účasti hráčů fotbalu, závěrečné otázky a hodnocení ankety.

První oblast (Úvodní informace) se skládá z 12 otázek, kde byli respondenti dotazováni na jejich pohlaví, věk, trenérskou aktivitu či například jejich nejvyšší dosažené vzdělání za účelem zjištění základních informací o jejich trenérském působení.

V druhé oblasti (Trenérská podpora a motivace), složené celkem ze 13 otázek, jsem se v anketě zaměřil na vliv respondentů jakožto trenérů na hráčskou účast ve fotbale. Jedním z aspektů ukončení fotbalové hráčské kariéry je totiž i dle studií v žebříčku na prvních příčkách právě trenér a jeho působnost.

Třetí okruh (Konkurenční aktivity a zájmy) se skládá ze 2 otázek, kde první je zaměřena na konkurenční sporty a druhá na nápady respondentů, jak lépe podporovat trenéry v jejich praxi.

Čtvrtá oblast (Příčiny ukončení účasti hráčů fotbalu) je sestavena ze 2 otázek. Tato sekce obsahuje celkem 15 faktorů, které dle studií nejčastěji vedou mladé hráče k ukončení jejich fotbalových kariér. Úkolem respondentů bylo určit na škále od 1 do 5 (1 – nejmenší

vliv faktoru a 5 – největší vliv faktoru) u každého z faktorů, které z nich nejvíce ovlivňují jejich svěřence k ukončení jejich kariér. Tato otázka je nejdůležitější částí ankety pro hlubší prozkoumání samotného stanoveného cíle práce.

V páté oblasti (Závěrečná otázka) je zadána 1 otevřená otázka zaměřena na zlepšení podmínek pro mladé hráče dle respondentů, ať už na jejich region či pro mládež celkově.

V poslední části ankety (Hodnocení ankety) je škála od 1 do 10 (1 – nejméně výrazný přínos a 10 – nejvýraznější přínos), kde měli respondenti určit celkový přínos ankety zaměřené na danou problematiku.

Celková doba pro vyplnění ankety byla odhadnuta na přibližně 10 minut, aby bylo minimalizováno zatížení respondentů a zároveň zajištěna dostatečná podrobnost odpovědí.

Dále byl realizován řízený rozhovor s trenérem mládeže, který má praktické zkušenosti s vedením hráčů v uvedeném věkovém rozmezí.

4.4 Statistické zpracování dat

Shromážděná data budou získána za pomoci ankety včetně rozhovoru a posléze zpracována v jednotlivých programech, jako jsou: Microsoft Office Excel, Microsoft Office Word a Google Forms. U jednotlivých odpovědí ověříme jejich kvalitu, aby nedošlo ke zkreslení získaných dat. Posléze tato data převedeme do jednotlivých programů, z nichž vyvodíme závěry a pro znázornění využijeme tabulky a grafy.

5 VÝSLEDKY

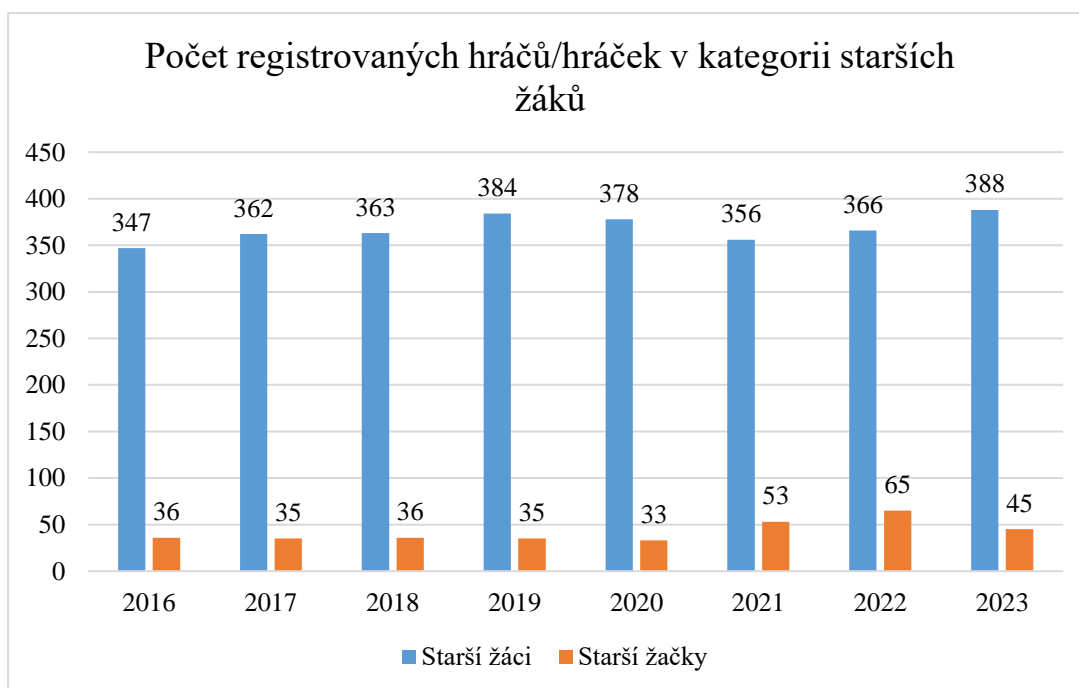
V této kapitole se zaměříme na zanalyzované výsledky počtu registrovaných hráčů na Znojemsku v průběhu jednotlivých období. Data byla získána po jednotlivých konzultacích od Michala Blažeje jakožto člena organizačního výboru v úseku Grassroots a od IT zaměstnanců FAČR, kteří mají přístup do hlubšího archivu. Dále budeme zkoumat výsledky anket a rozhovoru, abychom získali ucelený obraz situace.

5.1 Vyhodnocení počtu registrovaných hráčů na Znojemsku

V grafu (Obrázek 8) můžeme vidět počet registrovaných starších žáků/žaček od roku 2016 po rok 2023. Situace v některých letech se značí výkyvy v počtu těchto registrovaných hráčů, například mezi lety 2020 a 2021 je úbytek chlapců celkem 23 hráčů a u dívek mezi lety 2022 a 2023, kdy skončilo celkem 20 z nich.

Obrázek 6

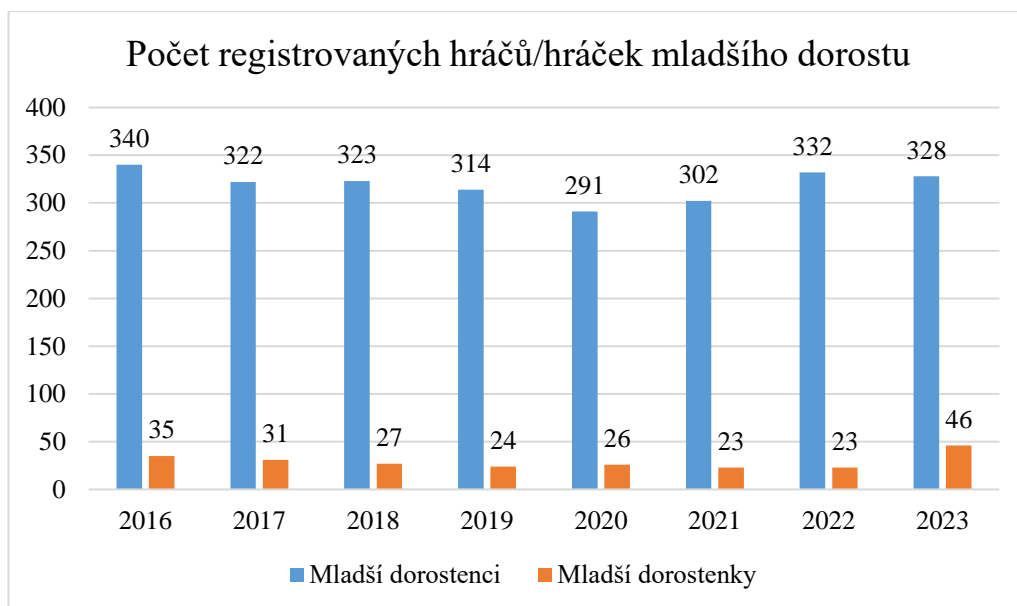
Počet registrovaných hráčů Znojemska v kategorii starších žáků/žaček za poslední roky

Počet registrovaných hráčů Znojemska v kategorii mladších dorostenců vyobrazuje Obrázek 9, kde můžeme vidět obdobnou situaci. V kategorii chlapců jsou značné výkyvy v průběhu let 2016 až 2023. Ovšem stejně jako u kategorie starších žáků dochází i k patrnému nárůstu, a to v posledních pár letech.

Obrázek 9

Počet registrovaných hráčů Znojemska v kategorii mladších dorostenců/dorostenek za jednotlivá období

V Tabulce 10 můžeme vidět porovnání úbytku v počtu registrovaných hráčů a hráček starších žáků a mladších dorostenců. Jsou zde vidět značné poklesy, kdy v kategorii starších žáků u chlapců došlo k největšímu úbytku počtu registrovaných hráčů mezi lety 2020 a 2021, kdy došlo k úbytku celkem 22 hráčů, a u dívek v téže kategorii v letech 2022 a 2023, kdy svou hráčskou kariéru ukončilo 20 z nich. V kategorii mladších dorostenců zaznamenali chlapci největší úbytek v letech 2016 a 2017, kdy skončilo celkem 18 hráčů, dále v letech 2018 a 2019 celkem 9 hráčů a mezi lety 2019 a 2020 až 23 hráčů. Tuto situaci vykompenzoval rok 2021/2022, kdy přibilo 30 nových hráčů, čímž se v posledních letech stav opět trochu stabilizoval. U dívek této kategorie nedochází k tak výraznému poklesu počtu hráček jako u chlapců. Nejčastější a největší propady jsou zaznamenány v letech 2019/2020 a 2020/2021, to mohlo mít za příčinu covidové onemocnění a pandemie.

Tabulka 10

Porovnání počtu registrovaných hráčů a hráček v kategorii starších žáků a mladšího dorostu na Znojemsku mezi lety 2016 až 2023

Porovnání počtu hráčů/hráček st. žáků a ml. dorostu na Znojemsku mezi lety 2016 až 2023														
Kategorie	2016/2017		2017/2018		2018/2019		2019/2020		2020/2021		2021/2022		2022/2023	
	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy
St. žáci	15	-1	1	1	21	-1	-6	-2	-22	20	10	12	22	-20
Ml. dorost	-18	-4	1	-4	-9	-3	-23	2	11	-3	30	0	-4	23

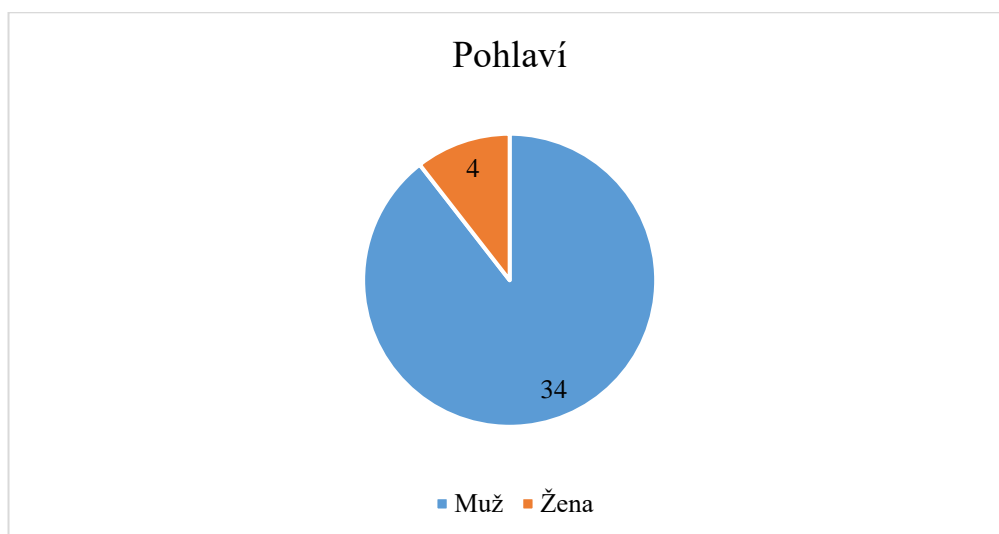
5.2 Vyhodnocení kvantitativního výzkumu (anketa)

5.2.1 Vyhodnocení oddílu úvodní informace

Na obrázku 10, 11 a 12 se nachází grafické znázornění pohlaví, věku a aktivní činnosti 38 respondentů, kde na anketu odpovědělo 34 trenérů mužského pohlaví a 4 trenérky nejčastěji v rozmezí věku 21-45 let s tím, že 31 (82%) z nich jsou stále aktivními trenéry.

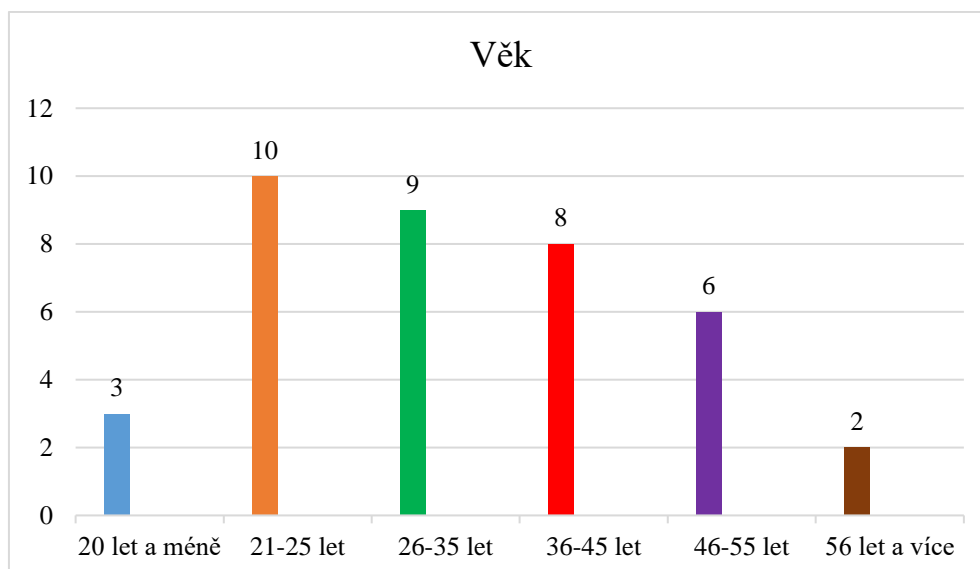
Obrázek 10

Pohlaví

Obrázek 11

Věk

Obrázek 12

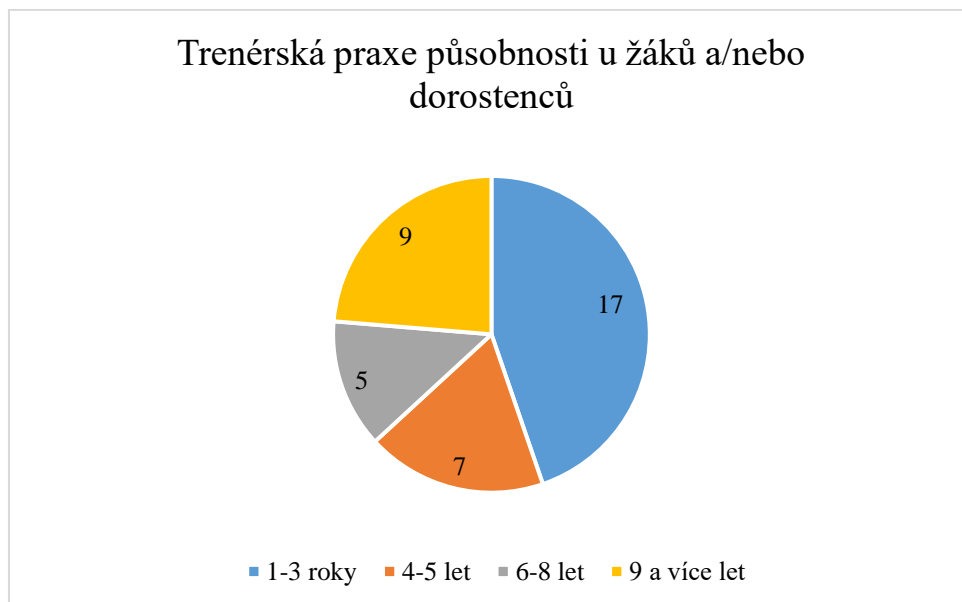
Jste stále aktivním trenérem

Obrázek 13 ukazuje, že 17 respondentů (45%) má trenérskou praxi v rozmezí 1-3 let, zatímco 9 respondentů (24%) má praxi 9 a více let. Tato skupina představuje 45% všech respondentů (viz Obrázek 6).

Obrázek 13

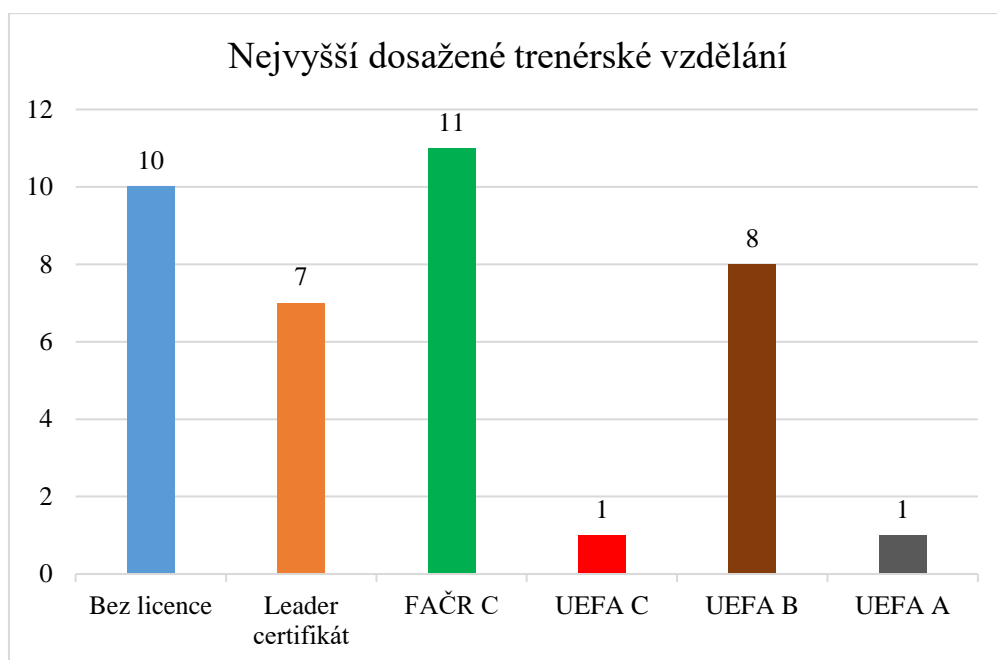
Trenérská praxe působnosti u žáků a/nebo dorostenců

Na Obrázku 14 jsou zobrazeny odpovědi na otázku týkající se nejvyššího dosaženého trenérského vzdělání. Nejvíce respondentů (29%) uvádí, že dosáhli na FAČR C licenci, následovno 10 trenéry bez licence (26%), 8 trenéry s licenci UEFA B (21%), 7 s Leader certifikátem (18%), 1 s UEFA C licenci (3%) a 1 dokonce s licenci UEFA A (3%).

Obrázek 14

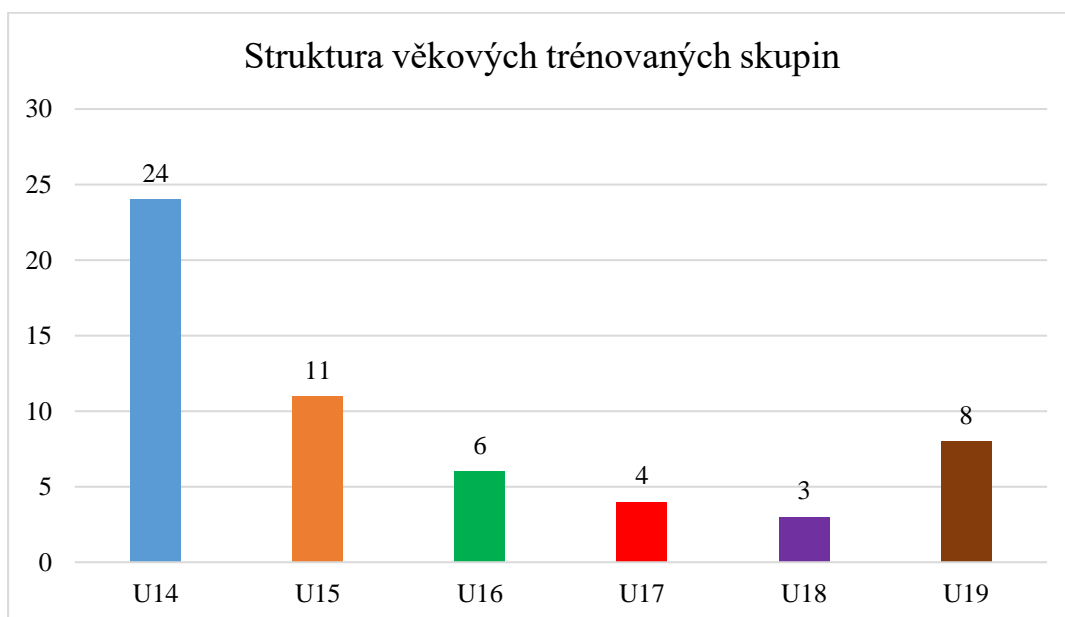
Nejvyšší dosažené trenérské vzdělání

Respondenti byli vyzváni k označení věkových kategorií, které trénovali, přičemž měli možnost vybrat více možností. Obrázek 15 jasně ukazuje, že nejčastěji trénovanou kategorií byla U14, což potvrdilo 24 respondentů. Dále byly významné odpovědi pro U15 od 11 respondentů a pro U19 od 8 respondentů.

Obrázek 15

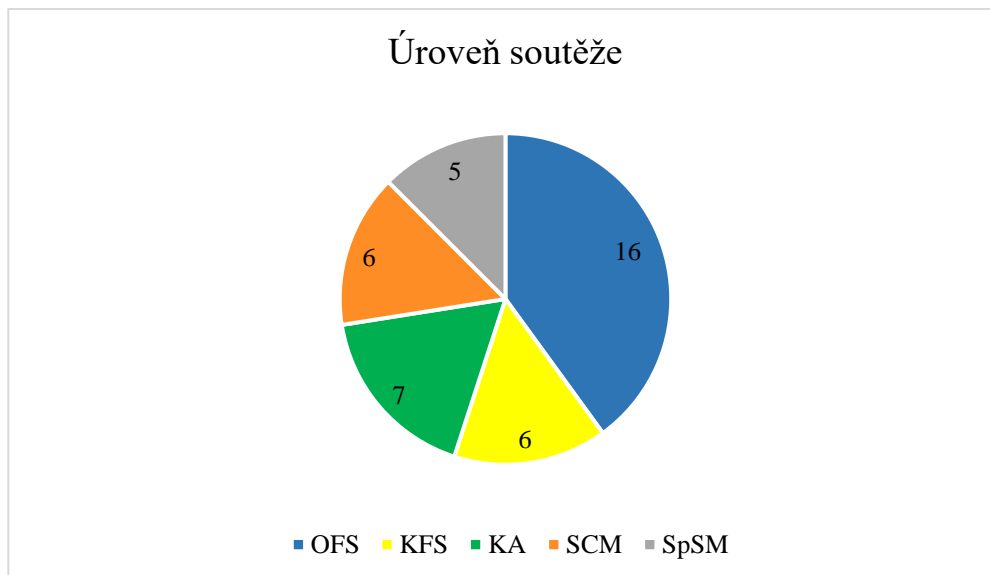
Struktura věkových trénovaných skupin

Z odpovědí na otázku týkající se úrovně, na které respondenti trénovali nebo trénují (viz Obrázek 16), vyplývá, že nejčastěji zmiňovanou soutěžní úrovní byla okresní fotbalová soutěž, což potvrdilo 40% respondentů. Následující pozice v žebříčku obsadily klubová akademie (17%), SCM (15%), krajská fotbalová soutěž (15%) a SpSM (13%).

Obrázek 16

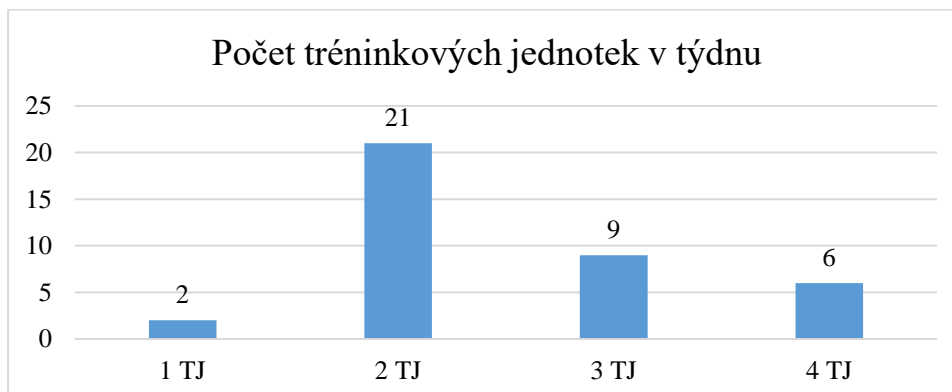
Úroveň soutěže

Na Obrázku 17 jsou zaznamenány počty realizovaných TJ za jeden týden mezi respondenty, kteří jsou trenéry mladých fotbalistů. Nejčastěji uvedená odpověď byla, že trenéři trénují se svými svěřenci dvakrát týdně, což potvrdilo 21 respondentů (55%). Některé týmy provádějí TJ i třikrát týdně (9 respondentů – 24%). Z dalších odpovědí vyplývá, že 6 respondentů trénuje svěřence čtyřikrát týdně (16%) a 2 respondenti pouze jednou týdně (5%).

Obrázek 17

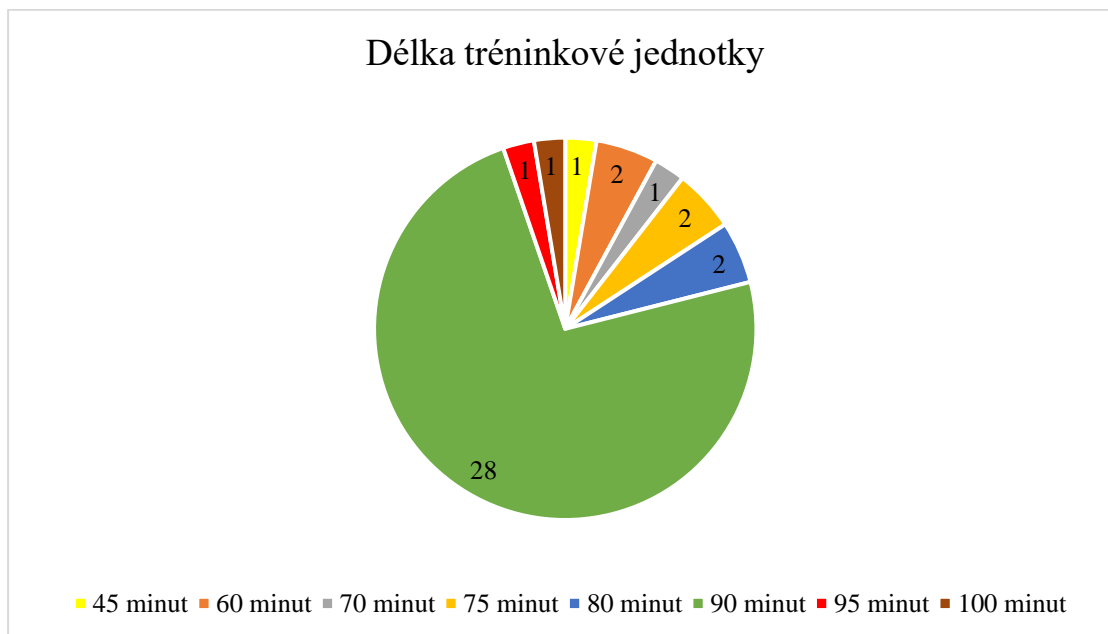
Počet tréninkových jednotek v týdnu

Jako nejčastější délku TJ uvedlo 28 respondentů dobu 90 minut (74%), jak je znázorněno na Obrázku 18. Další nejčastěji uváděné hodnoty v pořadí byly délky TJ 80 minut (5%), 75 minut (5%) a 60 minut (5%), jak naznačují odpovědi respondentů.

Obrázek 18

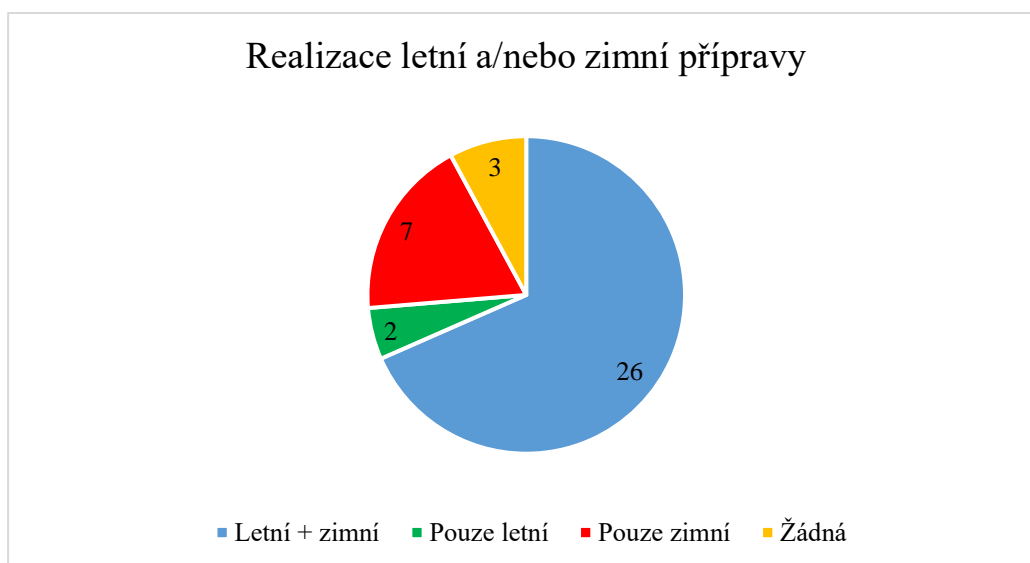
Délka tréninkové jednotky

Koláčový graf (Obrázek 19) zobrazuje realizaci fotbalové přípravy. Nejčastěji uváděnou odpovědí je, že trenéři se svými svěřenci provádějí jak letní, tak zimní přípravu během sezóny (68%). Další respondenti volí buď pouze zimní přípravu (19%) nebo pouze letní (5%). U zbývajících 8% respondentů není realizována žádná z těchto příprav.

Obrázek 19

Realizace letní a/nebo zimní přípravy

V otázce týkající se vybavení respondentů (jejich klubů) pro TJ odpovědělo (viz Obrázek 20) 63% respondentů, že disponují dostatečným množstvím pomůcek. Někteří dokonce disponují výbornou výbavou (29%). Naopak 8% respondentů uvedlo, že jim chybí kvalitní vybavení pro realizaci svých TJ.

Obrázek 20

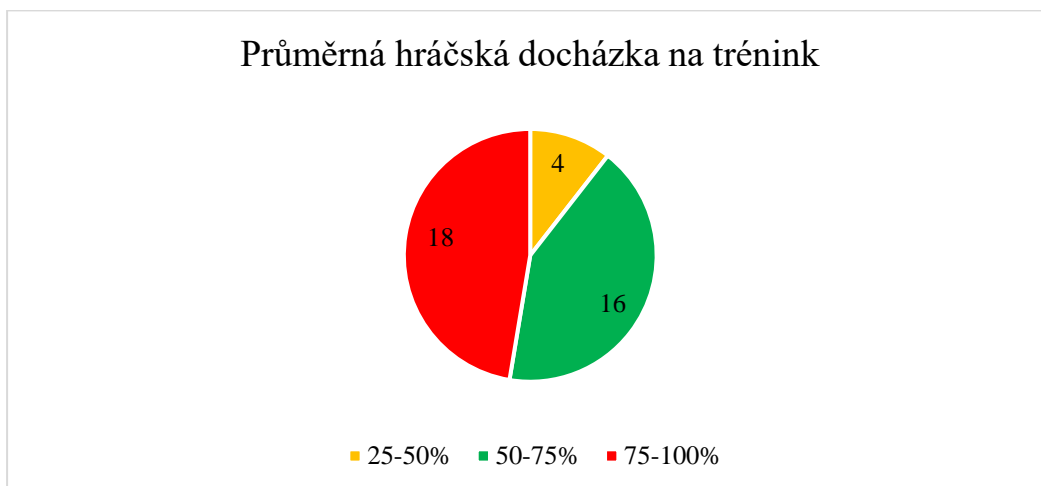
Materiální vybavení pro trénink

Celkem 47% respondentů uvádí, že jejich TJ se pravidelně zúčastňují dostatečného počtu hráčů (tj. 75-100%). Dalších 42% respondentů uvádí, že jejich TJ má mírně nižší početní zastoupení svěřenců (účast 50-75%), zatímco 11% z nich zaznamenalo, že jejich TJ průměrně účastní pouze 25-50% hráčů. Tato skutečnost je graficky znázorněna na Obrázku 21.

Obrázek 21

Průměrná hráčská docházka na trénink

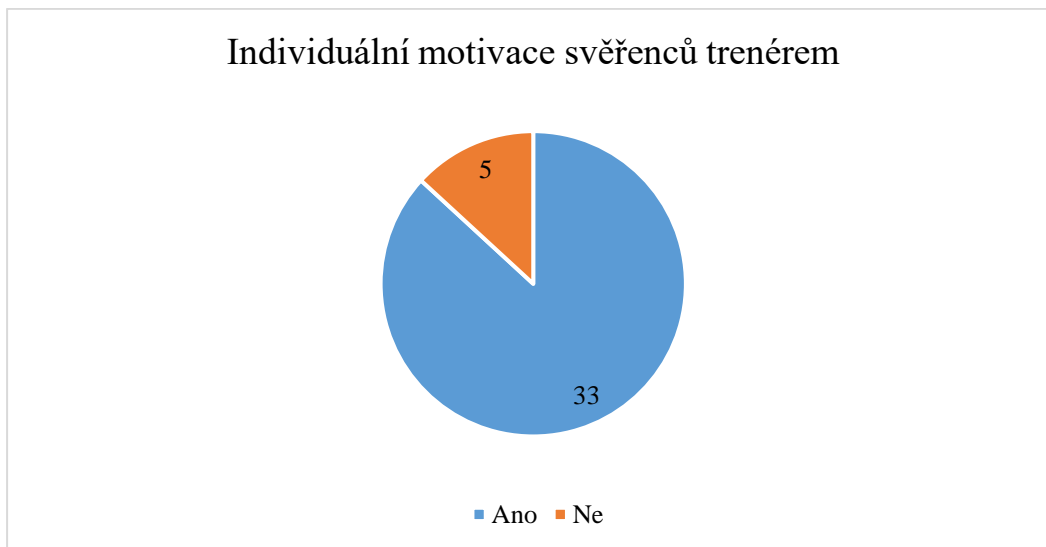

5.2.2 Vyhodnocení oddílu trenéřská podpora a motivace

Celkem 87% respondentů provádí individuální motivaci svých svěřenců v rámci fotbalové aktivity, jak je znázorněno na Obrázku 22.

Obrázek 22

Individuální motivace svěřenců trenérem

Obrázek 23 nám představuje, jak trenéři nasazují své svěřence do fotbalových utkání. Celkem 53% respondentů odpovědělo, že své hráče nasazují do utkání rovnoměrně. Dalších 42% preferuje spíše výkonnější hráče s cílem dosáhnout lepšího výsledku, a zbylých 5% trenérů se snaží střídat mladé hráče v závislosti na aktuální situaci během utkání.

Obrázek 23

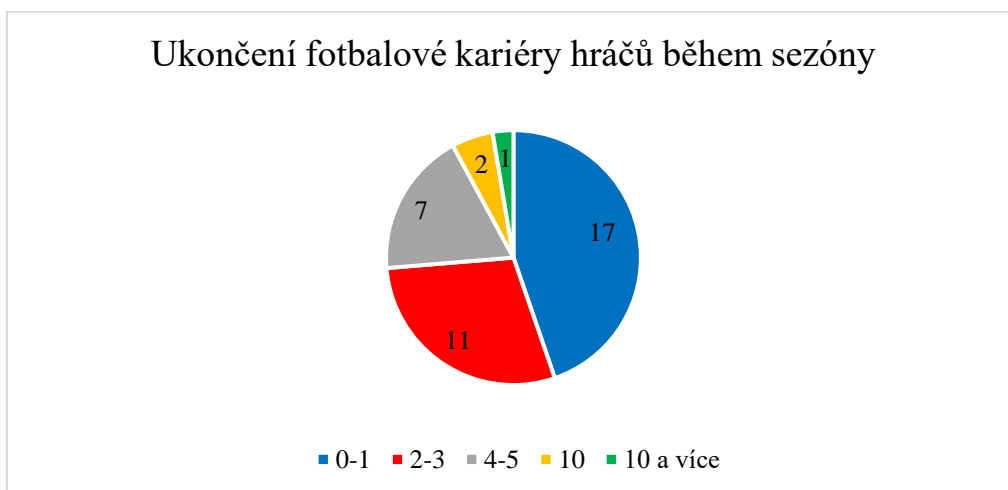
Časové nasazení hráčů při utkání

Dalším zkoumaným faktorem bylo zjištění, kolik svěřenců přestalo hrát fotbal za účasti respondentů (Obrázek 24). Nejčastější odpovědí, a to u 45% respondentů, bylo, že 0-1 hráč ukončil svou fotbalovou kariéru. U dalších 29% respondentů to byli 2-3 hráči. Celkem 5% respondentů se setkala s tím, že až 10 hráčů ukončilo svoji fotbalovou kariéru během doby jejich působení, a dokonce 3% respondentů uvádí, že se setkali i s vyššími počty (10 a více) svěřenců, kteří odešli od fotbalu.

Obrázek 24

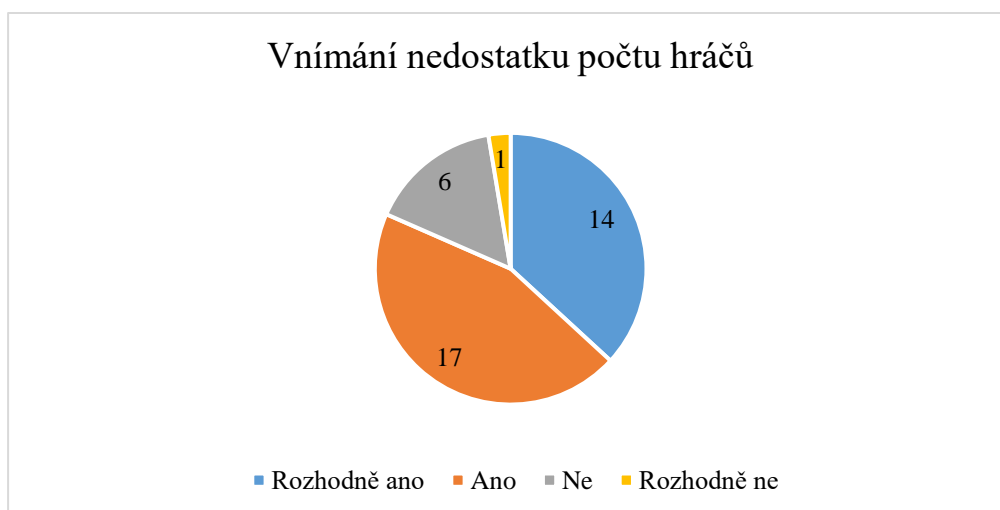
Ukončení fotbalové kariéry hráčů během sezóny

Celkem 45% dotázaných respondentů uvádí (viz Obrázek 25), že vnímají nedostatek počtu hráčů. Pro dalších 37% respondentů je to rozhodně patrné. Celkově 16% dotázaných neregistruje žádné nedostatky v počtu hráčů, zatímco 2% respondentů rozhodně žádné nedostatky nevnímá.

Obrázek 25

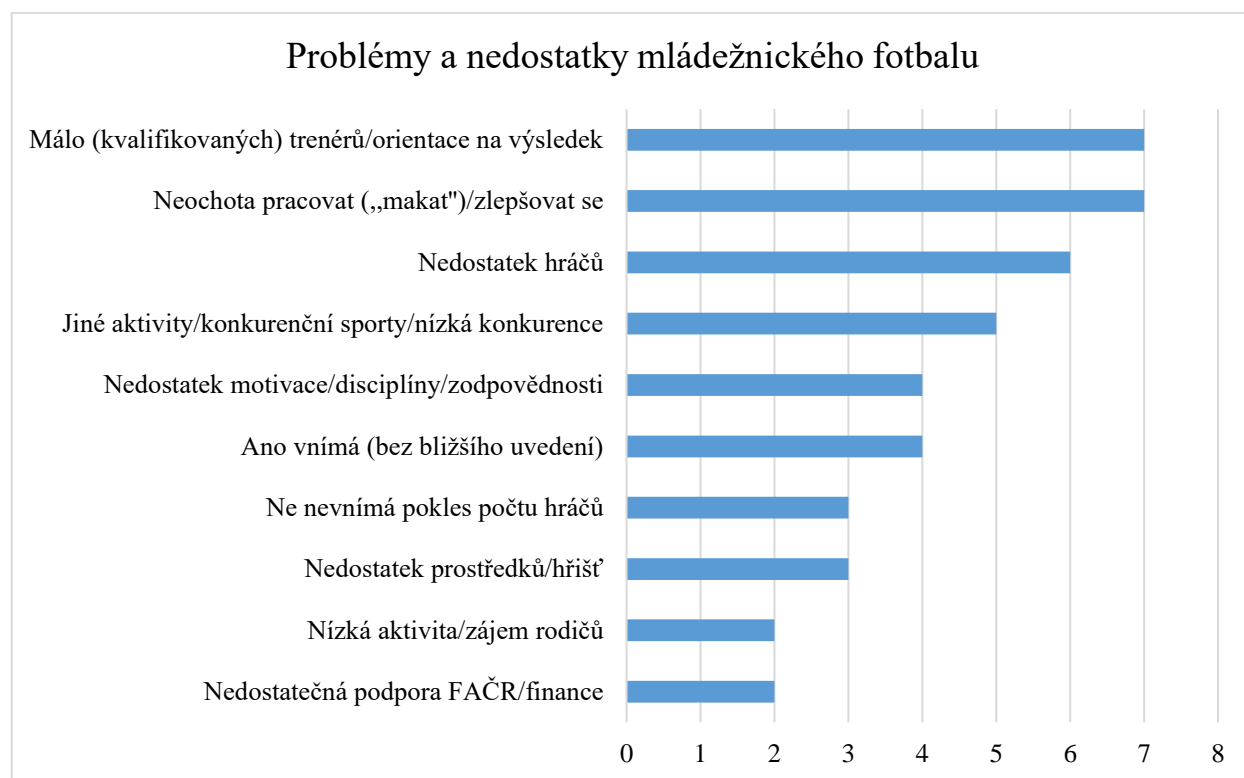
Vnímání nedostatku počtu hráčů

Obrázek 26 představuje odpovědi na otázku, zda respondenti zaznamenávají nějaké současné problémy či nedostatky mládežnického fotbalu ve svém regionu. Celkem 7 respondentů se vyjádřilo tak, že vnímají nedostatek kvalifikovaných (způsobilých) trenérů. Dalších 7 respondentů sdílí názor, že mladí hráči projevují neochotu a vůli na sobě pracovat a zlepšovat se, což vede k jejich odchodu a ukončení aktivní fotbalové kariéry. Další častou odpovědí bylo, že 6 indikovalo problém s nedostatkem hráčů v některých klubech. Rovněž bylo zdůrazněno, že v daném regionu existuje mnoho konkurenčních aktivit, což oznámilo 5 respondentů. Celkem 4 respondenti také uvedli, že vnímají problémy a nedostatky, ale nespécifikovali je blíže. Naopak 3 respondenti nezaznamenali žádné problémy nebo nedostatky ve mládežnickém fotbale. Dalšími uvedenými faktory byly nedostatek hřišť a hracích ploch, nízká aktivita a zájem rodičů, a nedostatečná podpora od FAČR (finanční povaha) se objevila u 2 respondentů.

Obrázek 26

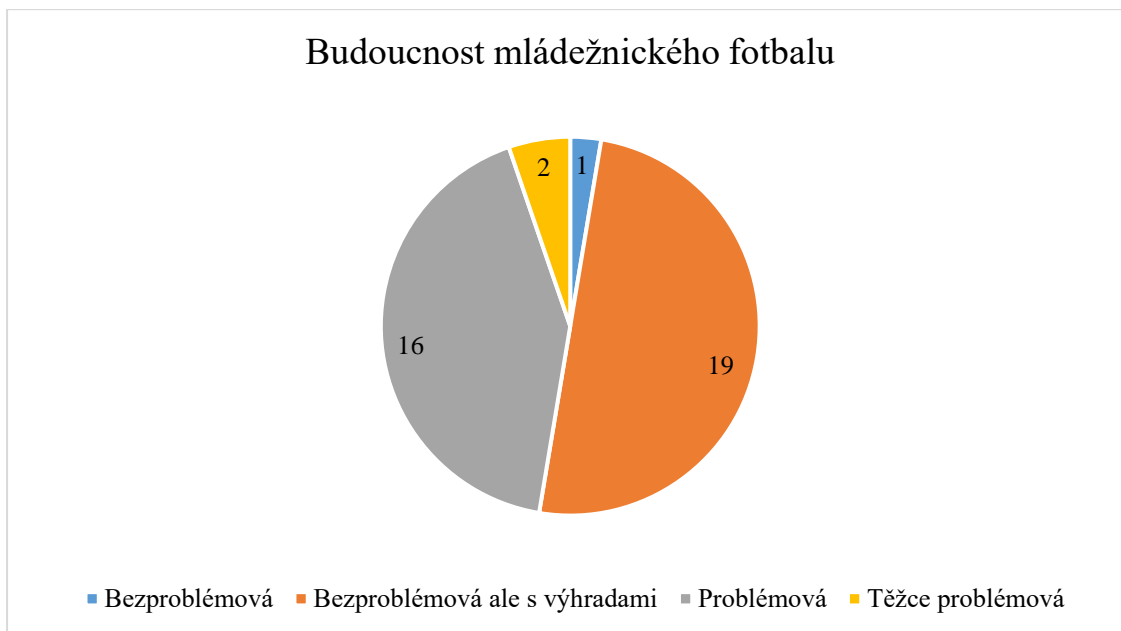
Problémy a nedostatky mládežnického fotbalu

Obrázek 27 nám představuje, jak respondenti hodnotí budoucnost mládežnického fotbalu. Polovina dotazovaných respondentů ji vnímá jako bezproblémovou, avšak s určitými výhradami. Naopak 42% dotazovaných vidí budoucnost mládežnického fotbalu jako problematickou. Pouze 3% respondentů ji hodnotí jako bezproblémovou a celkem 5% ji vnímá jako těžce problematickou.

Obrázek 27

Budoucnost mládežnického fotbalu

Na Obrázku 28 jsou prezentovány výsledky týkající se odpovědí na otázku ohledně vnímání role a angažovanosti zákonných zástupců respondentů v rámci jejich fotbalových TJ a soutěží. Zjištění naznačují, že 42% respondentů se k této situaci vyjadřuje neutrálně, 37% ji vnímá pozitivně, 13% negativně a celkem 8% respondentů ji považuje za velmi negativní.

Obrázek 28

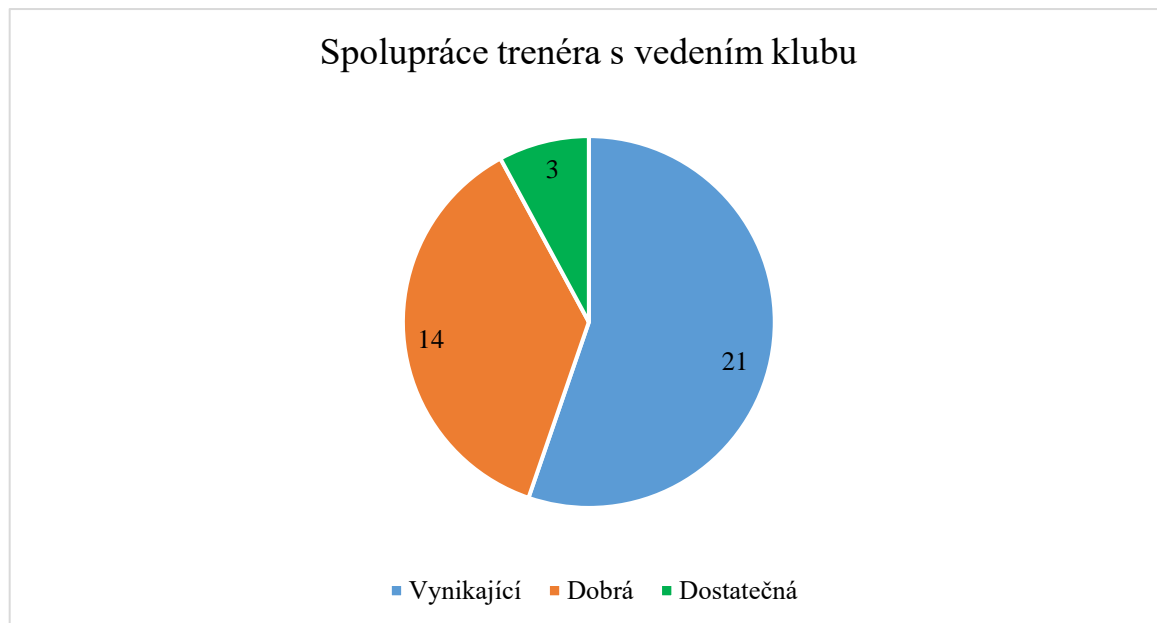
Role a angažovanost zákonných zástupců v kontextu tréninků a soutěží

Obrázek 29 graficky prezentuje hodnocení spolupráce trenérů s vedením klubu podle respondentů. Nejvíce zúčastněných (55%) označilo tuto spolupráci jako vynikající, 37% ji hodnotilo jako dobrou a 8% jako dostatečnou. Důležité je, že žádný z respondentů neudělil hodnocení "nedostatečná".

Obrázek 29

Spolupráce trenéra s vedením klubu

Více než dvě třetiny respondentů (70%) vyjádřily výrazný vliv trenérské komunikace na hráčskou účast ve fotbale, s preferovanými hodnoceními mezi 7 a 10 na škále od 1 do 10 (viz Obrázek 30). Číslo 8 bylo nejčastěji uděleno (10 respondentů), přičemž hodnocení 10 obdrželo od 7 respondentů. Kritici (13% respondentů) a neutrální respondenti (20%) tvoří menšinu, zatímco propagátoři (67%) dominují s pozitivním vnímáním vlivu trenérské komunikace. Celkově lze konstatovat, že většina respondentů přikládá význam komunikaci trenérů ve fotbale, což podporuje aktivní hráčskou účast.

Obrázek 30

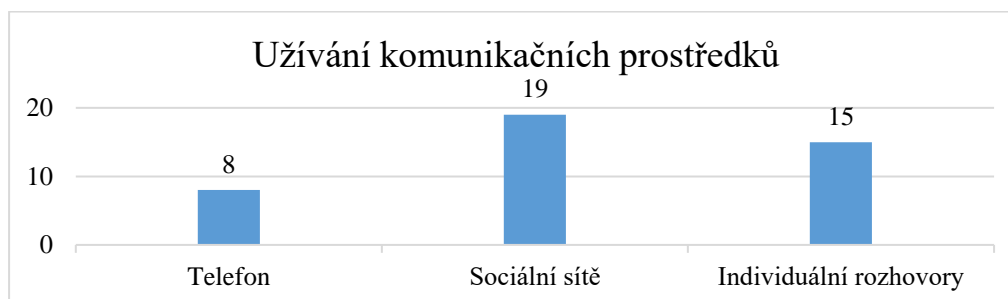
Vliv trenérské osobní komunikace na hráčskou účast ve fotbale

Graf zobrazující využívání komunikačních prostředků trenéry ve vztahu ke svým svěřencům ukazuje zajímavé trendy (viz Obrázek 31). Z celkového počtu respondentů, kteří mohli uvést jednu nebo více odpovědí, 8 trenérů (25%) upřednostňuje telefon, 19 trenérů (59%) se orientuje na sociální sítě, a 15 trenérů (47%) uplatňuje individuální rozhovory. Někteří respondenti také zdůrazňovali využívání specifických platforem, jako jsou Facebook, WhatsApp a další komunikační nástroje podle konkrétní situace. Celkově lze konstatovat, že sociální sítě patří mezi nejčastěji využívané prostředky pro komunikaci trenérů se svými svěřenci, což ukazuje na vzrůstající digitalizaci v této oblasti.

Obrázek 31

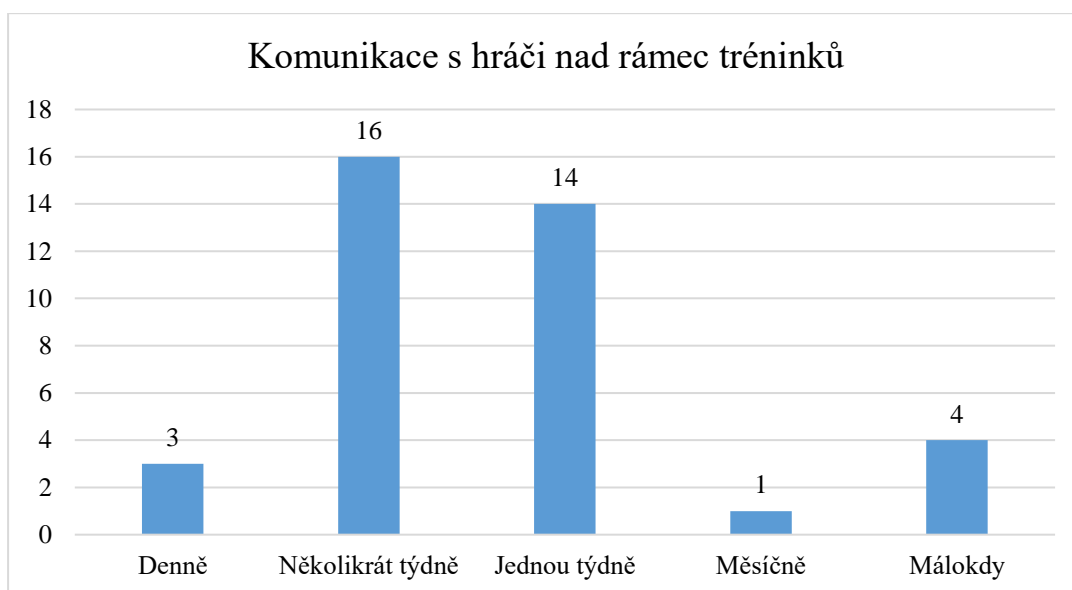
Užívání komunikačních prostředků

Graf (Obrázek 32) zobrazuje četnost komunikace mezi trenéry a hráči nad rámec tréninků. Z výsledků vyplývá, že 8% respondentů udržuje denní komunikaci s hráči. Nejčastěji se setkáváme s tím, že komunikace probíhá buď několikrát týdně (42%) nebo jednou týdně (37%). Měsíční komunikaci zaznamenává pouze 3% respondentů, zatímco 10% trenérů komunikuje s hráči málokdy. Celkově naznačují tyto výsledky aktivní a pravidelnou interakci mezi trenéry a hráči mimo standardní tréninkové situace.

Obrázek 32

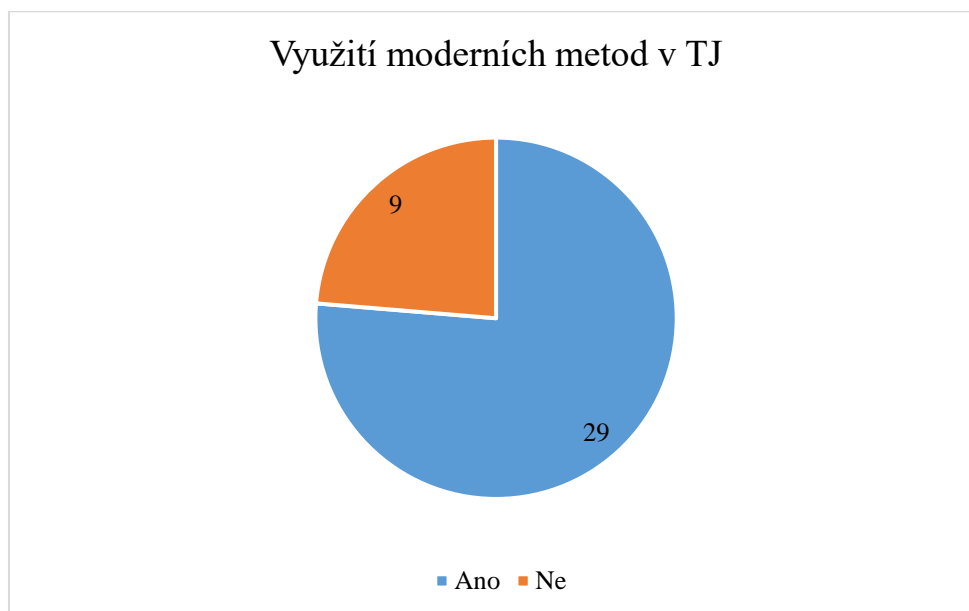
Komunikace s hráči nad rámec tréninků

Většina respondentů, konkrétně 76%, potvrdila (viz Obrázek 33), že aktivně využívá moderní metody ve svých trénincích. Naopak 24% respondentů deklaruje, že tyto moderní přístupy v jejich tréninkovém procesu neimplementuje. Celkově lze konstatovat, že většina trenérů v této studii uplatňuje moderní metody při realizaci svých TJ.

Obrázek 33

Využití moderních metod v TJ

Podle respondentů (viz Obrázek 34) se odchody mladých hráčů nejčastěji vyskytují v období přechodu mezi staršími žáky a mladším dorostem, což odpovídá 45% zaznamenaných odpovědí. Další frekventované období pro odchody je během mladšího

dorostu, kde 29% respondentů uvedlo, že hráči nejčastěji opouštějí tým. Ve starších žácích bylo identifikováno 16% odpovědí na tuto otázku. Naopak 10% respondentů uvádí, že v jejich týmu nikdo neodešel během jejich působení. Celkově tyto odpovědi ukazují, že klíčová období pro odchody mladých hráčů jsou především v průběhu přechodu mezi staršími žáky a mladším dorostem, a také během mladšího dorostu.

Obrázek 34

Fáze ukončení hráčské kariéry

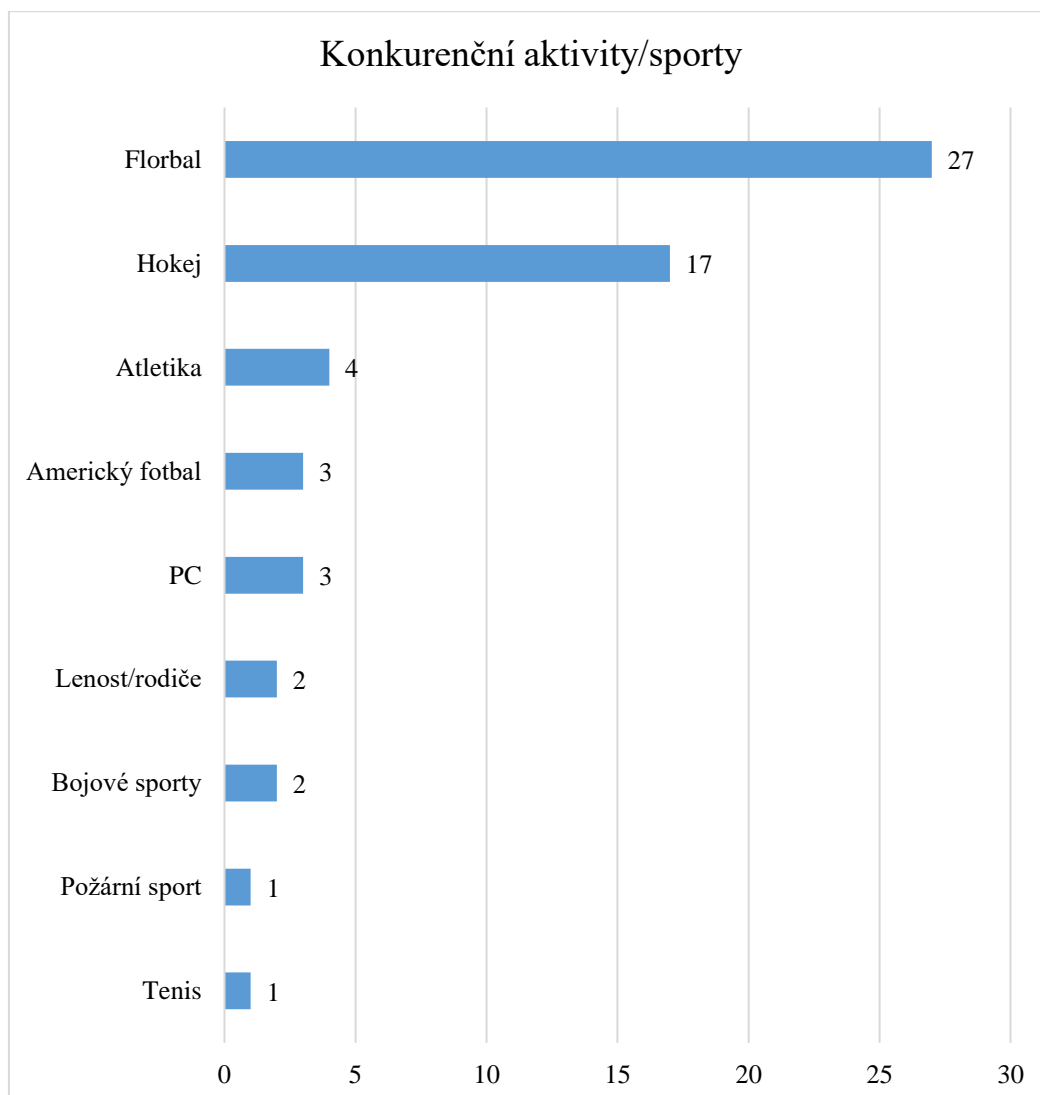

5.2.3 *Vyhodnocení oddílu konkurenční aktivity a zájmy*

Podle odpovědí trenérů v regionu se florbal a hokej jeví jako nejvýznamnější konkurenční aktivity pro mladé fotbalisty, s významnými podíly 45% a 28% odpovědí (viz Obrázek 35). Ostatní aktivity, jako atletika, americký fotbal, počítačové hry, bojové sporty, požární sport a tenis, mají nižší vliv na konkurenci, přesto jsou stále identifikovány trenéry jako faktory, které mohou ovlivnit účast mladých hráčů ve fotbale.

Obrázek 35

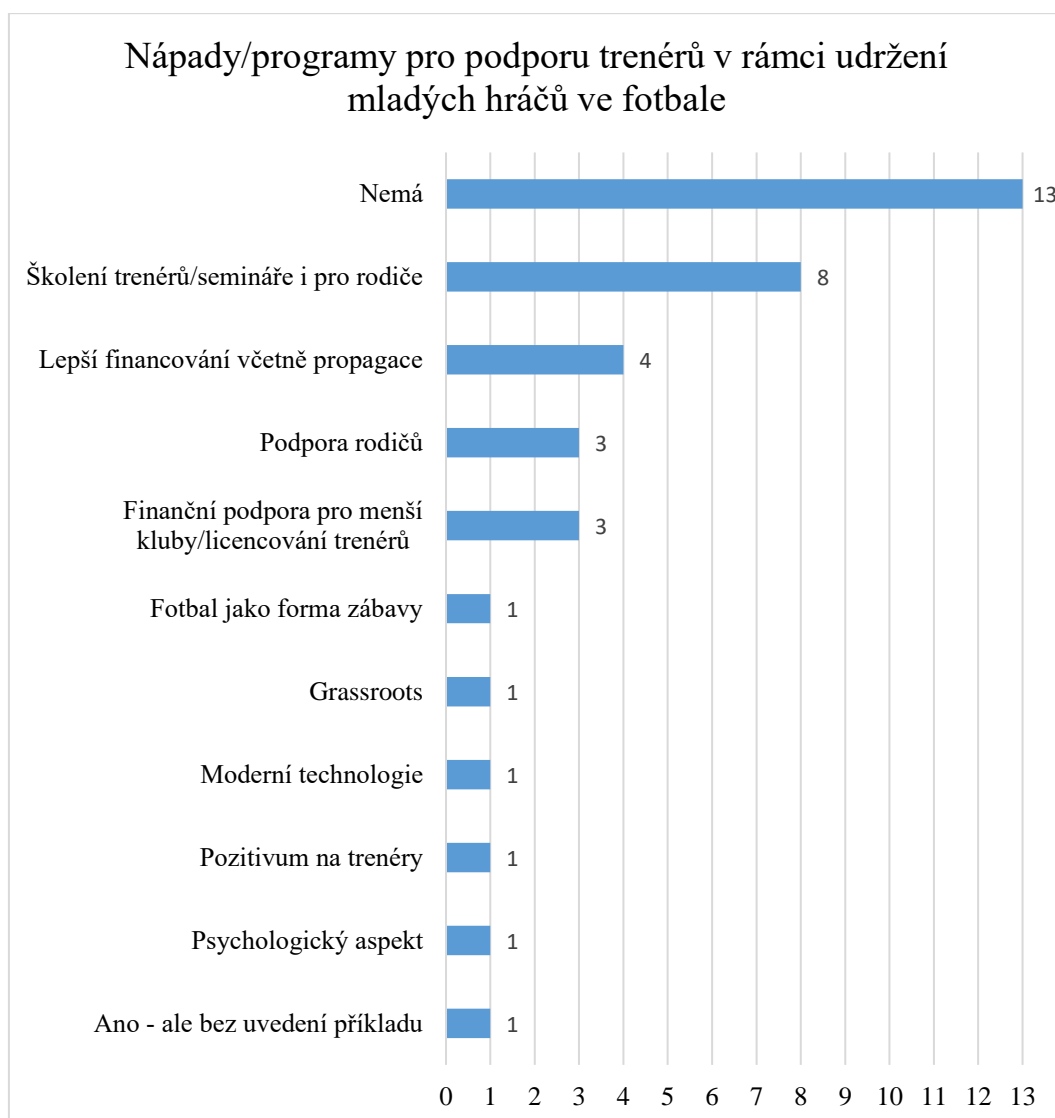
Konkurenční aktivity/sporty

Respondenti představili různé myšlenky na podporu trenérů při udržení mladých hráčů ve fotbale (viz Obrázek 36). Z 13 odpovědí vyplývá, že někteří trenéři nemají konkrétní nápady. Naopak 8 respondentů zdůrazňuje potřebu lepšího vzdělávání trenérů prostřednictvím seminářů nebo školení a aktivnějšího zapojení rodičů. Finanční aspekty jsou také dle 4 respondentů klíčovými tématy o lepším financování a propagaci. Menší kluby a licencovaní trenéři by měli získat více finanční podpory, jak uvádí 3 respondenti. Další nápady zahrnují vnímání fotbalu jako formy zábavy, důraz na Grassroots, využívání moderních technologií, a psychologický aspekt tréninku. Jedna odpověď vyzdvihuje, že někteří respondenti mají nápady, ale neuvádějí je detailně.

Obrázek 36

Nápady/programy pro podporu trenérů v rámci udržení mladých hráčů ve fotbale

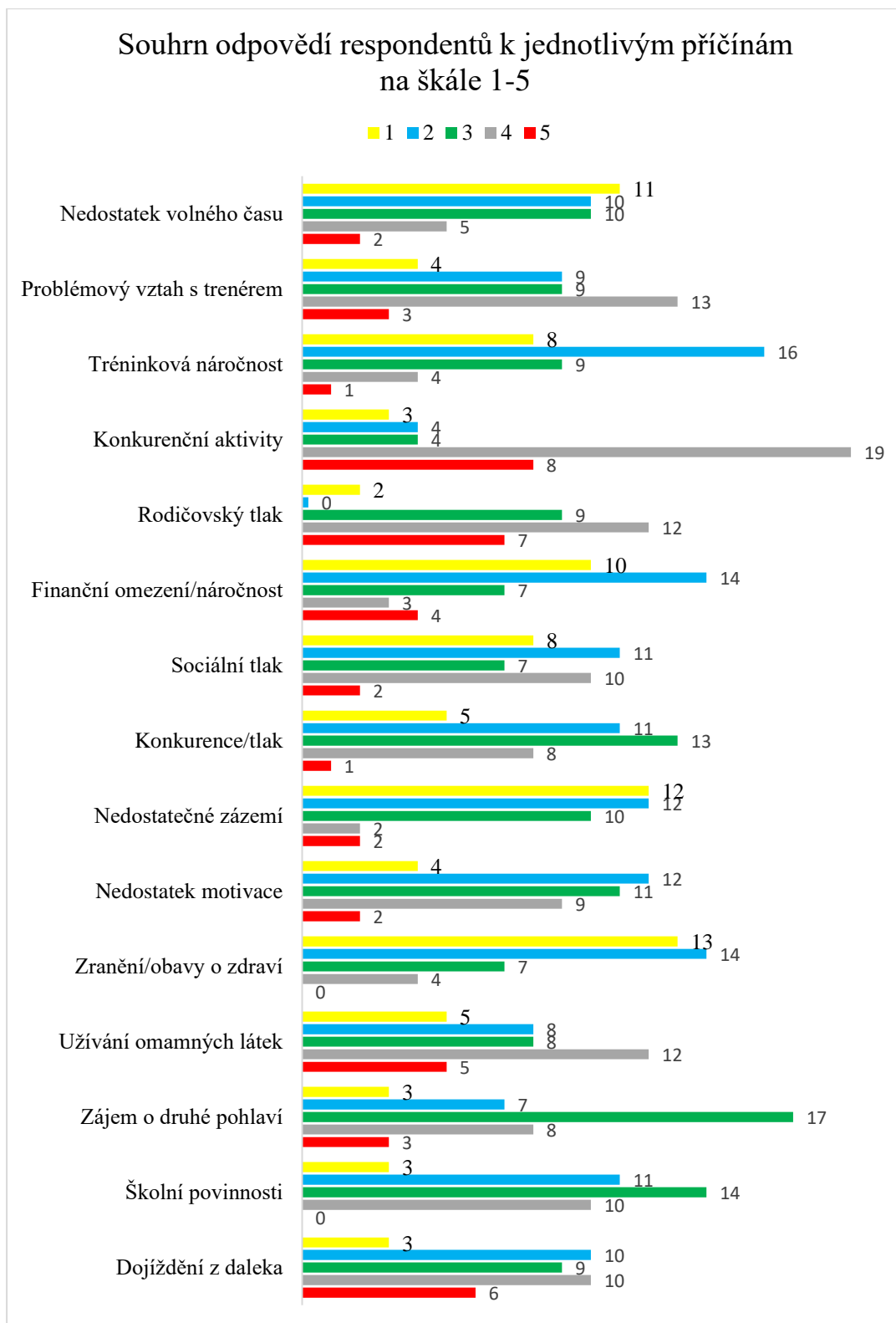

5.2.4 *Vyhodnocení oddílu příčiny ukončení účasti hráčů fotbalu*

V grafu (Obrázek 37) jsou zaznamenány odpovědi všech 38 respondentů na 15 možných příčin, každá reprezentována barvou odpovídající hodnotě na škále 1-5 (hodnota 1 - nemá zásadní vliv a hodnota 5 - má nejzásadnější vliv). Pro každou otázku je graficky znázorněn souhrn všech odpovědí pomocí pěti barevných čar, přičemž každá barva představuje jednu hodnotu ze škály 1-5. Tímto způsobem je možné vizuálně porovnat, jaké hodnoty byly nejčastěji vybrány a jak se rozložení odpovědí mění u každého možného důvodu. Z grafu lze vyčíst, které příčiny jsou považovány za nejvýznamnější a jaká je celková tendence v odpovědích respondentů na otázky týkající se příčin ukončení mladých hráčů s fotbalem.

Obrázek 37

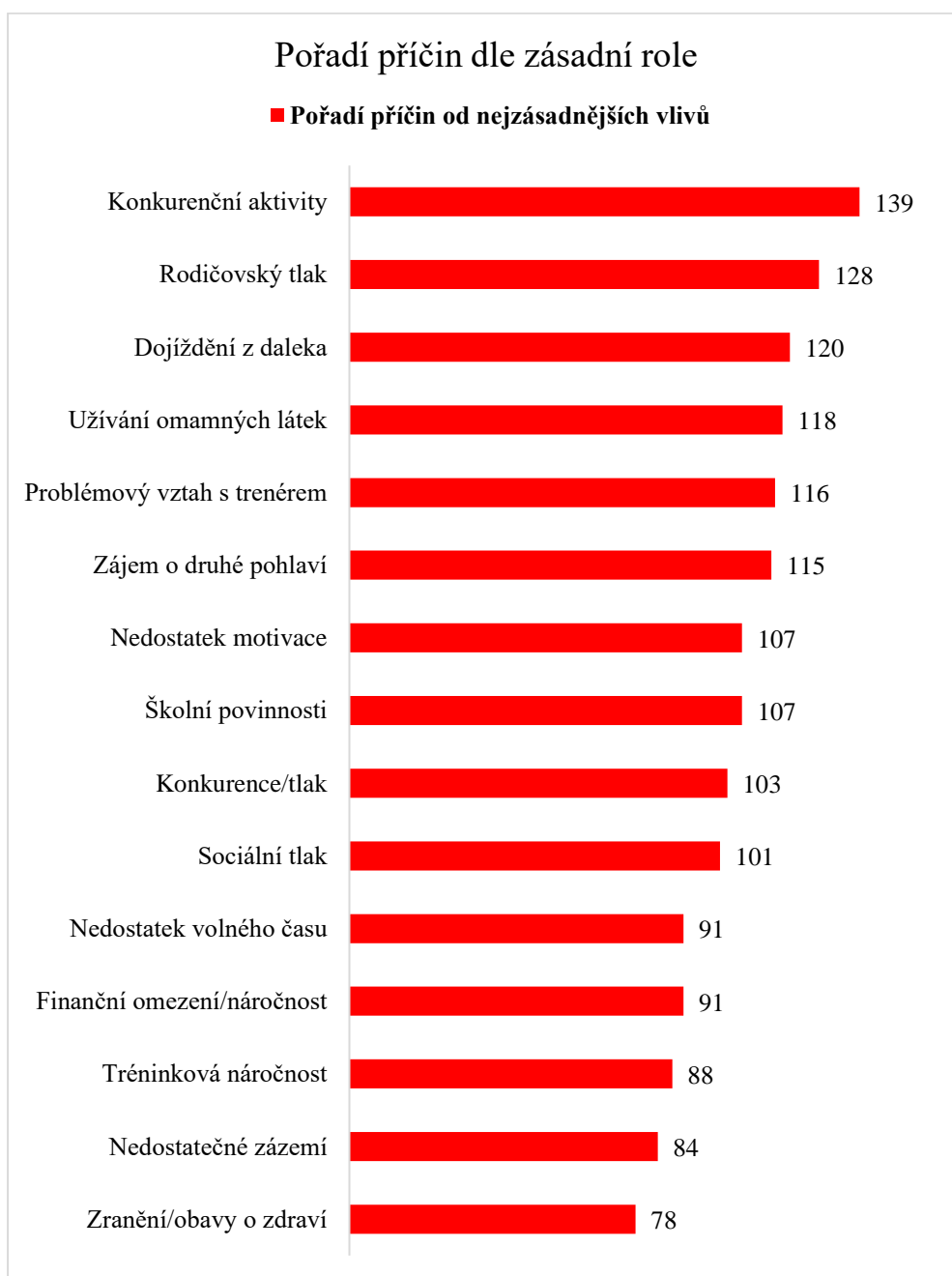
Souhrn odpovědí respondentů k jednotlivým příčinám na škále 1-5

Na základě sečtení získaných hodnot bylo stanoveno pořadí nejčastějších příčin odchodu mladých hráčů z fotbalu dle názoru respondentů. Vyhodnocení proběhlo na základě sečtení hodnot od 38 odpovědí u každé z možných 15 příčin za pomoci funkce SUMA v Excelu a následného seřazení dle velikosti. Nejvýraznějšími faktory jsou konkurenční aktivity, rodičovský tlak a dojíždění z daleka. Výsledky jsou graficky znázorněny (Obrázek 38), kde je jasně patrná relativní důležitost každého faktoru v procesu rozhodování mladých hráčů ve své fotbalové kariéře.

Obrázek 38

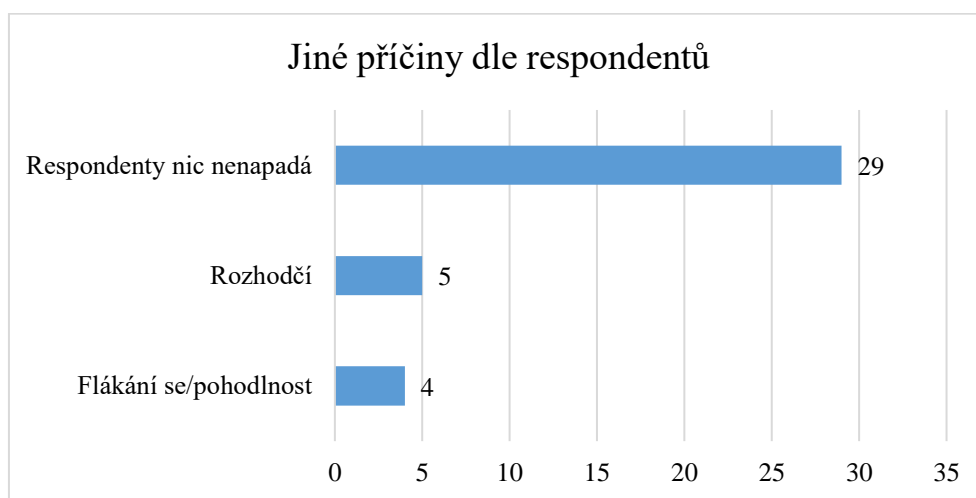
Pořadí příčin dle zásadní role

Obrázek 39 prezentuje odpovědi respondentů na otázku, zda mají ještě další nápady, než byly uvedeny v předchozím grafu, proč mladí hráči odcházejí z fotbalu. Z 38 respondentů neuvádějících žádné další příčiny odpovědělo 29, což představuje převažující většinu. Mezi dalšími odpověďmi, které byly identifikovány, patří 5 respondentů, kteří uvádějí negativní roli rozhodčích, a 4 respondenti, kteří zdůrazňují, že hráči jsou pohodlní a neochotní se zlepšovat, což považují za další faktor ovlivňující odchod mladých hráčů z fotbalu.

Obrázek 39

Jiné příčiny dle respondentů

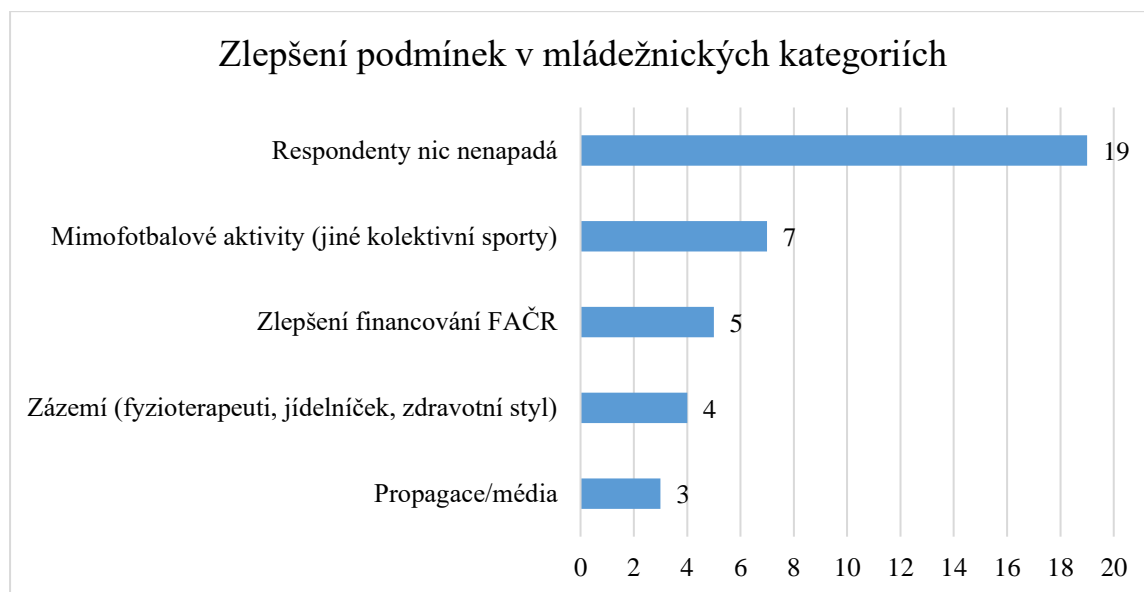

5.2.5 Vyhodnocení oddílu závěrečná otázka

Obrázek 40 zobrazuje odpovědi respondentů na otázku týkající se jejich nápadů na zlepšení podmínek v mládežnických kategoriích. Z 38 respondentů jich 19 uvedlo, že je nic nenapadá. Mezi identifikované nápady patří využití mimo-fotbalových aktivit, konkrétně zapojení do jiných kolektivních sportů v rámci TJ, do kterého by byli zapojeni i rodiče a další zúčastnění (7 odpovědí). Dalšími nápady jsou zlepšení financování od FAČR (5 odpovědí), lepší zázemí s fyzioterapeuty, zdravou stravou a zdravotní péčí (4 odpovědi) a zvýšená propagace fotbalu prostřednictvím médií (3 odpovědi).

Obrázek 40

Zlepšení podmínek v mládežnických kategoriích

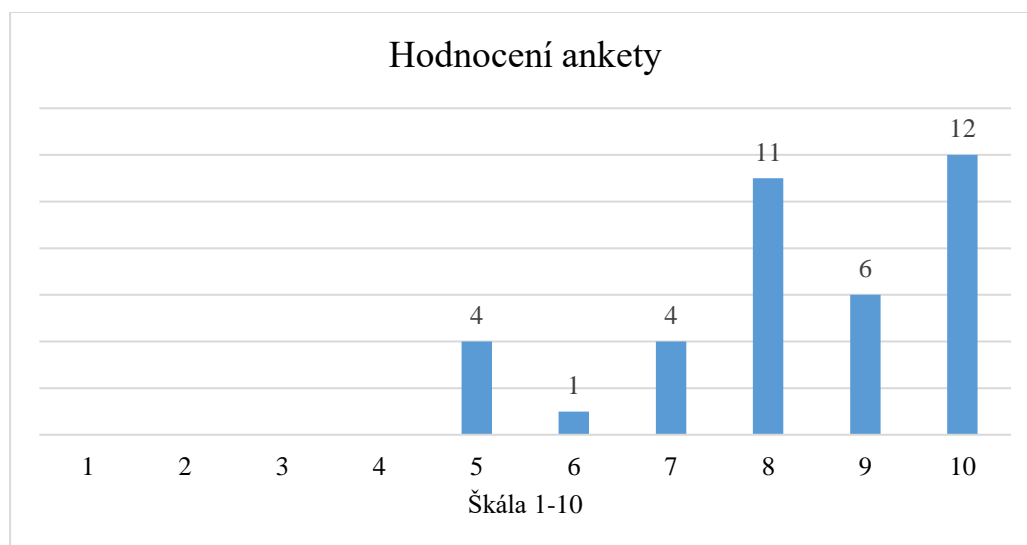

5.2.6 Vyhodnocení oddílu hodnocení ankety

Respondenti zhodnotili anketu na škále od 1 do 10, kde 1 značí nižší hodnocení a 10 vyšší hodnocení. Nejčastěji uděleným hodnocením byla osmička, kterou udělilo 11 respondentů. Dále následují desítky s hodnocením od 6 respondentů a pětky s hodnocením od 4 respondentů. Odpovědi v nižších hodnotách (1-4) nebyly uděleny. Celkově lze konstatovat, že většina respondentů hodnotí anketu pozitivně, přičemž osmička a desítky jsou nejčastěji udělovanými hodnoceními.

Obrázek 41

Hodnocení ankety

5.3 Vyhodnocení kvalitativního výzkumu (řízený rozhovor)

V kapitole zabývající se vyhodnocením kvalitativního výzkumu, se zaměříme na řízený rozhovor s respondentem, jehož podstata spočívá ve sběru informací týkajících se trenérského působení v mládežnickém fotbale. Respondent je konfrontován s konkrétními otázkami, jejichž cílem je získat hlubší vhled do jeho trenérských zkušeností, filozofie a postojů k tréninku mladých fotbalistů.

Otázka č. 1 – Mohl byste se prosím krátce představit a popsat své trenérské zkušenosti s mládežnickým fotbalem?

***Odpověď respondenta:** „Zkušenosti s trénováním mládeže mám zhruba 10 let, kdy jsem působil půl roku u přípravky, poté 2 roky žákovské kategorie, pak všechny kategorie dorostu. V této chvíli trénuji kategorie U18 a U19.“*

Analýza odpovědi: Respondent disponuje rozsáhlými desetiletými zkušenostmi v trénování mládeže, začínaje od přípravky a postupně pracuje se všemi věkovými kategoriemi až po současné trénování U18 a U19. Toto svědčí o jeho schopnosti přizpůsobit se různým úrovním a potřebám hráčů.

Otázka č. 2 – Jak hodnotíte aktuální situaci mládežnického fotbalu zejména ve věkových kategoriích starších žáků a mladších dorostenců na Znojemsku?

***Odpověď respondenta:** „Ve věkové kategorii starších žáků bychom potřebovali doplnit kádr, chybí ovšem potřebná kvalita. Úroveň okresních soutěží klesá, ubývá týmů, není konkurence. V kategorii mladších dorostenců nemáme problém s počtem hráčů – spíše je to opět otázka kvality, kdy výběr není tak široký a nejlepší hráči samozřejmě odchází do vyšší úrovně, tedy především do Zbrojovky Brno, Slovácka (to je ale v pořádku, tak to má být).“*

Analýza odpovědi: Respondent kriticky hodnotí nedostatek kvalitních hráčů ve starších žácích a upozorňuje na úpadek úrovně okresních soutěží a snížení počtu týmů. V mladší dorostenecké kategorii zdůrazňuje, že spíše než nedostatek hráčů, je problémem omezený výběr a odchod nejlepších hráčů do vyšších soutěží.

Otázka č. 3 – Jak vnímáte zájem o fotbal v této věkové skupině? (Zaznamenal jste nějaké změny v počtu hráčů v této kategorii – pokles nebo nárůst? Pokud ano, můžete tuto situaci blíže specifikovat, jak tyto změny ovlivňují fotbalovou scénu v regionu?)

***Odpověď respondenta:** „Je to o kvalitní trenérské práci a komunikaci s hráči. Kluci v tomto věku začínají mít i jiné zájmy, jsou v pubertě, dostávají se do vztahů. Je to hodně o komunikaci mezi trenérem a hráči, nastavení pravidel komunikace. Výrazný úbytek hráčů u sebe v kategorii nepozoruji. Někdy tomu ale nejste schopni zabránit a hráč prostě skončí, jelikož se jim nechce tvrdě pracovat, neposouvají se ve výkonnosti, ztratí*

motivaci. Pořád jsme schopni držet 4 kategorie dorostu, v posledních dvou letech jsme díky intenzivní práci v mládeži 1. SC Znojmo stavy hráčů spíše navýšili. ‘‘

Analýza odpovědi: Respondent chápe, že zájem o fotbal v této věkové skupině je ovlivněn změnami v zájmech, pubertou a vstupem do vztahů. Podotýká, že klíčovým prvkem je kvalitní trenérská práce a aktivní komunikace, přičemž výrazný úbytek hráčů u jeho týmu nepozoruje.

Otázka č. 4 – Považujete vnější vlivy, jako jsou škola, rodina, sociální a finanční tlak, nebo jiné aktivity za důležité při rozhodování mladých hráčů ukončit svou fotbalovou účast na Znojemsku?

Odpověď respondenta: ‘‘Ano, jsou důležité, ale nejsou rozhodující. Rozhodující je dle mého názoru vnitřní motivace hráče a jeho rodinné zázemí, to jsou dva hlavní faktory dle mého názoru. ‘‘

Analýza odpovědi: Respondent uznává vliv vnějších faktorů, jako jsou škola, rodina a sociální tlak, ale zdůrazňuje, že rozhodující jsou vnitřní motivace hráče a rodinné zázemí.

Otázka č. 5 – Jaké opatření nebo programy máte ve svém týmu, které mají za cíl podporovat zájem hráčů v žákovském či dorosteneckém věku?

Odpověď respondenta: ‘‘V kategorii U19 to není o programech – je to o tvrdé práci – hráči již musí vědět, čeho chtějí dosáhnout a mít ochotu na tom tvrdě pracovat. Jen tak mohou posouvat svoji výkonnost a udržet tak dorostenecké kategorie v 2. nejvyšší dorostenecké soutěži. Vyžadují komunikaci, otevřenost a férovost v jednání – máme nastavena jasná pravidla komunikace. ‘‘

Analýza odpovědi: V kategorii U19 klade důraz na tvrdou práci hráčů a vyžaduje komunikaci, otevřenost a férovost. Programy jsou zaměřeny na tvrdou práci a jasně nastavená pravidla komunikace, nikoliv na formální programy.

Otázka č. 6 – Jak aktivně komunikujete s hráči ohledně jejich osobních potřeb, obav a cílů, a jak tato komunikace ovlivňuje hráčskou motivaci?

Odpověď respondenta: ‘‘Každodenní osobní komunikace a případně komunikace přes mobilní telefon, email. Sociální sítě nepoužívám. ‘‘

Analýza odpovědi: Respondent se zaměřuje na osobní komunikaci přes mobilní telefony a e-maily, nepoužívá sociální sítě, což podporuje osobní a individuální přístup ke hráčům.

Otázka č. 7 – Jak vnímáte význam práce s mládeží pro celkový rozvoj fotbalového klubu, jak v systému, tak i po přechodu do dorostu?

Odpoď respondent: „Klíčová struktura klubu je mládež, která vytváří podhoubí klubu, identifikuje se s klubem jeho okolí, a dále rodiče a kamarádi hráčů.“

Analýza odpovědi: Vyzdvihuje klíčovou roli mládeže v celkovém rozvoji klubu a zdůrazňuje identifikaci mládežnických hráčů s klubem a podporu ze strany rodiny a kamarádů hráčů.

Otázka č. 8 – Můžete uvést nějaké konkrétní příklady úspěšných opatření nebo iniciativ, které vedly ke zvýšení zájmu mládeže o fotbal v daném regionu?

Odpoď respondent: „Různé akce jako sportovní turnaje v rámci škol, futsalová liga SVČ Znojmo, charitativní akce, jako je například podpora nemocnice, dětského domova, charitativní běh v Práčích a další. Samozřejmě je neméně důležité to poté dobře odprezentovat, dostat se do médií, na sociální síť. Máme v klubu člověka, který se právě o mediální stránku věci stará.“

Analýza odpovědi: Respondent prezentuje úspěšné akce, jako sportovní turnaje, futsalovou ligu a charitativní aktivity, které pomohly zvýšit zájem mládeže o fotbal v regionu.

Otázka č. 9 – Jak hodnotíte spolupráci s místními školami a komunitními organizacemi v podpoře zájmu o fotbal u mladých lidí? (Máte s tím nějaké osobní zkušenosti?)

Odpoď respondent: „Spolupráce se školami je bezproblémová. Školy poskytují prostor pro trénování, jako je třeba tělocvična či pro možnost různých prezentací, přednášek v učebnách a tak dále. Ve velkém počtu se zúčastňují sportovních soutěží.“

Analýza odpovědi: Popisuje bezproblémovou spolupráci s místními školami, které poskytují prostor pro trénování a účast na sportovních soutěžích.

Otázka č. 10 – Máte nějaké konkrétní plány na zlepšení současné situace a na zvýšení zájmu o fotbal mezi mladými hráči v nadcházejících letech?

Odpoď respondent: „Osobně je to o každodenní práci ve škole, kdy se zúčastňujeme veškerých soutěží mezi školami a dále samozřejmě každodenní práce v klubu.“

Analýza odpovědi: Plány spočívají v každodenní práci ve škole a aktivitách v klubu, s důrazem na účast ve školních soutěžích a pravidelnou práci s mládeží.

Otázka č. 11 – Jak vnímáte roli fotbalových rozhodčí, kterých je dle statistik nedostatek, ve znojemském regionu v kontextu s ukončením hráčské kariéry? (Pokud zaznamenáváte jejich negativní vliv, mohl byste ho blíže specifikovat, jak se projevuje a jak to ovlivňuje fotbalové aktivity v regionu?)

Odpověď respondenta: „Sport je odrazem společnosti. U rozhodčích tomu není jinak. Společnost hrubne, chybí úcta k autoritám, respekt člověka k člověku. Nedivím se tedy, že kluci a chlapi nemají chuť jezdit si nechat nadávat za pár stovek každý víkend.“

Analýza odpovědi: Respondent spojuje nedostatek fotbalových rozhodčích s obecným poklesem úcty k autoritám ve společnosti, což může ovlivňovat motivaci hráčů.

Otázka č. 12 – Na závěr se chci zeptat, jestli Vás napadají nějaká témata či oblasti, jež by byly zajímavé pro budoucí výzkum týkající se této problematiky?

Odpověď respondenta: „Zajímalo by mě, jaká je statistika současného stavu i jiných věkových kategorií, například přípravek, na úkor předešlých let v tomto okrese a různých výkonnostních úrovních.“

Analýza odpovědi: Respondent navrhuje zkoumání statistiky současného stavu v jiných věkových kategoriích a různých úrovních výkonnosti.

6 DISKUZE

Cílem diplomové práce je zjistit a zanalyzovat příčiny poklesu počtu hráčů fotbalu na Znojemsku v kategoriích starších žáků/žaček a mladších dorostenců/dorostenek v přechodové fázi mezi těmito kategoriemi. Studie předává podrobné údaje týkající se současného stavu počtu registrovaných hráčů a hráček na úkor předešlých let včetně počtu fotbalových klubů a hrajících soutěží v tomto regionu. Dále se zabývá dílčími faktory jako porovnání dat s jinými studii a statistikami FAČR nebo navrhovanými opatřeními pro zlepšení fotbalové situace na našem území.

Současná situace fotbalu v ČR zaznamenává značný pokles zájmu o tento sport. Nicméně nejnovější programy zaměřené pro podporu zaznamenávají v současných posledních pár letech nárůst. Zkoumaný region Znojemsko se silně potýká s nedostatkem týmů a hráčů, proto je důležité se blíže věnovat této problematice, zjistit konkrétní zdejší příčiny ukončení hráčských kariér a redukovat tak tuto negativní skutečnost za účelem udržení sportovní tradice a budoucího rozvoje fotbalu.

V teoretické části byla použita tuzemská i zahraniční literatura, která se zabývá příčinami poklesu počtu mladých hráčů fotbalu. Dále se zde uvádí specifické zaměření na charakteristiku věkového období 13-17 let, iniciativy podporující fotbalovou scénu, systémová opatření pro podporu mládežnického fotbalu v ČR, počet registrovaných hráčů a hráček do 18 let na našem území včetně rozdělení a porovnání v jednotlivých krajích, současný stav fotbalového prostředí na Znojemsku. Dále se zde rozebírají a klasifikují příčiny, které vedou k ukončení hráčské kariéry dle nových studií včetně porovnání celkové situace s jinými státy.

Praktická část se skládá z analýzy získaných dat FAČR o aktuální situaci fotbalu mládeže na Znojemsku, ankety zaměřené na současné či bývalé fotbalové trenéry věkové kategorie starších žáků a mladších dorostenců pro zjištění konkrétních příčin odchodu těchto mladých hráčů a hráček v daném regionu a na závěr rozhovoru s dlouhodobým trenérem mládeže pro hlubší pochopení a jeho pohled na danou problematiku.

K získání dat a údajů byly převážně použity nově aktualizované oficiální stránky FAČR dostupné na www.fotbal.cz pro přehlednost soutěží, registrovaných klubů či hráčů a dalších významných aspektů pro tuto práci jako například archiv. Dále byly využívány oficiální stránky UEFA dostupné z www.uefa.com pro bližší zmapování celkové situace ve světě i v ČR, která spadá právě pod UEFA. Tato organizace zaznamenává obrovský úbytek hráčů napříč celou Evropou, kde jsou poskytnuta konkrétní data i v některých

jednotlivých zemích. V neposlední řadě byla realizována anketa pro 65 oddílů na Znojemsku včetně rozhovoru s trenérem mládeže.

V první části mé praktické části zaměřenou na současnou situaci počtu mladých hráčů starších žáků/žaček a mladších dorostenců/dorostenek, kde se porovnávala data z FAČR za účelem zjištění, zda opravdu dochází k úbytku počtu těchto hráčů, se došlo k závěru, že dochází k velkému úbytku. Po konzultaci na OFS Znojmo, dále s Mgr. Michalem Blažejem jakožto organizačním členem úseku Grassroots mi byla poskytnuta data o zkoumaném regionu. Data byla vybrána z archivu z roku 2016 po rok 2023, která jasně prokazují úbytky počtu hráčů ve starších žácích, a ještě vyšší úbytky u mladších dorostenců.

Například v roce 2020 bylo registrováno 378 chlapců v kategorii starších žáků a v následujícím roce 2021 celkem 356, což činí úbytek 22 hráčů. U dívek je zaznamenán nejvyšší úbytek mezi lety 2022 a 2023, kdy ukončilo svou kariéru 20 dívek. V kategorii mladších dorostenců chlapců docházelo k nejvyšším poklesům mezi lety 2016/2017, 2018/2019 a 2019/2020. U dívek v mladším dorostu tak značné výkyvy nejsou.

Získaná data obsahují kategorii starších žáků od 13 do 15 let chlapců a dívek a kategorii mladších dorostenců ve věkovém rozmezí od 15 do 17 let. Tato skutečnost vede k tomu, že nemůžeme porovnat ukončení hráčské kariéry čistě v přechodu do starší kategorie a určit tak přímý úbytek hráčských kariér v tomto období, jelikož ne všichni hráči starších žáků přestupují následující rok do starší kategorie.

Každopádně v porovnání u jednotlivých let až od roku 2016 jasně vyplývá, že k úbytku počtu hráčů dochází a je potřeba lépe podporovat zájem mládeže o fotbal. O to se nejspíše postaraly nejrůznější programy a náborové akce ze strany FAČR a dalších členů, jelikož za posledních pár let od roku 2021 po současnost se situace začala zlepšovat.

Tento jev také doplňuje skutečnost, kdy data získaná až z archivu za období 2004/2005 po 2023/2024, jasně prokazují, že dochází také v obrovské míře k úbytku počtu registrovaných klubů v těchto kategoriích napříč všemi místními výkonnostními soutěžemi. V sezóně 2004/2005 hrálo celkem 48 týmů starších žáků a 20 týmů mladších dorostenců a v letošním roce 2023/2024 je přihlášeno pouze 13 týmů starších žáků a 11 týmů mladších dorostenců na Znojemsku.

Z dosavadních zjištění vyplývá negativní trend, že v přechodové fázi mezi žáky a dorostem dochází k nejvyššímu počtu ukončení hráčské fotbalové kariéry. Hlavní roli může hrát i rychlý vývoj dnešní doby, kdy se do popředí dostávají digitální prostředky a obyvatelstvo se méně hýbe, což potvrzuje celá řada současných studií. Dále se může jednat

například i o přechod na střední školy. Celou tuto situaci jisto jistě ani nepodpořila covidová pandemie.

V další části výzkumu jsem zkoumal konkrétní příčiny odchodu mladých hráčů a ukončení tak jejich hráčské fotbalové kariéry. Použil jsem metodu ankety zaměřenou na trenéry starších žáků a mladších dorostenců, kteří ať už stále trénují či mají zkušenosti s dřívějším trénováním těchto věkových kategorií. Z oslovených 65 fotbalových oddílů na Znojemsku díky spolupráci s OFS Znojmo, který zajistil anonymitu, odpovědělo na anketu 38 respondentů. Ankety a následná zjištěná data byla realizována v Google Forms. Celá anketa se skládá celkem z 6 oddílů, a to úvodních informací o respondentech, trenérské podpoře a motivaci, konkurenčních aktivitách a zájmech, příčin ukončení hráčských kariér, závěrečné otázky pro podporu mládeže a zhodnocení sestavení a přínosu této ankety.

Mezi nejčastěji odpovídající respondenty patřili muži, kterých bylo 34 z celkových 38, a to ve věku 21-25 let. Celkem 31 z nich uvedlo, že jsou stále aktivními trenéry, většinou mají dosaženou licenci FAČR C a působí na OFS Znojmo. Při dotazování respondentů na trénování svých svěřenců odpovídali, že trénovali nejčastěji dvakrát týdně po dobu 90 minut a realizovali letní i zimní přípravu. Bohužel několik respondentů odpovědělo, že mají nedostatečné nebo jen dostačující vybavení na tréninkové jednotky. V otázkách zaměřených pak na docházku svých svěřenců, odpověděli respondenti, že jim pravidelně na chodilo na trénink 50-75% svěřenců a respondenti se během svého dlouholetého působení setkali i se situací, kdy jim odešlo 10 a více mladých hráčů a ve většině případech skončili s fotbalem úplně. Podle tázaných respondentů hraje velký vliv odchodu mladých hráčů, že se na Znojemsku nachází dosti nekvalifikovaných a neškolených trenérů, kteří neumějí správně pracovat s těmito věkovými skupinami, a naopak svěřencům svým přístupem mohou uškodit například kvůli vysokým nárokům či zájmem čistě na výsledky. Dále uváděli, že dnešní mládež není ochotna pracovat a zlepšovat se, že mnozí svěřenci oplývají spíše demotivací do hry, a tak raději končí se svojí kariérou. I dle samotných respondentů dochází z jejich vlastní zkušenosti k nejvyššímu úbytku hráčů právě v přechodové fázi mezi žáky a dorostem.

V otázce pro určení nejčastějších příčin odchodu mladých hráčů z fotbalu jsou dle 38 odpovídajících respondentů na první příčce konkurenční aktivity a zájmy, kde trenéři mají zkušenosti s tím, že jejich svěřenci přestanou hrát fotbal a jdou hrát florbal či hokej nebo se dají na dráhu atletiky. Na druhé příčce byli zmíněni rodiče, pak dojíždění z daleka na tréninky a utkání, užívání omamných látek a problémový vztah s trenérem. Všechny tyto

faktory negativně ovlivňují hráčskou motivaci k jejich dalšímu fotbalovému působení, což potvrzuje studie Bergin & Lagestad (2023) a studie Crane a Temple (2015).

Osobně mám zkušenost s tím, že někteří mí spoluhráči začali pít alkohol, brát omamné látky a vzdorovali trenérovi. Po zjištění těchto informací z ankety jsem si mohl porovnat, že aktuální situace je dosti obdobná s dřívějším obdobím, kdy jsem hrál druhou nejvyšší dorosteneckou ligu před 8 lety.

V závěrečných otázkách jsem se v anketě ptal respondentů, jaká by navrhli opatření pro podporu fotbalového prostředí. Mezi nejčastější odpovědi patřilo školení trenérů spolu s větším financováním, zařazení i mimo-fotbalových aktivit do TJ včetně zapojení rodičů a členů klubů, či zlepšení také školení fotbalových rozhodčích.

V poslední části byl realizován rozhovor s trenérem mládeže, který působí jako fotbalový trenér již řadu let. Jeho pohled na současný stav a přístup k fotbalu je takový, že mladí hráči nemají dostatečný respekt a úctu, nechtějí na sobě pracovat a posouvat se a obecně se vytrácí u mládeže zájem sportovat. Sám hrál kdysi za Zbrojovku Brno a dle jeho názoru je dnešní doba o poznání odlišná s tou současnou. Tento fakt, že dnešní mládež je pohybově inaktivnější než v dřívějších dobách, je potvrzen ve studii (Aubert et al., 2020).

Z mého bádání v této studii vyplývá, že současná doba moc neprosperuje u mladých fotbalistů. Výsledky této práce by mohly pomoci ke správnému určení příčin negativních vlivů ovlivňující neúčast a nezájem o fotbal a zlepšit tak celkovou situaci do budoucna. Hlavní prioritou by měla být výchova mládeže včetně podpory i menších fotbalových klubů, ať už finančně tak školením trenérů, rozhodčích a zlepšení dostupnosti jakožto propagace. Na základě zjištěných a zanalyzovaných výsledků tedy navrhuji, aby finanční podpora byla přerozdělena do menších fotbalových klubů se specifickým zaměřením pro mladé fotbalisty, kteří jsou základnou pro další budoucí fotbalový rozvoj. Dále lépe financovat a školit fotbalové trenéry a fotbalové rozhodčí za účelem zlepšení přístupu zájmu k mládežnickému fotbalu a v neposlední řadě se více zaměřit na podporu a rozvoj přechodové fáze mezi staršími žáky a mladšími dorostenci, kde dochází k největšímu úbytku a ukončení hráčských kariér.

Tyto poznatky nelze však zobecnit pro všechny kraje a okresy stejně, jelikož v řadě krajů ČR je fotbal na skvělé úrovni a zdejší fotbalové kluby vyzařují svou prosperitou. Proto je důležité co nejvíce podporovat i takové kluby, které nemají dostatek možností ke zlepšení svých situací.

7 ZÁVĚRY

Tématem mé diplomové práce bylo zjištění konkrétních příčin poklesu počtu hráčů fotbalu v přechodové fázi do dorosteneckých soutěží na Znojemsku a stanovit nějaká doporučení pro redukování této negativní současné situace.

Pro zjištění hlavního cíle této práce jsem si stanovil tyto dílčí cíle:

- Porovnat aktuální počet hráčů na Znojemsku se situací s dřívějším obdobím.
- Identifikovat hlavní faktory ovlivňující rozhodnutí mladých hráčů ukončit fotbalovou aktivitu během přechodu ze starších žáků do dorostu.
- Porovnat získané výsledky s relevantními údaji Fotbalové asociace České republiky.

K jejich splnění mi dopomohly tyto stanovené výzkumné otázky:

- Jaký je současný stav mladých hráčů, zejména pokud jde o počet starších žáků a mladších dorostenců ve srovnání s předchozími obdobími?
- Které hlavní faktory vedou respondenty k ukončení své fotbalové aktivity v průběhu účasti ve starších žácích, mladších dorosteneckých soutěžích nebo v průběhu mezi těmito kategoriemi?
- Jaké návrhy či opatření by respondenti navrhovali ke zlepšení podmínek a prevenci úbytku počtu hráčů v kategoriích starších žáků a mladších dorostenců?

Zkoumaný soubor tvořili stále aktivní či bývalí trenéři, kteří trénují či trénovali kategorií starších žáků a mladšího dorostu (U14-U17). Nejčastější odpovědi byly od mužů (34) jakožto aktivních trenérů ve věkovém rozmezí 21-45 let s nejvyšším trenérským vzděláním licence FAČR C s působností 1-3 roky v OFS.

V praktické části jsem zanalyzoval počet registrovaných hráčů fotbalu v kategoriích starších žáků a mladších dorostenců na Znojemsku za jednotlivá období za účelem zjištění, zda dochází k úbytku či nárůstu počtu hráčů. Data byla převzata a poté zpracována z FAČR. Výsledky ukázaly, že situace na Znojemsku v počtu registrovaných mládežnických hráčů zaznamenávala dlouhodobý úbytek. Mezi lety 2016 a 2023 došlo k úbytku celkem 120 mladých hráčů a hráček, což může vytvářet bezmála 7 fotbalových týmů mládeže.

Tuto skutečnost dokazuje analýza počtu fotbalových klubů na Znojemsku, kde v sezóně 2004/2005 bylo registrováno 48 týmů starších žáků a 20 týmů mladších dorostenců a v letošní sezóně 2023/2024 tyto hodnoty činí 13 týmů starších žáků a 11 týmů dorosteneckých soutěží.

Dále jsem realizoval anketu s trenéry těchto věkových kategorií na Znojemsku, kteří mají vlastní zkušenosti s trénováním a poskytli tak svůj pohled na danou problematiku. Celkem se ankety zúčastnilo 38 respondentů z oslovených 65 fotbalových oddílů v daném okrese. Jeho hlavním cílem bylo zjistit konkrétní příčiny, proč mladí fotbalisté ukončují své hráčské kariéry. Výsledky jasně ukazují, že dle dotazovaných respondentů, hrají největší roli konkurenční aktivity jako florbal (48 % svěřenců) a hokej (28 % svěřenců), pak následovala role rodičů, dojíždění z daleka na tréninky a utkání, užívání omamných látek a problémový vztah s trenéry.

Respondenti rovněž v jedné z otázek zaměřených na podporu mládežnického fotbalu zmínili, že by osobně zvolili v první řadě školení trenérů a rozhodčích, dále pak lepší financování menších klubů, zapojení mimo-fotbalových aktivit do TJ včetně rodičů a členů daných klubů a zajistit větší propagaci mládežnického fotbalu s cílem náboru a zvýšení zájmu u mládeže.

Tato práce byla doplněna ještě kvalitativním výzkumem v podobě řízeného rozhovoru s dlouhodobým trenérem mládeže na Znojemsku pro hlubší pohled dané problematiky. Z jeho odpovědí vyplývá, že dnešní hráči nemají zájem na sobě pracovat a nemají dostatečnou úctu k autoritám, což má za následek problematické situace ve fotbalovém růstu a mnozí hráči raději ukončí svou hráčskou kariéru.

Na základě zanalyzovaných výsledků z dat FAČR, ankety a řízeného rozhovoru lze konstatovat, že dochází ke značnému úbytku počtu mladých hráčů fotbalu a upadá zájem o tuto hru. Dále byly určeny i konkrétní příčiny úbytku počtu mladých fotbalistů v tomto věkovém rozmezí a regionu včetně porovnání dat z jiných statistik a studií.

Definovaný cíl včetně dílčích cílů a výzkumných otázek byly v této práci splněny. Na začátku jsem měl nějaké předpoklady, že dochází k úbytku počtu hráčů a jaké by mohly být konkrétní příčiny. Díky bližšímu zkoumání jsem si potvrdil své otázky. Výsledky práce by mohly pomoci k lepší přehlednosti současné fotbalové situace mládeže nejen na Znojemsku, a lépe se tak zaměřit a podpořit fotbalovou scénu. Tyto materiály by mohly sloužit jako zpětná vazba pro zúčastněné respondenty z místních fotbalových oddílů, dále také i pro ostatní fotbalové kluby v ČR včetně FAČR.

8 SOUHRN

Tato diplomová práce se zabývá příčinami poklesu počtu hráčů fotbalu v přechodu do dorostenecké soutěže na Znojemsku. Cílem práce bylo zjistit, jaké konkrétní příčiny vedou mladé hráče k ukončení své fotbalové kariéry v přechodové fázi ze starších žáků do mladšího dorostu na Znojemsku.

Teoretická část se zabývá fotbalovým prostředím ve světě, v ČR, a především na Znojemsku. Významné zaměření má však na kategorii starších žáků a mladších dorostenců a jejich současném stavu v porovnání s předešlými obdobími.

Praktická část v sobě zahrnuje výzkum zaměřený na zjištění fotbalové situace mládeže na Znojemsku, zkoumání konkrétních příčin ukončení hráčských kariér a vyvození doporučení pro redukování této fotbalové situace.

Výsledky výzkumu prokázaly, že na Znojemsku dochází ke značnému úbytku v počtu hráčů v přechodové fázi ze starších žáků do mladšího dorostu. Dále že mezi nejčastější příčiny ukončení fotbalových kariér v tomto regionu se řadí konkurenční aktivity a sporty, role rodičů, dojíždění z daleka na tréninky a utkání, užívání omamných látek a problémový vztah s trenéry. Jako doporučení je uvedeno zlepšení financování pro menší fotbalové kluby, školení trenérů včetně rozhodčích a zařazení větší propagace fotbalu a mimo-fotbalových aktivit do TJ i mimo ně se zapojením rodičů a dalších členů daných klubů.

Základním pilířem je tak správná výchova fotbalových talentů a celkově fotbalové mládeže pro budoucí rozvoj v naší zemi.

9 SUMMARY

This diploma thesis deals with the causes of the decrease in the number of football players in the transition to the youth competition in Znojmo. The aim of the work was to find out what specific reasons lead young players to end their football career in the transition phase from older pupils to younger youth in Znojmo.

The theoretical part deals with the football environment in the world, in the Czech Republic, and especially in Znojmo. However, it has a significant focus on the category of older pupils and younger adolescents and their current state compared to previous periods.

The practical part includes research aimed at finding out the football situation of youth in Znojmo, investigating the specific causes of the end of player careers and deriving recommendations for reducing this football situation.

The results of the research showed that in Znojmo there is a significant decrease in the number of players in the transition phase from older pupils to younger teenagers. Furthermore, the most common reasons for ending football careers in this region include competitive activities and sports, the role of parents, commuting from far away for training sessions and matches, the use of narcotic substances and problematic relationships with coaches. Improvements in funding for smaller football clubs, training of coaches, including referees, and inclusion of greater promotion of football and non-football activities in TJ and beyond with the involvement of parents and other members of the given clubs are listed as recommendations.

The basic pillar is thus the proper education of football talents and football youth in general for future development in our country.

10 REFERENČNÍ SEZNAM

Aubert et al. (2022). Global matrix 4.0 physical activity report card grades for children and adolescents: results and analyses from 57 countries. *Journal of Physical Activity and Health*, 19(11), 700-728. <https://doi.org/10.1123/jpah.2022-0456>.

Ambrozy, V., Kyncl, Š., Hofmann, A., & Zwak, P. (2016). *Fotbal jako nástroj neformálního vzdělávání*. Praha: INEX-SDA. ISBN 978-80-270-0978-7.

Bean, C., Shaikh, M., Kramers, S., & Forneris, T. (2021). Does context matter? Unpacking differences in program quality and developmental experiences across competitive and recreational youth sport. *International Journal of Sports Science & Coaching*, 16(5), 1204-1213.

Bedřich, L. (2006). *Fotbal – rituální hra moderní doby* (1. vyd.). Brno: Masarykova univerzita. ISBN 80-210-3927-2.

Bergin, J., & Lagestad, P. (2023). Dropping out or continuing playing – A case study of adolescent's motives for participation in football. *Sports*, 11(7), 128.

Busta, Z. (2007). Trénink mládeže ve West Ham United a Ajax Amsterdam: zkušenosti ze zahraničí. *Fotbal a trénink*. Praha: UČFT ČMSF (1). ISSN 1212-3390.

Buzek, M. (2007). *Trenér fotbalu "A" UEFA licence* (1. vyd.). Praha: Olympia. ISBN 978-80-7376-032-8.

Crane, J., & Temple, V. (2015). A systematic review of dropout from organized sport among children and youth. *European Physical Education Review*, 21(1), 114-131. <https://doi.org/10.1177/1356336X14555294>.

Crossan, W., Mudrák, J., & Helešic, T. (2022). Examining adolescent football dropout in the Czech Republic. *Acta Gymnica*, 52, e2022.003. <https://doi.org/10.5507/ag.2022.003>.

Dovalil, J., (2002). *Výkon a trénink ve sportu* (1. vyd.). Praha: Olympia. ISBN 80-7033-760-5.

Dovalil, J., (2012). *Výkon a trénink ve sportu* (4. vyd.). Praha: Olympia. ISBN 978-80-7376-326-8.

Erikson, E. (2002). *Dětství a společnost*. Praha: Argo.

Fajfer, Z. (2005). *Trenér fotbalu mládeže (6–15 let)*. Praha: Olympia. ISBN 80-7033-933-0.

Frýbort, P. (2020). Tréninkový program v RFA. *Fotbal a trénink*, (Speciál 2020), 6-9. ISSN 1212-3390.

Fuczik, O. (2017). *Hrdinové – Největší příběhy české kopané*. Praha: Studio Ynachi. ISBN 978-80-906930-0-5.

Jonsson, V., & Lindgren, O. (2022). *Pojkars avhopp inom föreningsfotboll: En studie av påverkansfaktorer i Västerbotten [boys' dropout in club football: A study of influencing factors in Västerbotten]*. Examensarbete i idrottspedagogik för kandidatexamen, 15 hp. Pedagogiska institutionen, Umeå universitet. Dostupné z: <https://urn.kb.se/>.

Møllerløkken, N. E., Loras, H., & Pedersen, A. V. (2015). A systematic review and meta-analysis of dropout rates in youth soccer. *Perceptual and Motor Skills*, 121(3), 913-920. <https://doi.org/10.2466/10.PMS.121c23x0>.

Lička, W., & Magnusek, J. (2006). *Profese: Fotbalista, Kniha první: Etapa Základní přípravy*. Ostrava: Montanex. ISBN 80-7225-213-5.

Macho, M. (1996). *Fotbal našeň 20. století (1. vyd.)*. Praha: Brána. ISBN 80-85946-27-0.

Maisner, M., Doubrava, P., Janák, J., Vlachová, B., & Dombrovská, M. (2019). *Základy sportovního práva*. Praha: C.H. Beck. ISBN 978-80-7400-744-6.

Montesano, P., Tafuri, D., & Mazzeo, F. (2016). The drop-outs in young players. *Journal of Physical Education and Sport*, 16(4), 1242–1246. <https://doi.org/10.7752/jpes.2016.04197>.

Murray, R. M., Sabiston, C. M., Doré, I., Bélanger, M., & O'Loughlin, J. L. (2021). Longitudinal associations between team sport participation and substance use in adolescents and young adults. *Addictive behaviors*, 116, 106798. <https://doi.org/10.1016/j.addbeh.2020.106798>.

Perič, T. (2012). *Sportovní příprava dětí (2. vyd.)*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-4219-9.

Perič, T., & Březina, J. (2019). *Jak nalézt a rozvíjet sportovní talent: průvodce sportováním dětí pro rodiče i trenéry*. Praha: Grada Publishing a. s. ISBN: 978-80-271-0527-4.

Petrová, A., Plevová, I. (2018). *Vybrané kapitoly z vývojové psychologie*. Ostrava: Ostravská univerzita, 75; 77. ISBN 978-80-7599-0748-5.

Sánchez-Miguel, P. A., Leo, F. M., Sánchez-Oliva, D., Amado, D., & García-Calvo, T. (2013). The importance of parents' behavior in their children's enjoyment and amotivation in sports. *Journal of human kinetics*, 36(1), 169-177. <https://doi.org/10.2478/hukin-2013-0017>.

- Sekot, A. (2006). *Sociologie sportu*. Brno: Masarykova univerzita. ISBN 80-210-4201-X.
- Sekot, A. (2008). *Sociologické problémy sportu*. Praha: Grada Publishing a. s. ISBN 978-80-247-2562-8.
- Schüttler, D., Hamm, W., Krammer, S., et al. (2021). Staying on the ball during COVID-19 pandemic: impact on training modalities in football players. *The Journal of Sports Medicine and Physical Fitness*, 62(5), 595-601. <https://doi.org/10.23736/s0022-4707.21.12256-x>.
- Slepička, P., Hošek, V., & Hátlová, B. (2006). *Psychologie sportu*. Praha: Karolinum. ISBN 80-246-1290-9.
- Sluka, T. (2007). *Profesionální sportovec (právní a ekonomické aspekty)*. Praha: Havlíček Brain Team. ISBN 80-903609-5-5.
- Strandbu, Å., Stefansen, K., Smette, I., & Sandvik, M. R. (2019). Young people's experiences of parental involvement in youth sport. *Sport, Education and Society*, 24(1), 66-77. <https://doi.org/10.1080/13573322.2017.1323200>.
- Vágnerová, M., & Lisá, L. (2021). *Vývojová psychologie: dětství a dospívání* (3. vyd.). Praha: Karolinum. ISBN 978-80-246-4961-0.
- Vičar, M. (2018). *Sportovní talent: komplexní přístup*. Praha: Grada Publishing a. s. ISBN 978-80-271-0841-1.
- Votík, J. (2005). *Trenér fotbalu "B" UEFA licence*. Praha: Olympia ve spolupráci s Českomoravským fotbalovým svazem. ISBN 80-7033-921-7.
- Votík, J. (2016). *Fotbal: trénink budoucích hvězd* (2. vyd.). Praha: Grada Publishing a. s. ISBN 978-80-271-0029-3.
- Votík, J., & Zalabák, J. (2000). *Trenér OFS*. Praha: Olympia.
- Weisser, R. (2013). *Fotbalový trénink dětí*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. ISBN 978-80-244-3871-9.
- Witt, P. A., & Dangi, T. B. (2018). Why children/youth drop out of sports. *Journal of Park and Recreation Administration*, 36(3), 191–199. <https://doi.org/10.18666/JPra-2018-V36-I3-8618>.
- Warner, M. K., & Knoester, C. (2022). When Kids Hitting Each Other Is Okay: Examining U.S. Adult Support for Youth Tackle Football. *Social Currents*, 9(3), 286-307. <https://doi.org/10.1177/23294965221074017>.

Elektronické zdroje:

ČOV (2023). *Stanovy ČOV*. Dostupné z: <https://www.olympijskytym.cz/> [zkontrolované dne 15. 4. 2024].

ČUS (2018). *Stanovy České Unie Sportu*. Dostupné z: <https://www.cuscz.cz/> [zkontrolované dne 2. 4. 2024].

Eisner, O. (2019). *Zpráva o činnosti Regionálních Fotbalových Akademií FAČR*. Dostupné z: <https://facr.fotbal.cz/> [kontrolováno dne 2. 3. 2024].

FAČR (2023a). *Fotbalová soutěž v regionu Znojemska*. Dostupné z: <https://www.fotbal.cz/> [kontrolováno dne 2. 2. 2024].

FAČR (2023b). *O FAČR*. Dostupné z: <https://www.fotbal.cz/> [kontrolováno dne 3. 2. 2024].

FAČR (2023c). *Soutěžní řád mládeže a žen FAČR*. Dostupné z: <https://www.fotbal.cz/> [kontrolováno dne 15. 2. 2024].

FAČR (2024). *Rozcestník soutěží*. Dostupné z: <https://www.fotbal.cz/> [kontrolováno dne 11. 3. 2024].

FIFA (2024). *About FIFA*. Retrieved 15. 2. 2024 from: <https://www.fifa.com/>.

Fotbal.cz (2018a). *Klubové akademie – návaznost na RFA*. Dostupné z: <https://akademie.fotbal.cz/> [kontrolováno dne 2. 3. 2024].

Fotbal.cz (2018b). *Členství KFS a OFS. Michal Blažej, Otakar Mestek. 2. Národní Grassroots konference FAČR*. Dostupné z: <http://www.ofshk.cz/> [kontrolováno dne 11. 3. 2024].

Fotbal.cz (2019). *Akademie, SCM a SpSM 2018/2019*. Dostupné z: <https://www.fotbal.cz/> [kontrolováno dne 12. 2. 2024].

Fotbal.cz (2020). *Grassroots program*. Dostupné z: <https://www.fotbal.cz/> [kontrolováno dne 3. 2. 2024].

Fotbal.cz (2021). *Fotbalová asociace slaví sto dvacet let od založení*. Dostupné z: <https://www.fotbal.cz/> [kontrolováno dne 15. 2. 2024].

Fotbal.cz (2022). *Národní fotbalová strategie 2023-2027: Sportovní oddělení FAČR*. Dostupné z: <https://www.fotbal.cz/> [kontrolováno dne 3. 2. 2024].

Fotbal.cz (2023). *Sportovní centra mládeže*. Dostupné z: <https://www.fotbal.cz/> [kontrolováno dne 4. 2. 2024].

Fotbal.cz (2024). *Valná hromada FAČR*. Dostupné z: <https://www.fotbal.cz/facr/clanky/rubrika/45> [kontrolováno dne 13. 3. 2024].

Fousek, P. (2023). *Reorganizace fotbalových soutěží: otázky a odpovědi*. Fotbal.cz – FAČR. Dostupné z: <https://facr.fotbal.cz/> [zkontrolováno dne 18. 1. 2024].

Chaplin, M. (2016). *Grassroots Awards winners honoured*. UEFA.com. Retrieved 15. 1. 2024 from: <https://www.uefa.com/>.

Kabina 2021. agenturasport.cz (2021). *Národní sportovní agentura*. Dostupné z: <https://agenturasport.cz/> [zkontrolováno dne 20. 12. 2023].

Lawton, R. N. (2019). *The Social and Economic Value of Adult Grassroots Football in England: An Analysis of The Contribution of Grassroots Football to the Nation's Economy and Wellbeing*. Football Association (FA). Retrieved 17. 12. 2023 from: <https://www.amateur-fa.com/>.

Můj První Gól. (2024). *O projektu*. Dostupné z: <https://mujprvnigol.cz/> [zkontrolováno dne 15. 2. 2024].

MŠMT (2007). *Zásady programu IV. Sportovní třídy*. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/> [zkontrolováno dne 15. 2. 2024].

MŠMT (2017). *MŠMT schválilo tři dotační programy ve sportu na rok 2018*. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/> [zkontrolováno dne 3. 2. 2024].

Můj klub (2023). *Výzva 18/2023 Můj klub 2024 programu Rozvoj a podpora sportu*. Dostupné z: <https://nsa.gov.cz/> [zkontrolováno dne 20. 12. 2023].

Syrůček, J. (2018). *V Čechách ubývá amatérských fotbalových klubů. FAČR hledá řešení*. ČT sport – Česká televize. Dostupné z: <https://sport.ceskatelevize.cz/> [zkontrolováno dne 20. 12. 2023].

Sportoviště Znojmo. (2024). *Sportoviště*. Dostupné z <https://www.sportovisteznojmo.cz/> [zkontrolováno dne 13. 3. 2024].

Šafránek, J. (2020). *Zapalovači rozněcují fotbalovou republiku*. *Aktuálně.cz* [online]. Dostupné z: <https://sport.aktualne.cz/> [zkontrolováno dne 15. 1. 2024].

UEFA (2019). *What UEFA does*. Retrieved 15. 2. 2024 from: <https://www.uefa.com/insideuefa/about-uefa/what-uefa-does/>.

UEFA (2022). *UEFA Grow*. Dostupné z: <https://www.uefa.com/> [zkontrolováno dne 3. 2. 2024].

UEFA (2023). *Football Association of the Czech Republic*. Retrieved 15. 2. 2024 from: <https://www.uefa.com/>.

UEFA (2024). *National Associations*. Retrieved 21. 3. 2024 from: <https://www.uefa.com/>.

Votík, J. & Mestek, O. (2017). *Dvě role fotbalu. Fotbal a trénink: Časopis Unie českých fotbalových trenérů* (2. vyd.). Dostupné z: <http://nv.fotbal.cz/assets/> [kontrolováno dne 2. 2. 2024].

Znojmo City (2023). *Strategický plán města Znojma má nový web*. Dostupné z: <https://www.znojmocity.cz/> [kontrolováno dne 13. 3. 2024].

11 PŘÍLOHY

Kvantitativní výzkum (anketa)

Anketa - Příčiny poklesu počtu hráčů fotbalu v dorostenecké kategorii na Znojemsku

Vážení trenéři,

jmenuji se Jakub Jaroš a jsem studentem 2. ročníku navazujícího magisterského studia Univerzity Palackého v Olomouci. Studuji na Fakultě tělesné kultury obor Učitelství tělesné výchovy pro 2. stupeň ZŠ a SŠ. Rád bych Vás oslovil a zároveň požádal o vyplnění elektronické ankety, který bude sloužit jako podklad ke zpracování výzkumných dat v mé diplomové práci na téma „Příčiny poklesu počtu hráčů fotbalu v přechodu do dorostenecké kategorie na Znojemsku“. Tato anketa je zaměřena na aktuální či bývalé trenéry fotbalu věkové kategorie starších žáků či mladších dorostenců (případně obojí).

Vyplnění ankety by Vám mělo zabrat zhruba 5 minut. Otázky jsou uzavřené i otevřené a anketa je anonymní. Vámi zvolené odpovědi prosím doplňte dle uvedených požadavků u jednotlivých otázek.

V případě zájmu Vám mohu poskytnout zjištěné výsledky mého anketního zkoumání, kontaktovat mě můžete na e-mailu: jakubjaros24@seznam.cz.

Mockrát Vám děkuji za Váš čas, spolupráci a poskytnutí cenných informací.

Bc. Jakub Jaroš

* Povinné

1. Úvodní informace (zaškrtněte jen jednu z možností)

1. Pohlaví: *

- Muž
- Žena
- Nechci uvést

2. Věk: *

- 20 let a méně
- 21-25 let
- 26-35 let
- 36-45 let
- 46-55 let
- 56 let a více

3. Jste stále aktivním trenérem (tzn. vedete tréninkovou skupinu)? *

- Ano
- Ne

4. Kolik let působíte, nebo jste působil jako fotbalový trenér žáků a/nebo dorostenců? *

- 1-3 roky
- 4-5 let
- 6-8 let
- 9 a více let

5. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené trenérské vzdělání? *

- Bez licence
- Leader certifikát
- FAČR C
- UEFA C
- UEFA B
- Trenér mládeže UEFA B
- Trenér mládeže UEFA A
- UEFA A
- UEFA PRO
- Jiné

6. Kterou věkovou kategorii trénujete, nebo jste trénoval? * *(Možnost zaškrtnutí i více možností)*

- U14
- U15
- U16
- U17
- U18
- U19

7. O jakou úroveň soutěže se jednalo?

- SCM (Sportovní centrum mládeže)
- SpSM (Sportovní střediska mládeže)
- KA (Klubová akademie)
- Jiné

8. Kolikrát týdně obvykle trénujete, nebo jste trénoval své svěřence? *(Uved'te počet jednotek) **

Hodnotou musí být číslo.

9. Jak dlouho probíhá jedna Vaše tréninková jednotka se svěřenci? *(Uved'te počet minut) **

Hodnotou musí být číslo.

10. Provádíte, nebo jste prováděl letní a zimní přípravu? *

- Ano (obě)
- Ne (ani jednu)
- Pouze letní
- Pouze zimní

11. Na jaké úrovni máte, nebo jste měl materiální vybavení pro trénink? *

- Nemám k dispozici žádné pomůcky
- Máme málo pomůcek (např. jeden míč do dvojice)
- Máme dostatek pomůcek (např. každý hráč má svůj míč)
- Jsme výborně vybaveni

12. Kolik hráčů z vaší základny průměrně navštěvovalo tréninky? *

- 0-25%
- 25-50%
- 50-75%
- 75-100%

2. Trenérská podpora a motivace

13. Motivujete své svěřence individuálně ve fotbalové účasti? *

- Ano
- Ne

14. Jakou jste nastavil normu pro časové nasazení hráčů na hřišti při utkání? *

- Rovnoměrně
- Preferoval jsem výkonnější hráče
- Střídal jsem je po určitých úsecích
- Jiné

15. Kolik hráčů během Vaší trenérské praxe ukončilo fotbalovou kariéru během sezóny? *

- 0-1
- 2-3
- 4-5
- Jiné

16. Vnímáte nějakým způsobem nedostatek počtu hráčů v mládežnických kategoriích? *

- Rozhodně ano
- Ano
- Ne
- Rozhodně ne

17. Vnímáte v současné době nějaké problémy či nedostatky v mládežnickém fotbale?

(volné) *

18. Jak vidíte budoucnost mládežnického fotbalu? *

- Bezproblémovou
- Bezproblémovou ale s výhradami
- Problémovou
- Těžce problémovou

19. Jak vnímáte roli a angažovanost zákonných zástupců svých svěřenců v kontextu zapojení do fotbalových tréninků a soutěží? *

- Velmi pozitivně
- Pozitivně
- Neutrálně
- Negativně
- Velmi negativně

20. Jaká je Vaše spolupráce s vedením klubu? (Klubu s Vámi) *

- Vynikající
- Dobrá
- Dostatečná
- Nedostatečná

21. Jaký vliv má Vaše osobní komunikace s hráči na jejich účast ve fotbale?

*(Vyberte, na škále 0-10, kde 0 znamená nejmenší vliv a 10 největší vliv) **

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

Nejmenší vliv

Největší vliv

22. Jaké komunikační prostředky používáte se svými svěřenci? *

- Telefon
- Sociální sítě
- Individuální rozhovory
- Jiné

23. Jak často komunikujete se svými svěřenci nad rámec tréninků? *

- Denně
- Několikrát týdně
- Jednou týdně
- Měsíčně
- Málokdy
- Nikdy

24. Využíval jste nějaké moderní metody ve své tréninkové jednotce? *

- Ano
- Ne

25. Pokud některý z Vašich svěřenců ukončil svou aktivní fotbalovou činnost, mohl byste uvést, ve které fázi věkové kategorie to nejčastěji nastává? *

- Během působení v kategorii starších žáků
- V průběhu přechodu ze starších žáků do mladších dorostenců
- Během působení v mladším dorostu
- Jiné

3. Konkurenční aktivity a zájmy

26. Jaké konkrétní sporty nebo aktivity považujete za největší konkurenci pro fotbal ve Vaší oblasti na Znojemsku? (volné) *

27. Máte nápady, jak by mohly být rozvojové programy zaměřeny na podporu trenérů spojených s udržením hráčů ve fotbale? (volné) *

4. Příčiny ukončení účasti hráčů fotbalu

28. Jaké vidíte nejčastější příčiny ukončení fotbalové aktivity mládeže ve fotbale? *

(Pro každou z uvedených příčin vyberte číslo na škále od 1 do 5, které nejlépe popisuje, jak daný faktor podle Vašeho názoru ovlivňuje ukončení fotbalové aktivity mládeže, kde):

1– nejméně důležité,

2– trochu důležité,

3– ani nedůležité, ani důležité,

4– velmi důležité,

5– zásadní (nejvíce důležité)

	1	2	3	4	5
Některé děti končí s fotbalem kvůli nedostatku volného času.	☐	☐	☐	☐	☐
Problémy ve vztahu s trenérem vedou k ukončení účasti.	☐	☐	☐	☐	☐
Náročnost tréninkových jednotek způsobuje ukončení hráčské kariéry.	☐	☐	☐	☐	☐
Konkurenční aktivity (jiné sporty, koníčky) mají vliv na rozhodnutí hráčů.	☐	☐	☐	☐	☐
Rodičovský tlak je jednou z příčin ukončení účasti.	☐	☐	☐	☐	☐
Finanční omezení brání některým hráčům v hráčské fotbalové kariéře.	☐	☐	☐	☐	☐
Sociální tlak vede k ukončení účasti ve fotbale.	☐	☐	☐	☐	☐
Tlak/konkurence mezi jednotlivými hráči vede k ukončování kariéry.	☐	☐	☐	☐	☐
Nedostatečné zázemí a vybavení hřišť.	☐	☐	☐	☐	☐
Nedostatek motivace kvůli neúspěchům týmu.	☐	☐	☐	☐	☐
Zranění a obavy o zdraví.	☐	☐	☐	☐	☐
Užívání alkoholu, cigaret, drog či jiných omamných látek.	☐	☐	☐	☐	☐
Mladí hráči mají zájem o druhé pohlaví, kterému dávají přednost.	☐	☐	☐	☐	☐
Školní povinnosti zabírají mnoho času.	☐	☐	☐	☐	☐
Dojíždění z daleka na tréninky.	☐	☐	☐	☐	☐

29. Máte zkušenosti i s jinými příčinami, než které jsou uvedeny v předchozí otázce, proč mladí fotbalisté ukončují svou aktivní činnost? (volné) *

5. Závěrečná otázka

30. Máte nějaké konkrétní nápady na zlepšení podmínek pro fotbalové hráče ve starších žácích a dorosteneckých kategoriích? (volné) *

6. Hodnocení ankety

31. Jak hodnotíte přínos této ankety pro zkoumání dané problematiky? (Ohodnoťte přínos této ankety pro zkoumání dané problematiky na škále od 0 do 10, kde 0 značí nejméně výrazný přínos a 10 nejvýraznější přínos) *

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

Nejméně výrazný přínos

Nejvýraznější přínos

Děkuji Vám za Váš čas a poskytnutí cenných informací.

Kvalitativní výzkum (strukturovaný rozhovor)

Otázka č. 1 – Mohl byste se prosím krátce představit a popsat své trenérské zkušenosti s mládežnickým fotbalem?

Otázka č. 2 – Jak hodnotíte aktuální situaci mládežnického fotbalu zejména ve věkových kategoriích starších žáků a mladších dorostenců na Znojemsku?

Otázka č. 3 – Jak vnímáte zájem o fotbal v této věkové skupině? (*Zaznamenal jste nějaké změny v počtu hráčů v této kategorii – pokles nebo nárůst? Pokud ano, můžete tuto situaci blíže specifikovat, jak tyto změny ovlivňují fotbalovou scénu v regionu?*)

Otázka č. 4 – Považujete vnější vlivy, jako jsou škola, rodina, sociální a finanční tlak, nebo jiné aktivity za důležité při rozhodování mladých hráčů ukončit svou fotbalovou účast na Znojemsku?

Otázka č. 5 – Jaké opatření nebo programy máte ve svém týmu, které mají za cíl podporovat zájem hráčů v žákovském či dorosteneckém věku?

Otázka č. 6 – Jak aktivně komunikujete s hráči ohledně jejich osobních potřeb, obav a cílů, a jak tato komunikace ovlivňuje hráčskou motivaci?

Otázka č. 7 – Jak vnímáte význam práce s mládeží pro celkový rozvoj fotbalového klubu, jak v systému, tak i po přechodu do dorostu?

Otázka č. 8 – Můžete uvést nějaké konkrétní příklady úspěšných opatření nebo iniciativ, které vedly ke zvýšení zájmu mládeže o fotbal v daném regionu?

Otázka č. 9 – Jak hodnotíte spolupráci s místními školami a komunitními organizacemi v podpoře zájmu o fotbal u mladých lidí? (*Máte s tím nějaké osobní zkušenosti?*)

Otázka č. 10 – Máte nějaké konkrétní plány na zlepšení současné situace a na zvýšení zájmu o fotbal mezi mladými hráči v nadcházejících letech?

Otázka č. 11 – Jak vnímáte roli fotbalových rozhodčí, kterých je dle statistik nedostatek, ve znojemském regionu v kontextu s ukončením hráčské kariéry?

(Pokud zaznamenáváte jejich negativní vliv, mohl byste ho blíže specifikovat, jak se projevuje a jak to ovlivňuje fotbalové aktivity v regionu?)

Otázka č. 12 – Na závěr se chci zeptat, jestli Vás napadají nějaká témata či oblasti, jež by byly zajímavé pro budoucí výzkum týkající se této problematiky?